

fuzinar

Leto XXIV

Ravne na Koroškem, 13. novembra 1987

Št. 11

STREZNITEV

Razmišljanje o naših devetmesečnih poslovnih rezultatih ne more biti veselo. Ker smo na zborih delavcev zvedeli vse potrebne številke, jih tu ne bomo ponavljali. Dejstvo, da smo s poslabšanjem vseh ključnih rezultatov dva meseca pred koncem leta prišli na rob izgube in da je malo časa, da se s tega roba rešimo, bi moralo biti dovolj močan razlog za dokončno streznitev. Kljub pravočasnim opozorilom številke in kljub ponavljajočim se opominom vseh vrst na poslovnih konferencah smo kar predolgo vztrajali pri utvari, kako smo dobri.

Pustimo ob strani, kakšen delež ima pri tem gospodarska kriza v državi. Dovolj dolgo že traja, da smo se ji lahko prilagodili in zadosti svarilnih zgledov je dala, da bi jih lahko upoštevali. K vsemu imamo še zmeraj relativno ugodne pogoje za delo v primerjavi z marsikom drugim, čeprav seveda že tudi primanjkuje naročil in recesija ni mogla obiti Raven.

Se pravi čas smo pred leti sprejeli prve ukrepe za izboljšanje delovne in tehnološke discipline, le izvajali smo jih z nejevoljo in nismo jih hoteli vzeti za svoje kot spoznano nujnost za preživetje.

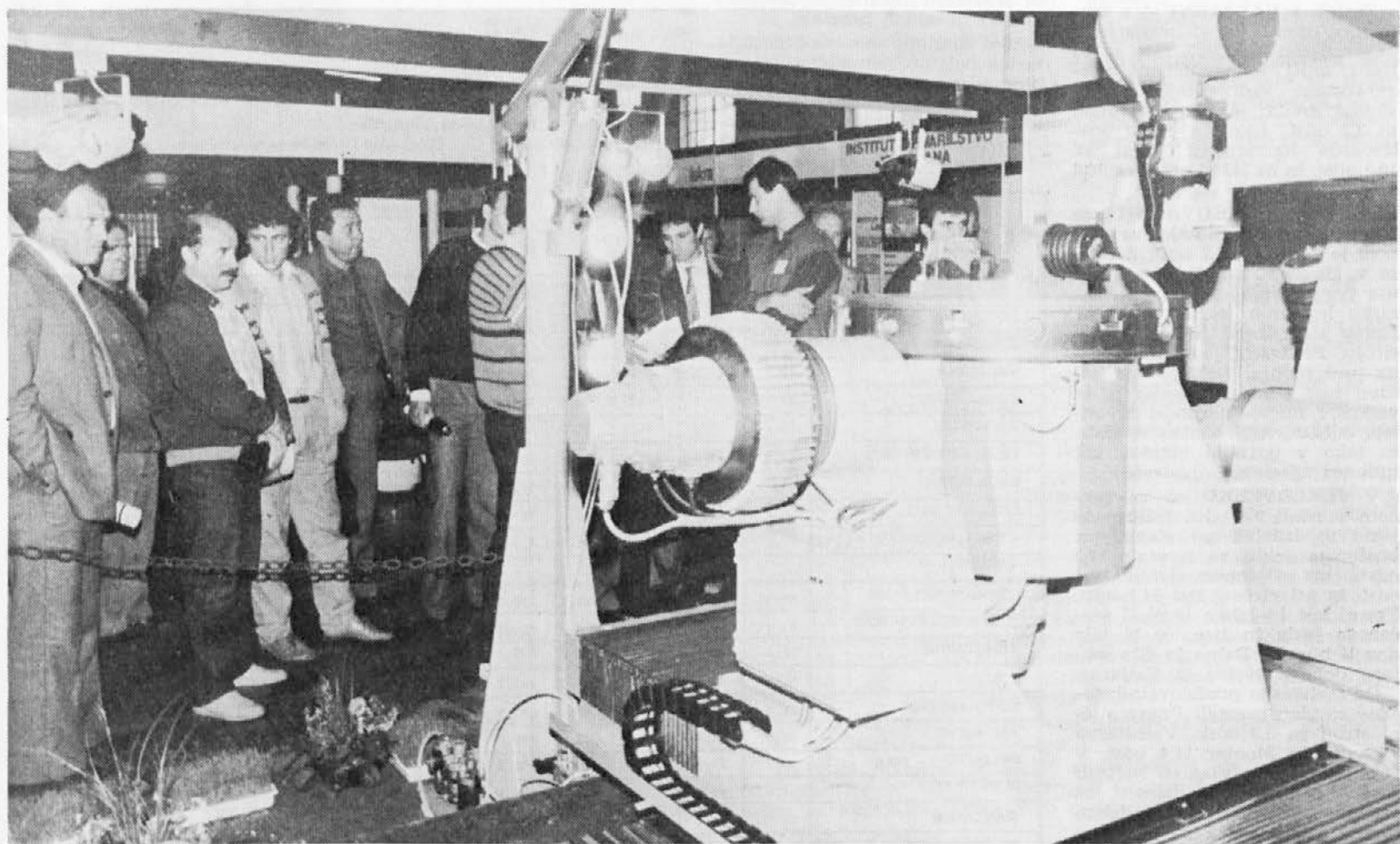
Sledili so novi ukrepi do zadnjih, najnovejših. Žal ni mogoče drugače, ker če ne gre zlepa, mora zgrda.

Kažejo pa tako devetmesečni rezultati kot ukrepi in naše reaganje nanje, da je zlo globoko v nas in to je nevarno. Kdor v sredstvih obveščanja ne išče samo razvedrila, ta ve, da v tržnem gospodarstvu že zelo dolgo veljajo surovi zakoni boja za obstanek, v katerem preživijo samo najboljši, najbolj iznajdljivi in prilagodljivi. Ali je treba dodajati, da so njihove osnovne lastnosti pridnost in vestnost, redoljubnost in skrb za kakovost?

Prav grozljivo je tedaj na eni strani dobro vedeti, kakšna pravila in navade veljajo v vseh uspešnih industrijah na svetu, na drugi pa iz dneva v dan gledati, kako se obnašamo mi, kljub alarmom, ki nam zvonijo z vseh strani, kljub prošnjam, prepričevanjem in ukrepom. Še zmeraj lagodnost, pohajkovanja, vrste pred vratarji konec izmen; še vedno začarani krogi, ko bentimo zaradi pomanjkanja naročil, a zraven trmasto pozabljamo, koliko kupcev smo izgubili zaradi neupoštevanja rokov in kakovosti.

Zdaj je streznitev tu. Na srečo že tudi možnost, da se z uspešnim referendumom bolje organiziramo. Seveda pa bo sama reorganizacija premalo, če bomo vanjo vgradili tudi vse svoje slabosti. Potreben bo generalni remont in posodobitev dosedanje miselnosti in navad, ki so nas privedle v sedANJI nezavidljivi položaj.

(Vir: zapisniki s sej poslovnih konferenc)

Železarna Ravne se je z novim izdelkom — fleksibilno robotizirano metalurško čistilno celico — predstavila na sejmu Sodobna elektronika in robotika '87

Naše delo v septembru

Plan skupne proizvodnje smo v septembru dosegli 93,6 odst., v kumulativni 90,8 odst. Za 12.890 ton prodanih izdelkov smo iztržili 16,12 milijarde din, od tega na domačem trgu 10.731 ton ali 13,67 milijarde din. Izvozili smo 2.159 ton ali za 2,45 milijarde din. Za to smo dobili 2,76 milijona \$, od tega na konvertibilnem tržišču 2,08 milijona \$.

ZNAČILNOSTI PROIZVODNJE

JEKLARNA je dvanajstino letnega plana dosegla 98,7 odst., operativnega pa 102,7 odst. Obe 40 t elektro peči sta pričeli obratovati neprekinjeno. Zaradi zmanjšanih dobav Jeklolivarni (dvoizmensko delo) se je zmanjšala proizvodnja na teh pečeh. Glavni problem v Jeklarni je nevaliteta vložek, predvsem prisotnost legiranih komponent v jeklenem odpadku.

Za planom je v septembru znatno zaostala **JEKLOLIVARNA**, 25,2 odst. Glavni vzrok za tako nizko doseženi skupni plan proizvodnje je pomanjkanje primerne asortimenta na peskometu in form-avtomatu. Tako kot v avgustu so tudi v septembru na peskometu obratovali namesto v normalnih treh le v dveh izmenah. Pri tem je zaloga surove litine v čistilnici padla na minimalno količino, kar že zelo ovira normalno delo v posameznih fazah čiščenja in termične obdelave. Pomanjkanje naročil v Jeklolivarni postaja vedno bolj kritično.

Zastoji v **VALJARNI** so v septembru narasli zaradi mehanskih okvar (okoli 30 odst.), zato se bo treba lotiti sistematičnega preventivnega vzdrževanja. Proizvodnja gredic je bila presežena za 3,2 odst., zaostala pa je proizvodnja na srednji progji za 19,5 odst. in na lahki progji za 36,6 odst.

Proizvodnja v **KOVAČNICI** je bila nižja od avgustovske, za planom je zaostala 20,7 odst. Zastoji so v glavnem zaradi pomanjkanja naročil, najbolj občutno pri nizko legiranih jeklih, in to na 1800 t stiskalnici in kovaškem stroju. Predvsem je nizka inter-narasel tudi izmeček, vendar je še vedno v mejah normale. Kvaliteta dobavljenega vložka se slabša tako v površini ingotov kot tudi pri zgrešenih analizah.

V **JEKLOVLEKU** so za planom zaostali 9,8 odst. Luščenege jekla so izdelali po planu, pri brušenem jeklu so zaostali 13,3 odst., pri vlečenem jeklu 23,4 odst. in pri vlečeni žici 54,1 odst. Precej več bi lahko izdelali vlečenega jekla in žice, če bi bilo dovolj naročil. Delno je bila motena dobava vložka iz Valjarne.

Od mehansko predelovalnih tozdov so plan presegli Pnevmatični stroji za 3,3 odst., Vzmerni 9,3 odst. in Monter 11,4 odst. V Orodjarni so za planom zaostali zaradi pomanjkanja naročil za orodne plošče. Strojem in delom primanjkuje naročil za obdelane ulitke in odkovke, povečala pa se je tudi stopnja finalizacije drobnejših pozicij. V Industrij-

skih nožih nimajo najustrežnejšega asortimenta. V TRO je prišlo do večje in daljše okvare brusilnega stroja.

PRODAJA NA DOMAČEM TRGU

Količinski plan prodaje na domačem trgu je bil presežen za 6,3 odst., vrednostno za 22,1 odst. Po posameznih tozdih je bil količinski plan presežen v Valjarni, Kovačnici, TSD, Ind. nožih, Pnevmatičnih strojih, Kovinarstvu, Bratstvu in Monterju. V tozdih primanjkuje naročil, ponekod samo na nekaterih oddelkih, v Jeklovleku za vlečeno žico, v Orodjarni za orodne plošče ter v Strojih in delih za obdelane ulitke in odkovke. Bolj kritično pa je v Jeklolivarni in Kovačnici.

NABAVA

Ustavitev dobav starega železa je trajala še ves september, tako da nam je uspelo zaloge zmanjšati na 15.000 ton. Ker pa je Jeklarna sklenila pripravo vložka popolnoma očistiti, še vedno sprejemamo staro železo v minimalnih količinah. Pri legiranih odpadkih se nam pojavljajo velike zaloge pri CrNiMo jeklih, kar je pogosto vzrok napačno raztaljenih šarž.

Stanje na področju ferolegur je normalno, s tem da nam proizvajalci nenehno želijo vsiliti količine izven dispozicij. Na področju ognjevdržnega materiala in livarskih peskov je potekala dobava v mejah normale.

Med ostalimi materiali postaja vedno bolj problematična nabava hidravlične opreme za strojogradnjo. Zahtevamo kratke dobavne roke, ki pa jih dobavitelji ne morejo izpolniti. Kasni nam tudi

dobava težkih zvarjencev zaradi nespoštovanja dobavnih rokov. Težave smo imeli tudi pri oskrbi s solno kislino. Dobava drugih pomožnih materialov za vzdrževanje in reprodukcijo je potekala zadovoljivo.

IZVOZ

V septembru smo presegli operativni plan izvoza na konvertibilno tržišče za okoli 19 odst. Vsi tozdi izvozniki razen Vzmerni in Valjarne so svoje obveznosti v celoti izpolnili.

Kljub intenzivnosti izvoza tako izdelkov metalurške predelave kot tudi mehanske obdelave in prizadevanjem tozdov, da načrtovane izvozne cilje realiziramo, še vedno prekoračujemo dobavne roke, kar ima velike negativne posledice pri zaključevanju novih naročil.

Že nekaj časa ne uspejo dobiti dovolj naročil za Kovačnico in Jeklolivarno. Trg je s temi proizvodi zasičen. Na splošno imamo velike probleme zaradi nizkih konkurenčnih cen in kratkih dobavnih rokov.

V septembru smo izvozili večjo količino nožev, valjev in armatur na klirinški trg in tako presegli septembrski klirinški načrt za okoli 108 odst. V 3. kvartalu smo izvozili za okoli 16,9 milijona \$ na konvertibilno področje, kar je 83 odst. letnega načrta. Da bi ga lahko izpolnili, bi morali do kraja leta izvoziti mesečno za po 3 milijone \$, kar pa ni realno.

UVOZ

V septembru so bile izvedene dejavnosti za zagotovitev A materialov v 4. kvartalu. Tako smo povečali pogodbo z ACM Zagreb za dobavo poljskih elektrod, pa

tudi pogodba s Feroimportom za izvoz valjev in uvoz elektrod je začela veljati.

Na sozdu je bila opravljena licitacija ferolegur v višini 790.000 \$, in če bodo načrtovani tokovi prek kooperacije SM realizirani, bo oskrba z A materiali v 4. kvartalu normalna.

Dosti več problemov smo imeli pri uvozu rezervnih delov, pomernih materialov in uslug. Letih v večini primerov ni možno voditi prek kooperacij, dodelitve plačilnih pravic in DPRT prek LB GB pa so bile dokaj pičle.

Kljub naši izrecni zahtevi na sozdu tudi v septembru ni bil izvršen obračun DPRD in evidenčnih plačilnih pravic in torej danes ne vemo, s čim razpolagamo in na koliko teh pravic smo še upravičeni.

Velike težave, pogojene z izvrševanjem plačil v tujino, smo imeli tudi pri nabavi repromaterialov za namensko proizvodnjo. Najtežje je pri orodjih, kjer imamo odprtih za okoli 70.000 DM zelo nujnih naročil.

IZKORISTEK DELOVNEGA ČASA

V septembru je znašal izkoristek delovnega časa 71,53 odst., odsotnosti 28,47 odst. in so bile razdeljene takole:

— letni dopust	17,70 %
— izredno plačani dopust	0,61 %
— službena potovanja	0,30 %
— boleznine	7,17 %
— prazniki	1,38 %
— druge plačane odsotnosti	1,13 %
— neplačane odsotnosti	0,18 %
Skupaj	28,47 %

— ure v podaljšanem delovnem času 2,16 %

TOZD	ODSTOTEK DOSEGANJA NAČRTOVANE PROIZVODNJE											
	SKUPNA PROIZVODNJA ton		ODPREMA ton		FAKTURIRANA REALIZACIJA din		IZVOZ %		IZVOZ din		DOMAČI TRG din	
	septem.	zbir	septem.	zbir	septem.	zbir	septem.	zbir	septem.	zbir	septem.	zbir
JEKLARNA	98,7	94,1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
JEKLOLIVARNA	74,8	84,8	61,3	76,5	93,8	83,5	100,3	98,2	124,9	88,6	90,3	82,9
VALJARNA	92,7	87,5	102,5	107,5	109,1	100,8	81,0	79,1	99,9	72,6	111,4	107,7
KOVAČNICA	79,3	96,3	92,5	102,4	144,4	112,6	44,8	60,9	60,0	57,9	156,8	120,6
JEKLOVLEK	90,2	76,3	88,1	75,0	101,5	77,6	80,0	63,2	99,4	59,2	101,9	80,8
TEŽKI STROJNI DELI	98,1	90,3	100,5	122,4	160,3	100,6	-	-	-	-	160,3	92,4
ORODJARNA	61,7	93,2	95,8	100,8	115,6	97,2	108,5	79,0	135,7	85,0	115,1	97,5
STROJI IN DELI	65,6	85,4	62,3	85,6	103,6	85,8	42,8	77,6	64,4	69,2	114,6	90,4
- NOŽI, BRZOREZ. OROD.	90,0	93,9	104,0	89,9	135,2	94,5	110,9	98,1	143,2	94,8	129,2	94,3
- GREĐICE	-	87,8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
INDUSTRIJSKI NOŽI	58,0	91,8	105,4	92,2	135,1	96,1	111,3	104,4	143,6	97,8	128,9	94,9
PNEVMATIČNI STROJI	103,3	98,8	101,4	98,5	121,9	104,6	146,2	97,6	173,8	98,1	119,9	104,8
VZMETARNA	109,3	98,1	109,0	98,2	135,1	105,8	933,4	747,8	1.148,7	733,6	112,2	91,6
T R O	63,8	90,7	70,5	87,0	148,2	110,7	120,9	101,9	150,2	93,3	147,8	114,5
KOVINARSTVO	68,3	81,7	127,4	92,8	132,2	92,9	433,5	69,6	455,4	69,9	122,0	93,6
ARMATURE	84,0	76,9	126,4	88,6	148,4	90,6	171,7	78,1	205,5	76,5	87,8	105,6
BRATSTVO - PILE	83,7	85,3	112,7	139,8	106,9	93,2	-	-	-	-	106,9	93,2
MONTER	111,4	107,2	121,1	107,9	170,4	116,2	82,7	200,3	79,4	229,3	179,1	105,4
KALILNICA	-	-	-	-	109,2	122,4	-	-	-	-	109,2	122,4
STORITVE DRUGIH TOZD.	-	-	-	-	117,9	116,7	-	-	-	-	117,9	116,7
DELOVNA ORGANIZACIJA	93,6	90,8	98,0	99,9	121,2	96,4	88,9	88,6	116,5	84,2	122,1	98,7

„By Air Mail“ po naše

Nikjer nobenega letala, helikopterja ali golobov pismošev, v železarni pa imamo vseeno zračno pošto.

»By Air Mail« napišejo v svetu pa pomeni, da gre pošiljka od pošiljatelja do naslovnika z zračno pošto (z letalom).

Torej dvakrat zračna pošta, a s pomembno razliko. Enkrat leti po zraku (letalo pa ženejo motorji), drugič — v železarni — pa je zrak prenosnik, sredstvo, zaradi katerega naša pošta leti. Po ceveh jo tišči s 6 atm.

Gotovo ste že kdaj na kakšnem križišču vsemogočih pločevinastih poti v železarni, npr. pri mostu čez Mežo pri Energiji, zaslišali zamolklo bobnenje v ceveh. To je naša zračna pošta.

Njen začetek je, če ne štejemo še internih zračnih poštv v nekaterih stavbah, na treh mestih v železarni: v stari in novi topilnici in minilivarni. Vhod v eno takšnih poštv vidite tudi na fotografiji. Če ne bi bilo nekoliko zbledeloga napisa nad vratmi, človek ne bi verjel, da je to kaj drugega kot zadnja luknja v novi topilnici. Pa je važen prostor, kajti »brez zračne poštv«, kot

pravi dipl. inž. Marko Pavše, vodja izmene, »si danes dela v topilnici ne moremo predstavljati. Ne gre drugače, kajti nositi vzorce peš v laboratorij vzame preveč časa, drugače, sodobneje pa načina pošiljanja vzorcev v laboratorij tudi nimamo rešenega. Najbolje bi bilo seveda imeti laboratorij ob peči, a to zaenkrat ni možno. Če bi ga imeli, bi dobili analize podatke o šaržah takoj, zdaj pa čakamo nanje od 15 do 20 minut. Je pa hitrost 'laufanja prob' zelo pomembna zaradi manjše obrabnosti ognje-vzdržne obloge na peči. Vse skupaj pa v končni posledici vpliva na naš produktivni čas.«

Jože Kosmač, vodja vzdrževanja jeklarne II, pa je povedal, kakšne težave povzroča zračna pošta vzdrževalcem.

»Do več nevšečnosti prihaja v zimskem času, ko nam naprave zmrzujejo. Drugače težav ni, razen mašenja cevi. Do zamašitve pride, če se pismo, t. i. bombica, med tekom odpre in se vsebina izsuje. Zelo težko je potem v ceveh ugotoviti neprehodno mesto. Pomagamo si tako, da z obeh koncev pošiljamo zrak in mesto približno določimo. Potem tam cev odpremo. Pomembno je tudi redno vzdrževanje signalnih naprav, da ne pride do trkov bombic.«

Konec zračne poštv in hkrati začetek povratne poti prazne bombice je v kleti kemijskega laboratorija. Prostor je kot kakšna delavnica, le v kotu je predalnik, v katerega letijo bombice. Od 250 do 300 jih preleti v 24 urah. Z drugimi besedami, to pomeni, da se mora tisti, ki vzorce v bombicah sprejema (mimogrede: vzorci so iz različnih peči različni), pripravljati za analizo (reže, brusilce, številce) in jih nato tja pošilja, sukati kot ura.

Kot je povedal Milan Paradiž, vzorcevalec, namestnik delovodja, je to menda edino delovno mesto v železarni, na katerem delavec

nima časa za malico. »Dopoldne ni problema, saj mu na pomoč priskočijo sodelavci, popoldne pa je vzorcevalec tukaj sam in resnično nima časa ne za malico in ne za stranišče. Sicer mu hrano prinesejo, pojé pa večkrat že prav postano.« »Poleg tega pa smo za takšno delo tudi plačani slabo,« jih je ob menjavi izmene reklo več. »Delo pa je zelo odgovorno, Če zamešamo številke, so cele šarže vprašljive, to pa so v železarni veliki denarji.« Delo je živč-

no, so še povedali, »če te ni na sprejemnem mestu, te že kličejo. Čeprav smo prvo, saj se s šaržami in njihovimi 'probami' začne ves proces v železarni, nas imajo za zadnje kolo.«

Niti slutila nisem, da je z našo zračno pošto povezanih toliko majhnih in velikih težav tistih, ki delajo z njo. Samo neko našo zanimivost sem želela predstaviti, v luči s konca pa žal ni več samo to.

Helena Merkač

Iz dela sindikata

Oktober je bila seja Medobčinskega sindikalnega sveta, posvet predsednikov osnovnih organizacij sindikata v občini Ravne, skupni sestanek predsednikov osnovnih organizacij in Izvršnega odbora Konference Železarne Ravne ter več sestankov osnovnih organizacij v železarni — torej bogata sindikalna dejavnost.

Osnovne organizacije sindikata v železarni so obravnavale ukrepe za izboljšanje poslovanja in predlog reorganizacije, prav tako so o teh dveh pomembnih vprašanjih našega nadaljnjega razvoja spregovorili predsedniki OO na skupnem sestanku z IO konference. V osnovnih organizacijah so se že tudi začele pripraviti na letne programsko-volične konference.

Na sestanku vseh sindikalnih predsednikov občine 21. oktobra v Hotelu Merx na Čečovju je strokovni delavec RS ZSS Samo Stupica delegate najprej seznanil s aktualnimi družbenopolitičnimi dogajanjmi pri nas in v svetu, nato pa je beseda tekla o aktualnih vprašanjih socialne politike (po republiškem gradivu).

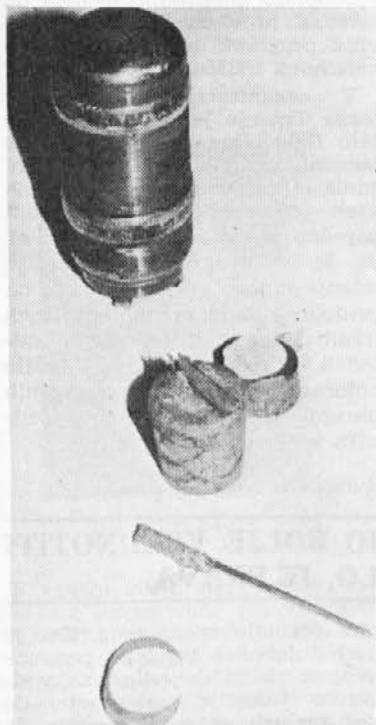
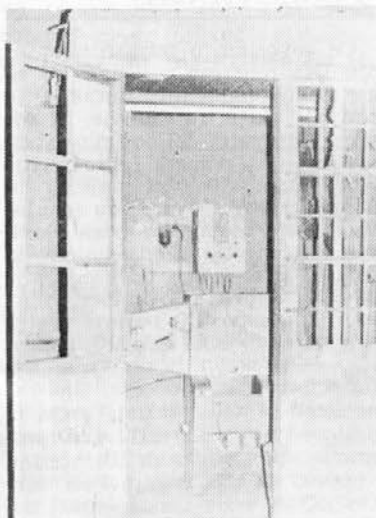
Na seji Medobčinskega sveta ZSS za Koroško so delegati obravnavali možnosti za nadaljnji razvoj Rudnika Mežica ter odmevnost sindikata v sredstvih javnega obveščanja.

Izhodišče za razpravo pri drugi točki je bilo gradivo Republiškega sveta ZS, Sektorja za obveščanje, politično propagando in dokumentacijo. V temeljiti analizi novinarskih prispevkov o Zvezi sindikatov je bilo ugotovljeno, da je odmevnost sindikata v sredstvih javnega obveščanja (tako republiških kot regionalnih, občinskih in ozdovskih) premajhna. Analizirano je bilo tudi, zakaj, in ugotovljeno, da je krivda dvostranska: tako tistih, ki so za obveščanje zadolženi, kot sindikata.

Njegovo večjo odmevnost v sredstvih javnega obveščanja pogojujejo z njegovim aktivnim so-kreatorstvom ukrepov, ki bistveno vplivajo na položaj delovnih ljudi — kajti ne smemo pozabiti, da novinarji radi grejo tja, kjer se kaj dogaja.

Sklenjeno je bilo, da tesna povezanost informiranja in politične propagande z metodami in oblikami sindikalne organizacije narekuje čimprejšnje analiziranje dosedanjih oblik in metod dela ter dogovor o novih, sodobnejših načinih političnega dela. Za Koroško je bilo še posebej sklenjeno, da je treba oživiti delo komisij in odborov za obveščanje, ki zdaj svoje vloge ne opravljajo, kot bi jo morali.

H. M.

ŽELEZARNA RAVNE NA LETOŠNJEM JESENSKEM ZAGREBŠKEM VELESEJMU

Mednarodni jesenski zagrebški velesejem, na katerem je razstavljalo prek 3200 domačih in tujih razstavljalcev, je za nami.

Obisk sejma in tudi naših treh razstavnih prostorov je bil manjši, kot smo bili vajeni v preteklih letih.

Na skupni površini 214 m² razstavnega prostora smo razstavljali vrsto naših za tržišče zanimivih proizvodov s področja pnevmatičnega in hidravličnega orodja, armatur, rezalnega orodja, industrijskih nožev, valjev, vzmeti, odkovkov in ulitkov, s poudarkom na novitetah.

V dneh od 13. do 19. septembra so naše razstavne prostore obiskali predstavniki prek 230 domačih delovnih organizacij in tujih firm. Obiskovalci so se večinoma zanimali za novitete v našem proizvodnem programu, medtem ko je bilo zanimanje in iskanje informacij o našem standardnem proizvodnem programu manjše kot na preteklih sejmih. To potrjuje, da je ponudba industrijskega blaga preseгла povpraševanje, tako da kupci z oskrbo proizvodov črne metalurgije in njenih finalnih proizvodov nimajo težav.

Predstavniki tujih firm so iskali informacije predvsem s področja specialnih armatur in grelne žice.

Tovrstne sejemske prireditve so priložnost, da tržišču pokažemo naše novitete in dosežke s področja razvoja novih proizvodov, zato bomo na zagrebškem velesejmu nastopali tudi v prihodnje.

Stanko Golob

BESEDA DELAVCEV:

Staro in novo (o organiziranosti)

Jesen '87 je v Železarni Ravne v znamenju razprav o dveh izredno pomembnih predlogih za nadaljnji razvoj. Obema je skupni imenovalec izboljšanje gospodarjenja. Kratkoročni predlog se nanaša na takojšnje disciplinske in kadrovske ukrepe, ki jih potrjene že izvajamo, dolgoročni pa na reorganizacijo delovne organizacije.

Reorganizacija je preureditev. Pomeni staro razvrstiti na novo ali staro dopolniti oziroma nadomestiti z novim.

Staro — novo je tako bistvena relacija.

Kako jo pri nekaterih konkretnih predlogih vidijo naši delavci — o tem tokratna njihova beseda.

DOSLEJ NISMO IMELI ZINTEGRIRANEGA ZNANJA

Marjan Senica, svetovalec v PII:

»V novi organiziranosti, kot se predlaga, vidim veliko pozitivnega, veliko odprav pomanjkljivosti, zaradi katerih nam posli ne tečejo tako, kot bi morali. Doslej nismo imeli usmeritev aktivnosti za realizacijo nekega posla, reševali smo ga po več linijah, službe niso bile med sabo povezane. Tako so nam aktivnosti večkrat zvodenele. Naše znanje ni bilo zintegrirano, preveč nalog je na več koncih teklo istočasno.

Marjan Senica

Danes se vse velike firme odločajo za organiziranost, kot je predlagana tudi pri nas. Izhodišče so ji zadovoljevanje zahtev trga, potem pa je vse podrejeno temu cilju: raziskave, razvoj, projekcija, tehnologija, izbira kadrov.

Bistvo novega, t.i. inženiringa tržnega nastopa, je naslednje: vi-

deti posel, ga razdelati po posameznih službah (se torej odločiti kdo kaj) in ga zanesljivo uresničiti.

Zaenkrat je v železarni še odprto vprašanje naše usmeritve. Zmeniti se moramo, katere programe bomo izvajali: ali strojogradnjo ali kaj drugega. Prek inženiringa je namreč mogoče prodajati tudi know-how, tehnologijo, dokumentacijo itd. To je t.i. vprašanje strateškega razvoja.

Če se bomo odločili za strojogradnjo, potem bo potekalo delo po novem tako: ves umski potencial bomo usmerili v strojogradnjo in ne bo treba vsakemu na svojem mestu razmišljati, ali se naloge vključujejo v koncept razvoja železarne ali ne; zintegrirali bomo vse proizvodne dejavnosti v železarni, če bo treba vključili slovensko in jugoslovansko industrijo, kasneje tudi uvoz. Iskali bomo takšne posle, ki jih bomo zmogli uresničiti, in katerim bo osnova naš material. Že zdaj pa vemo, da na področju strojogradnje zahteva trg kompletno tehnologijo, stroje, orodje in vso opremo, ki spada zraven. Nam v zvezi s tem še manjka znanj s področja orodij, procesne opreme in elektronike. V strojogradnji smo v Železarni Ravne dobri, nimamo pa elementov za fleksibilne linije in izkušenj v procesnem vodenju. To zahteva dobro poznavanje tehnologije, regulacijskih elementov, elektronike, informatike — na teh področjih se bomo še morali izpopolnjevati.

Seveda pa je pri tem bistveno spoznanje, da je vse samo človek. Organizacija mu mora zagotoviti le, da bo človek tiste naloge, za katere je postavljen, opravil.«

POGOSTO SE SREČUJEMO S PREKINJENIMI INFORMACIJSKIMI POTMI

Boris Jocič, vodja službe za standardizacijo, tozdr RPT:

»Živimo v času nastajanja informacijske družbe.

Ekonomske rasti ne spremlja več večja raba surovin, pač pa raste količina informacij, potrebnih za proizvodnjo izdelkov in storitev. Vzrok je v dejstvu, da materialno intenzivne izdelke nadomeščajo tehnološko intenzivni.

Posredovanje informacij je pogoj napredka ter bistvo za razvoj vsakega področja dela.

V železarni se pogosto srečujemo s prekinjenimi informacijskimi potmi. Posledice se odražajo domala v vseh težavah, s katerimi se trenutno soočamo: od neuspele proizvodnje, neusklajenosti proizvodne oziroma tehnološke dokumentacije, podvajanju dela v različnih službah... Istočasno se povečuje potrebna količina podatkov za proizvodnjo različnih izdelkov.

Reševanje teh težav povzroča stalen pritisk za večanje števila

zaposlenih na obdelavi informacij, ki pa pogosto zaradi neusklajenega dela in ne dovolj jasnih ciljev ne daje pričakovanih rezultatov.

Eden vzrokov prekinjenih informacijskih poti je tudi v različnih računalniških sistemih v železarni, ki med seboj niso povezani in nimajo zasnovane enotne strategije, kar izhaja iz doseganega iskanja poti, potreb in možnosti pri razvoju informatike.

Edina prava pot je, da te sisteme v železarni združimo pod 'eno streho' in informacijsko tehnologijo povežemo v enoten sistem s cilji:

— postopna izgradnja lokalne računalniške mreže, v katero bo vključena obstoječa oprema, ki se bo ustrezno potrebam lahko širila in bo istočasno omogočala povezovanje navzven

— izdelavo programa uvajanja in uresničevanja enotnega razvoja na področju informiranja in s

Boris Jocič

tem v zvezi poenostavljanja informacijskih poti

— oblikovanje računalniško podprte baze podatkov za potrebe proizvodnje in razvoja z nosilci izdelave in vzdrževanja

— zagotovitev izobraževanja.

Obstoječo in novo strojno opremo bi morali ustrezno temu razporediti tako, da bi bila najbolj učinkovito izkoriščena in uporabljena. To pomeni širjenje informacijske tehnologije od ključnih mest, kjer se baze oblikujejo, k uporabnikom informacij.«

NOVO PRINAŠA NAMESTO PROIZVODNEGA TRŽNI KONCEPT POSLOVANJA

Mira Blodnik, vodja oddelka za raziskavo trga, tozdr Komerčiala:

»V Železarni Ravne smo pričeli že nekaj let pred gospodarsko stagnacijo razmišljati, kako do boljše organiziranosti, da bi še bolje gospodarili. Pričeli smo z inovacijami našega razmišljanja in postopoma spoznavali, da moramo od proizvodnega koncepta

Če govorimo o tržnem obnašanju DO, moramo povedati, da se k tradicionalnemu upravljanju podjetij vključuje trženje, ki postane integralni del poslovne strategije, kar pomeni, da trženje mora ugotoviti vsa dejstva in pojave na trgu v procesu menjave blaga. Posebno pa mora dobiti vse informacije o odjemalcih, ki so tisti udeleženci, od katerih je odvisen dohodek DO. Ker je na vseh dejavnostih trženja večja odgovornost za uspeh DO, razvoj ter eksistenco, bi morala vsa funkcionalna področja v DO usmeriti v tako razmišljanje in poslovanje: izdelovati take programe po zahtevah in željah kupcev, da bo zagotovljen razvoj DO. V tržni usmerjenosti naj bi se predvsem prilagajali trgu z obstoječimi programi, obenem pa reševali probleme kupcev z novimi programi ter tako pridobivali nova tržišča in kupce.

V organizacijskem predlogu tozdra Trženje je upoštevano načelo fleksibilne organizacije, kar pomeni, da naj bi bila taka organizacija vedno pripravljena na vsak izziv tržišča ter ga tudi uspešno reševala. To pa pomeni, da je v strukturi organizacije trženja mnogo večji poudarek na pridobivanju in vrednotenju vseh tržnih informacij ter novih metodah, ki bodo omogočile boljše odločanje o sedanjih sprotnih ukrepih in strategijah v naslednjih letih.«

Mira Blodnik

preiti na tržni koncept poslovanja. Nastal je projekt razvoj poslovanja in organiziranosti železarne v sodelovanju z VEKŠ iz Maribora, ki naj bi pokazal na določeno problematiko, ki je sami nismo opazili. Pričeli smo kritično spoznavati probleme ter jih z našimi svetovalci razčlenjevati in skupno iskati rešitve v osnutkih in predlogih za boljšo organiziranost.

USMERITEV, DA ZAČNEMO BOLJE VREDNOTITI STROKOVNO DELO, JE PRAVA

Branko Krautberger, vodja vzdrževanje Jeklarne v tozdu ETS:

»Strokovno delo je v naši železarni v primerjavi z vodstve-

nim premalo vrednoteno. Ker je osebni dohodek vendarle pomemben, se marsikdo odloči za vodstveno funkcijo samo zato, da več zasluži, ne pa iz veselja do

takšnega dela. Drugo so seveda imenovanja na vodstvene funkcije, ki izhajajo samo iz potreb dela.

Sam sem funkcijo, ki jo opravljam zdaj, prevzel predvsem zaradi potreb dela, in priznati moram, da me vodstveno delo — v primerjavi s strokovnim — ne veseli posebno. Če bi bil strokovni delavec, bi se specialno zanimal le za nove naprave, razvoj, vodil bi rekonstrukcije itd. Zdaj pa zaradi mnogih vodstvenih opravil moje strokovno delo trpi. Saj se ne bi pritoževal, če bi lahko vodstveni del šihla' opravljal, kot bi želel, saj se zavedam, da brez vodenja proizvodnja in sploh železarna ne more obstajati. Toda jezijo me takšne vodjeve funkcije, kot so stalno drežanje, npr. za kak rezervni del. Ko ga naročim, moram še ne vem kolikokrat spraševati, ali je že, priganjati, da naj bo, opozarjati, da je nujen. Namesto da bi služba sporočila, zakaj ga ni oziroma kdaj bo. Moti me tudi prerazvlečen potek naročanja rezervnih delov, neodgovorne odločitve 'nespecialistov' o tem, katero naročilo je pomembno, katero pa lahko počaka (toda zaradi pokvarjene žarnice na žerjavu lahko stoji vsa proizvodnja) itd.. Tudi nad sestanki nisem preveč navdušen, sploh takšnimi, na katerih jih je

Branĉko Krautberger

zbranih veliko, teme pa so zelo specializirane. Sestanki naj bodo skupnega pomena, drugaĉe so izguba ĉasa. So pa še druge stvari, ki jih kot vodja moram opravljati — tudi na raĉun strokovnega dela. Tako je treba npr. vedno znova delavce opozarjati na pravilno delo z napravami in agregati, pisati vrstni red deŹurstva, pri katerem so pogoste teŹave, itd. Zaradi takšne operative potem strokovno delo zaostaja.

Menim, da je usmeritev, da v Źelezarni zaĉnemo bolj vrednotiti strokovno delo, prava. Tako bo manj 'lova' na vodstvena dela samo zaradi OD, strokovno delo pa bo spet dobilo svojo veljavo.«

OSNOVNI CILJ NOVEGA JE VEĀJA UĀINKOVITOST

Ivan StraŹiŹnik, elektronik, vzdrŹevanje telefonske centrale, tozĉ ETS:

»OpaŹam, da kadrovska politika pri vzdrŹevanju ni taka, kot bi lahko bila. Imamo kup ljudi, nimamo pa strokovnjakov za posamezna podroĉja. Strokovnost pa je na elektro podroĉju izredno pomembna. Napake ne moreŹ videti, ampak jo moraŹ zmeriti. To je bistveno. Zato je struktura zaposlenih zelo vaŹna. Nujna je specializacija, ki pa je je pri nas Źe vse premalo. Vĉasih bi bilo dobro, da bi se vsak na vse spoznal, kar pa ni mogoĉe.

Ivan StraŹiŹnik

V smislu veĉje strokovnosti bi bile zato spremembe pri vzdrŹevanju ETS nujne. TakŹno naj bi bilo, kot je v tujini — uĀinkovito, tako je reĉeno v predlogu reorganizacije. Toda pri tem je neki zelo pomemben pogoj: bolj uĀin-

kovito bo, ĉe bo pri nas 'zaŹpilalo', kot je treba. Kajti v tujini so vzdrŹevalci strokovnjaki — inŹenirji in ĉe ti napaki niso kos, pokliĉejo na pomoĉ specializirano ekipo ĉez cesto. Mi pa se bojimo, da pri nas tako ne bo moglo biti, saj je miŹljeno, da bodo vzdrŹevalci prikljuĉeni tozĉom, v katerih delajo, novi ETS in SGV tozĉ pa zna biti kadrovsko slab in torej ne boŹ imel strokovnjaka ĉez cesto.

Osnovni cilj novega predloga je torej Źe veĉja uĀinkovitost. V ETS smo se Źe zdaj trudili zanjo. V ta namen imamo npr. organizirano tudi deŹurstvo na domu. Tudi preventivno vzdrŹevanje, ki je v reorganizaciji zelo naglašeno, Źe uvajamo. Skratka — zavedamo se, da so novosti, predlagane v reorganizaciji, pozitivne. Bojimo se jih samo zato, ker bodo izhajale iz zdajŹnje organiziranosti, iz zdajŹnje ukoreninjene prakse in iz ljudi, kot jih imamo zdaj. Po mojem miŹljenju ni odloĉilno, kje delaŹ, ĉe daŹ tisto od sebe, kar znaŹ, ali za kar si usposobljen. Odnos do dela se mi zdi zelo pomemben predvsem, ĉe gledaŹ oŹje, le v nekem delokrogu, drugaĉe pa je bistvena tudi organiziranost. Eno brez drugega ne gre. Zato bi t.i. vzdrŹevanje v Źelezarni lahko dobro steklo, ĉe bi za neki stroj skrbel predvsem vsak delavec sam, da bi torej delavec imel odnos do stroja, na katerem dela, in da bi imela pravi odnos do dela tudi oba vzdrŹevalca, tako tisti iz ETS kot SGV; pa ni vaŹno, ali prihajata iz ene delavnice ali ne.«

DELAVCI NERADI VERJAMEMO V NOVOSTI

JoŹe Karniĉnik, Źiĉar na vreten-skem stroju v tozĉu Jeklovlek:

»Povedal bom tisto, kar se delavci v zvezi z reorganizacijo Jeklovleka pogovarjamo.

Vemo, da staro stanje ni zadovoljivo. Źe leta in leta se vleĉe problem nezadostnih in nerodnih dobav za naŹ tozĉ iz Valjarne. Zato je cilj novega predloga ta problem odpraviti. Da ga je na neki naĉin res treba, to delavci razumemo.

Ni pa nam vŹeĉ predlog, ki ga zdaj imamo. Menimo, da bi bilo treba staro stanje temeljito oceniti, potem pa v njegovem okviru poiskati reŹitve. Ni nam vŹeĉ tako temeljita novost, tako korenit preobrat, kot se predlaga.

Delavci neradi verjamemo v novosti, ker ne vemo, ali bomo imeli kaj od njih ali ne. Zdi se nam tako kot skoĉiti v vodo, pa ne veŹ, ali boŹ priŹel ven ali ne. Poleg tega pa se v naŹi praksi novosti Źe veĉkrat niso obnesle.

Bojimo se zaĉeti ĉisto na novo. RazmiŹljamo o vsemogoĉih moŹnih kombinacijah. Ne verjamemo, da bo reorganizacija sama kar dajala veĉ vloŹka za naŹe stroje. Āeprav bi bili v okviru drugega tozĉa, Źe ni reĉeno, da bomo ime-

JoŹe Karniĉnik

li dovolj dela. Āe ga ne bomo imeli, pa bomo verjetno morali poprijeti za druga. In tega se v Jeklovleku najbolj bojimo: pustiti znanje, ki sem ga pridobil na nekem stroju deset let, in se nekje drugje zaĉeti uĀiti za novo delo od zaĉetka. Ne bojimo se dela, ampak zaĉeti na novo, tega se vsak boji. Zdaj pa smo zadovoljni. Āe ne bi bili, bi si Źe zdavnaj iskali delo drugje.

Zadovoljni smo, le z enim pogojem — da imamo kaj delati, da je dovolj materiala. Delavci menimo, da bi ga morali zagotavljati v obstojeĉi organizaciji, ne pa se zanaŹati na novo.«

V VSAKI ORGANIZACIJI JE NAJPOMEMBNEJŹI ĀLOVEK

JoŹe Studenĉnik, inŹ. za razvojne projekte, tozĉ PII:

»Celotno predstavo o reorganizaciji Źelezarne je bilo po prvih gradivih teŹko dobiti, bistvene prednosti pa so Źe bile naglašene.

Generalno lahko reĉem, da so osnovni cilji za ta naŹ trenutek pametni. Vodilo nam morajo postati trŹne zakonitosti — iz katerih potem izhajajo tudi vsi drugi predlogi.

JoŹe Studenĉnik

Temeljite novosti se predlagajo tudi za naŹ tozĉ. Po starem teĉe delo tako: ko se odloĉimo za neki projekt, v njegovem okviru doloĉimo skupino ljudi za njegovo realizacijo. V skupini so delavci iz osnovnega tozĉa, nekaj jih je iz RPT, nekaj iz PII. Nastal je team, v katerem pa veĉkrat ni bilo sodelovanja. Navadno

je vse delo in tudi odgovornost padla na vodjo. Ni bilo nujnih direktnih povezav s tozĉom, v katerem je Źlo za projekt. Preveĉ so bile realizacije pogojene le s kolegialnimi odnosi. Ni Źlo toliko za podvajanje dela kot prav za nezadostno sodelovanje.

Po novem predlogu pa naj bi bilo to naŹe delo zintegrirano. Delali naj bi pod eno streho, zato je priĉakovati tudi boljŹe sodelovanje, veĉ direktnega kontaktiranja. To bo dajalo tudi moŹnost kresanja mnenj, iz ĉesar se bo gotovo rodilo veĉ novih, domaĉih idej, ki nam jih zdaj manjka, in jih imamo v glavnem le od zunaj.

Seveda pa je pri tem treba naglasiti, da je v vsaki organizaciji Źtevilka 1 vendarle Ālovek in da je od njega kot posameznika najveĉ odvisno.

V novem — glede na staro — vidim torej veliko prednosti. OdraŹale naj bi se v hitreŹem izvajanju naŹega dela in posredno tudi v kvaliteti dela. Danes pa je prav ĉas izredno vaŹen dejavnik.«

P.S.: Iz zapisnika 31. seje poslovodne konference z dne 26. oktobra je razvidno, da je poslovodni odbor po razgovorih z vodilnimi delavci vzdrŹevanja, Jeklovleka in Valjarne odstopil od predloga, da se v Źelezarni Ravne organizira ena temeljna organizacija za vzdrŹevanje in da se zdruŹita Valjarna in Jeklovlek.

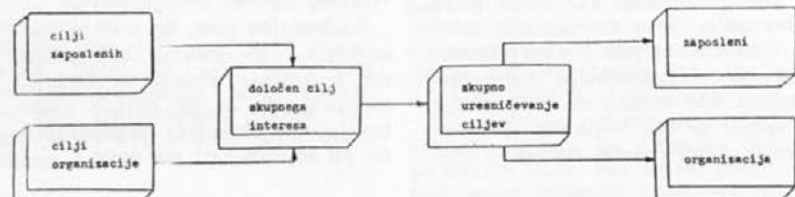
Helena Merkaĉ

Vodenje in poslovni uspeh OZD

Vprašanja ekonomskega sistema in ekonomske politike pomenijo za posamezno gospodarsko OZD del zunanjih dejavnikov, ki se jim OZD prilagaja. V okviru posameznih dejavnosti, panog ali podskupin obstajajo tudi velike razlike v poslovnih rezultatih posameznih OZD. Te razlike so ob približno enakih zunanjih dejavnikih za to skupino (z vidika trenutnega ekonomskega sistema in politike) rezultat predvsem notranjih dejavnikov uspešnega gospodarjenja. Raziskave v svetu in pri nas so doslej opozorile na nekaj bistvenih prvin poslovanja, pri čemer je po mnenju nekaterih raziskovalcev ključni dejavnik uspešnega razvoja organizacije kakovost in usposobljenost delovnih ljudi, ki sestavljajo upravljalno in vodilno strukturo. Prav vodilna struktura je tista, ki s svojo iniciativo sprosti delovne in ustvarjalne zmogljivosti vsega kolektiva, ga vzpodbudi, mobilizira, or-

Vodenje ima kot funkcija upravljanja zelo pomembne naloge, to je planiranje, usmerjanje in nadzor nad aktivnostmi v proizvodnem in poslovnem procesu. Način uresničevanja teh kategorij lahko odločilno vpliva na uresničitev planiranih ekonomskih učinkov dejavnosti OZD kakor tudi na uresničitev samoupravnih odločitev.

Kaj naj bi današnji vodilni upoštevali? Predvsem načela, pristope in metode iz novih, razvojnih organizacijskih teorij in načela našega družbenoekonomskega sistema. To pomeni, da niso več najpomembnejši dejavniki, ki jih vodje upoštevajo, samo formalna organizacijska struktura, tehnologija in cilji, temveč je treba upoštevati tudi neformalne vidike organizacije (vrednote, stališča, norme, prepričanja, odnose, ...) s pomočjo spreminjanja katerih lahko dosegamo vidne spremembe.

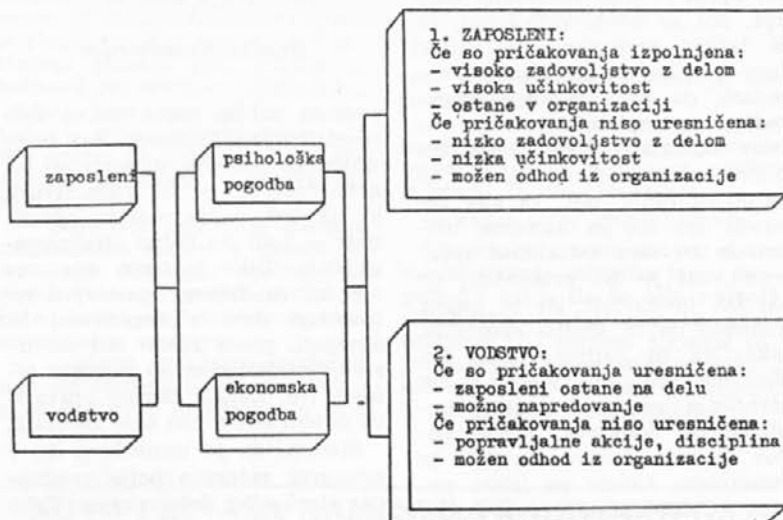
Skupni interes zaposlenih in organizacije

ganizira in usmerja v določene poslovne učinke ter ustvarja pri tem potreben odziv v kolektivu in ga osredotoča na pozitivne poslovne učinke.

Poznamo različne vrste organizacij, ki imajo nekaj skupnih značilnosti (ciljev, obstoj strukture, kadrov, tehnologije, okolja), med njimi tudi vodilne delavce. Cemu

so vodje pravzaprav potrebni? Zgodovino človeka označuje delitev dela. Vsako razdeljeno delo je nujno treba ponovno koordinirati in integrirati, sicer se izpostavimo nevarnosti velike entropije. Z načinom koordiniranja pa vodilni vplivajo na obnašanje delavcev, na oblikovanje vrednot in

motivirati in sproščati njihovo ustvarjalno energijo, jih usposablja in vzgajati za skupinsko delo. Razumljivo je, da morajo biti vodilni kadri zelo dobro usposobljeni, da bodo uspešno izvajali svoje naloge, ki vodijo k razvoju cele organizacije. Dobro poznavanje stroke je premalo. Ustrezna organizacijska znanja in znanja o odnosih med ljudmi niso nikomur prirojena. V naši družbi še vedno preveč sramežljivo govorimo (in delamo) o usposabljanju za vodenje. Postavlja se vprašanje, ka-

Psihološka pogodba in ekonomska pogodba

motivacije, na ustvarjanje ustrezne socialne klime.

Vodilni se morajo pri razdeljevanju in koordiniranju dela vedno odločati o: kaj, kako, kdo, kje, kdaj, s čim, zakaj ravno tako. Voditi organizacijsko enoto ali večjo organizacijo je zelo zapleteno, saj nikoli ne obstajajo zanesljive informacije o vseh njenih elementih, še posebej pa ne o zaposlenih, od katerih ima vsak specifične vrednote in interese, znanje in motivacijo. Upoštevati moramo, da so kadri enakovredni, drag in dragocen vir v produkcijskem procesu. Zato jih je treba primerno uporabiti.

Z njimi je treba znati delati, da dajo od sebe najboljše.

Vodilni kadri seveda niso edini pomemben element uspešnosti in učinkovitosti organizacij. Nobeno še tako sposobno vodstvo ne more čisti doseči, dokler ne poskrbi za usposobljenost strokovnjakov in neposrednih izvrševalcev v proizvodnji in strokovnih službah.

Uspešnost in učinkovitost organizacij je v veliki meri odvisna od vrednot, znanja in motivacije zaposlenih. Čim bolj so ti elementi usmerjeni v visoko učinkovitost, tem večje bodo razlike s primerljivimi organizacijami, kjer vrednote, znanja in motivacije zaposlenih niso ustrezno razvite. Potrebno je torej sistematično oblikovanje delovnih in poslovnih vrednot pri vseh zaposlenih v organizaciji.

Z naraščajočo mehanizacijo, avtomatizacijo in informatiko prehaja vse več delavcev iz rutinskih na kreativnejša delovna opravila. Pogoj za uspešno izvajanje zahtevnejših del je seveda dvig splošne izobrazbene ravni. Od zaposlenih se pričakuje ustvarjalnost. Dobro izobražene, ustvarjalne ljudi z dinamičnimi delovnimi nalogami pa je dosti težje voditi in upravljati, saj jim je treba predstavljati cilje, jih

ko ljudi mobilizirati, da bodo predani organizaciji in bodo res dali vse od sebe. To preučuje teorija o organizacijskem obnašanju (organizacional behaviour), ki je integracija družbenih znanosti, ki preučujejo ljudi pri delu. Glavni elementi organizacijskega obnašanja so: ljudje, struktura, tehnologija, okolje.

Človeško obnašanje v organizaciji je dokaj nepredvidljivo, ker izhaja iz človeških globoko vsajenih potreb in sistema vrednot. Delno ga lahko razumemo s stališč vedenjskih znanosti, vendar pa ni preprostih, kuharskih formul za delo z ljudmi. Med zaposlenimi in vodstvom obstajata v bistvu dve vrsti pogodb, ki izražata pričakovanja obeh strani. Glavna naloga vodilnih je, da zagotavlja optimalno skupno uresničevanje ciljev. Za organizacijske probleme ni idealnih rešitev.

Marjana Merkač

IZREKI

Politik misli na naslednje volitve, državnik na naslednjo generacijo.

Clarke

Napredek je uresničenje utopij.

Wilde

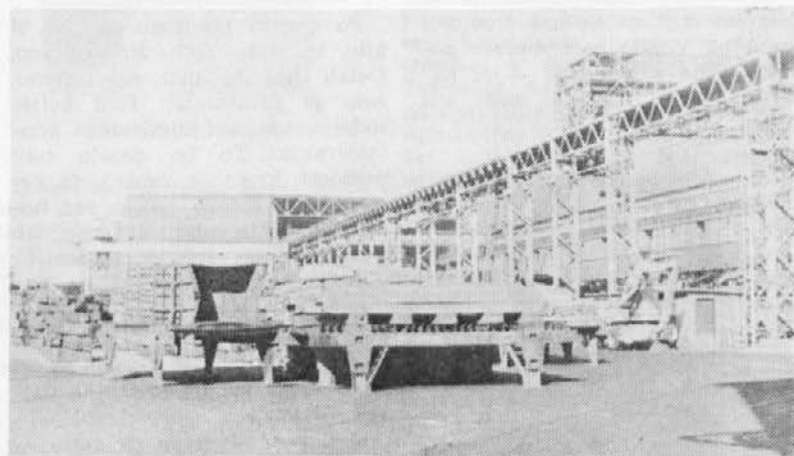
Tisoč reči se premika naprej, devetsto devetindevetdeset nazaj — to je napredek.

Amiel

Civilizacija je vrsta zmag nad naravo.

Harvey

KONČNO — SORTIRANJE ODPADKOV

Poslovodni odbor železarne je pred časom sklenil, da moramo nujno znižati zaloge starega železa v Jeklarni. To nam je uspelo na ta način, da smo zmanjšali dobave, del zalog (okoli 6000 ton starega železa) pa smo izvozili.

Tako smo pripravili vložka Jeklarni omogočili, da je lahko začela sortirati dobavljene in domači vložek po kakovosti. Ker več kot polovico vložka (!) predstavlja domače odpadno jeklo, je zelo pomembno, da se sortiranje začne že v proizvodnih in predelovalnih tozdih, konča pa pri pripravi šarž. Ko bi vsi svoje naloge dobro opravljali, ne bi bilo toliko analizo zgrešenih šarž, kot jih v Jeklarni še vedno izdelajo; trenutno sicer tudi zaradi čiščenja priprave vložka.

(Vir: informacija vodja nabave)

Nova ravnateljja

RUDOLF RAJZER, RAVNATELJ PFS

Leta 1967 se je zaposlil v Tovarni rezalnega orodja na Prevaljah, kjer se je izučil za orodjarja, naslednje leto je dobil delo v tedanji mehanični delavnici Zelezarne Ravne. Kmalu je postal tehnolog, po izobraževanju ob delu pa se je usmeril v komercialno. Leta 1976 je prevzel prodajo pil in rezalnega orodja, od leta 1979 pa je bil vodja prodajne operative mehanske obdelave v Komerciali. Leta 1983 je diplomiral na VEKS v Mariboru, zdaj pa na isti fakulteti končuje podiplomski študij 3. stopnje. Od 1. oktobra 1987 je ravnatelj delovne skupnosti Posebna finančna služba.

O svojem novem delu je povedal:

»Komericalna in finančna funkcija v delovni organizaciji sta povezani, zato menim, da bom svoje izkušnje iz Komercialne lahko na novem delovnem mestu dobro uporabil. Seveda le ob pomoči novih sodelavcev — strokovnjakov na njihovem področju. Z dosedanjimi poslovnimi partnerji — kupci bomo skušali navezati tesnejše finančne stike, kar je za finančno poslovanje zelo pomembno. Vključevali se bomo ob njihovih obiskih v naši delovni organizaciji in jih obiskovali tudi pri njih. Med ljudmi, ki se poznajo, je namreč poslovanje bolj pošteno ter korektno in prošnja, naj kupljeni izdelek plačajo, hitreje ugodena. Zelezarna Ravne predstavlja v jugoslovanskem prostoru solidnega partnerja in tako jo večina partnerjev tudi obravnava. Pogodbe z njimi sklepa Komerciala, PFS pa skupaj z njo skrbi za finančno realizacijo. Potrudil se bom, da bo odsej povezava med tema dvema funkcijama tesnejša, kot je bila doslej.

Druga naša naloga bo, da bomo denar, ki ga imamo, smotrno obračali in ga plasirali za namene, kjer se najbolje obrača in obrestuje.

Zal je pri sedanjih kreditno-monetarni politiki v Jugoslaviji zelo malo virmanskih plačil, zato je težko zagotavljati sredstva že za nemoteno poslovanje delovne organizacije, kaj šele, da bi ostajala za druge namene. Kolikor jih je na razpolago, so bila že doslej dobro plasirana. Zaradi poslabšane likvidnostnega stanja bo v prihodnje ta plat še pomembnejša in še bolj občutljiva kot doslej.

Neplačane obveznosti upnikov do Zelezarne Ravne v zadnjih mesecih vse bolj naraščajo. Potrebni bodo veliki napor, da bomo ta sredstva pridobili in zagotovili plačilo odprtih dolgov. V slovenskem prostoru imajo likvidnostne težave veliki sistemi, kot so Litoštroj, TAM in Iskra, ki predstavljajo pomemben del poslovnih odnosov tudi za Zelezarno Ravne. Izdelati bomo morali predloge za nadaljnje poslovno sodelovanje z

njimi. Ker so v drugih republikah razmere še slabše, si lahko predstavljamo, v kakem položaju je naša delovna organizacija.

Rudolf Rajzer

MILIVOJ ZAJC, RAVNATELJ PII

Rodil se je pred 31 leti; otroška leta je preživel pod Uršljo goro — v Javorju in Zerjavu, zdaj živi v Vuzenici.

Po srednji tehnični šoli v Mariboru je leta 1980 diplomiral na Fakulteti za strojništvo v Ljubljani. Trenutno končuje študij na 3. stopnji strojništva na VTS v Mariboru. Ko je odslužil vojaški rok, je dobil delo v Gorenju na Muti, leta 1983 pa je postal delavec Zelezarne Ravne. Najprej je vodil fazno kontrolo v Strojih in delih, leta 1985 je postal vodja investicijsko-konstruktorskega oddelka v tozdu PII, kjer je od julija 1987 nadomeščal ravnatelja, dokler 1. oktobra s sklepom delavskega sveta ni postal redni ravnatelj tozda.

Svoje dosedanje in prihodnje delo je predstavil takole:

»Kot vodja investicijsko-konstruktorskega oddelka sem s pomočjo sodelavcev vpeljal več novih načinov in oblik dela v oddelku in tozdu.

Konstruktorsko dokumentacijo po novem oblikujemo tako, da ima naravo celotne izvedbene dokumentacije, kakor določa zakon o gradnji objektov.

Izdelali smo projektno dokumentacijo za večino nosil in prenašal v železarni, s čimer smo omogočili pridobitev obratovalnih dovoljenj za te naprave. Standardizirali smo nekatere ponavljajoče se konstrukcije in izdelali dokumentacijo zanje.

Uvedli smo novejšje komponente konstruiranja in sodobnejše metode preračunov ter specializirali

Dejal bi še nekaj o tem, kako si praktično predstavljamo delo v PFS. Menim, da je edina možna oblika timsko delo. Seveda je za tako delo nujna visoka stopnja delovne zavesti in odgovornosti za opravljeno delo. Glede na kadrovske strukture v PFS upam, da moja pričakovanja glede tega niso nestvarna in da bomo zastavljene cilje s skupnimi močmi zmogli uresničevati tudi v prihodnosti, ko bo treba prevladovati še težjo gospodarsko situacijo, kot je sedanja.

Da bo naše delo kar najbolj učinkovito, se bomo organizirali v skladu z najnovejšimi težnjami v delovni organizaciji.

Za poslovno odločanje so zelo pomembne hitre in natančne informacije. Da jih bomo imeli na razpolago, bomo avtomatsko obdelavo podatkov razširili na vsa področja, kjer je to mogoče, in poskrbeli tudi za dober pretok informacij.

S takim načinom dela upam, da bo tudi naša delovna skupnost prispevala svoj delež za izboljšanje poslovanja in dela celotne delovne organizacije.

področja dela za posamezne skupine konstrukterjev, s čimer smo dosegli večjo kakovost projektov.

Pri izdelovanju projektne dokumentacije in posameznih načrtov konstrukcij smo začeli uporabljati PC računalnike ter začrtali še večje možnosti njihove uporabe v prihodnosti.

Milivoj Zajc

V našem oddelku in pri delu projektantov tozda ETS smo uvedli najnovejšje grafične postaje Computervision ter začrtali nadaljnjo povezavo s PC računalniki na tem področju konstrukcije. S tem vsaj delno sledimo napredku v svetu.

V konstruiranju smo uvedli nove metode dela, ki so osnova za izvedbo investicij in računalniško podprtega sistema izdelave ponudb za potrebe našega inženiringa.

Delo našega oddelka smo povezali z drugimi oddelki tozda, s tozdi v železarni in z zunanjimi projektantskimi organizacijami in institucijami. Skupno delo nam omogoča boljše rezultate.

Svoje prihodnje delo v tozdu PII vidim v perspektivi kratkoročnih in dolgoročnih nalog.

Najprej moramo natančno pregledati in analizirati sedanje investicijske projekte v načrtovanju in izvajanju, projekte investicijskega vzdrževanja in rekonstrukcij ter pregledati delo posameznih oddelkov tozda. Izdelali bomo prioritete projektov glede na razpoložljiva sredstva. Za hitrejši prenos podatkov bomo interno povezali PC računalnike znotraj tozda.

Za prihodnje leto moramo izdelati plane razvojnih projektov, projektov investicijskega vzdrževanja itd. in jih uskladiti s stvarnimi možnostmi v tozdu.

V tozdu bomo oblikovali projektne skupine, tako da bo vodja projekta vodil dejavnosti od začetka izvedbe do predaje projekta. Z dobrim sodelovanjem v delovni organizaciji moramo doseči, da bodo tehnološki projekti, ki so osnova za izdelavo investicijskih projektov, dobro pripravljeni in vsestransko ovrednoteni.

S pravilnim nastopom in sodelovanjem moramo obdržati in še bolj razviti stike s poslovnimi partnerji doma in v tujini, da o sodelovanju v lastni delovni organizaciji ne govorimo.

Nenehno moramo iskati nove poti in nove načine projektne pristopa do dela, za kar potrebujemo vse več znanja, ki ga moramo začeti pridobivati še bolj zavzeto in organizirano kot doslej.

Želim, da bi v tozdu znali spodbujati samoiniciativnost in ustvarjalnost in ju tudi primerno nagraditi. Sam bom skrbel za dobre medsebojne odnose in za uresničevanje samoupravnih pravic in dolžnosti zaposlenih v tozdu, s čimer, menim, je mogoče ustvariti dobre pogoje za delo.

Moji kratkoročni in dolgoročni delovni načrti v tozdu so v skladu s strategijo razvoja Zelezarne Ravne. Doseči želim večji poudarek na strokovnem delu, ki naj bo računalniško podprto in na ta način učinkovitejše kot doslej.

Naše vodilo za prihodnost je: investicije mora narekovati trg — ne drugi interesi. Dosedanje (nedokončane) projekte pa se že trudimo speljati do končne faze, kar nam bo omogočilo pridobitev vseh obratovalnih dovoljenj.

Pripravila Mojca Potočnik

MODRE IZ NOVINARSTVA

Reportaža je umetnost podrobnosti.

Resnična modrost je kratka.

Piši tako, da bo besedam tesno, a mislim prostrano.

STROŠKI ENERGIJE V SEPTEMBRU 1987

V mesecu septembru je bilo na področju cen pri posameznih vrstah energije nekoliko manj sprememb kot sicer. Podražil se je le mazut in zemeljski plin, in sicer:

- zemeljski plin za 8,3 % oziroma od 141,43 na 153,20 din/Sm³
- mazut za 42,3 %, njegova cena pa znaša sedaj 150 din/kg

Čeprav se je podražil le mazut in zemeljski plin, se bo to močneje odražalo v skupnih stroških energije v Železarni Ravne, saj predstavljata ta dva energenta poleg elektro energije glavni primarni vir energije, na katerem sloni proizvodnja jekla v železarni.

Skupni stroški porabljene energije v železarni (brez dislociranih tozdov) so znašali v mesecu septembru okvirno 2.022 mio din, kar je v primerjavi z avgustom za 12,8 % več. Na tono skupne proizvodnje znašajo stroški energije okoli 45.790 din, kar je kljub podražitvi mazuta in zemeljskega plina za 5,1 % manj kot v avgustu. Vzrok takega gibanja je iskati v večji skupni proizvodnji, saj je bila septembra v primerjavi z avgustom le-ta večja za 19,7 %.

Dobava primarnih energentov je bila v redu. Redna je bila tudi proizvodnja in oskrba porabnikov s sekundarnimi energenti. Poleg redne dobave mazuta smo v železarni zbrali še 6.400 l odpadnega olja, ki ga pomešanega z mazutom pokurimo v ogrevnih pečeh.

Iz primerjave porabe energentov je razvidno, da je bila poraba večja od plana le pri mazutu za 17,5 %, pri zemeljskem plinu za 4,9 % in pri argonu za 166,7 %. Večja poraba mazuta in plina je bila predvsem zaradi večje proizvodnje. S tem je bila tudi poraba vseh toplot iz ZP+PB+M večja od plana za 6,5 %. Zaradi večje proizvodnje surovega jekla je bila poraba argona večja in je s tem presešla plan kar za 166,7 %.

Iz primerjave specifičnih porab na kg proizvodnje oz. vložka je razvidno, da je iz vseh toplot za september poprečna specifična poraba nižja od plana za 0,6 %. Plan prekoračujeta le tozda Valjarna za 17 % in Kovačnica za 29,5 %, ostali so v mejah plana. Vzrok večjih specifičnih porab je predvsem obdelava kvalitetnejših legiranih jekel.

Količinski in vrednostni pregled porabe energentov v Železarni Ravne v septembru 1987

Primarni energenti	Poraba	Str. v 1000 din
Elektro energija	20 928 700 kWh	719 846
Zemeljski plin	3 976 149 Sm ³	670 044
Butan propan	19 495 kg	4 702
Mazut	730 990 kg	132 346
Koks	3 000 kg	276
Karbid	15 000 kg	5 610

Sekundarni energenti	Poraba	Str. v 1000 din
Acetilen	5 256 kg	12 254
Ind. voda	1 601 814 m ³	146 974
Sanitarna topla voda	8 950 m ³	14 779
Para	5 085 000 kg	115 244
Centralno ogrevanje	—	—
Kisik	521 595 kg	86 736
Komprimirani zrak	6 200 000 m ³ _n	36 001
Čisti dušik	124 m ³ _n	88
Tehnični dušik	18 746 m ³ _n	4 297
Argon	28 010 m ³ _n	72 878

Ferdo Kotnik

ELEKTRIČNE NAPRAVE V GOSPODINJSTVU

ELEKTRIČNI ŠTEDILNIK IN KUHALNIK

Na sodobnih električnih štedilnikih so lahko tri vrste grelnih plošč — navadne, ekspresne (hitre) ali avtomatske.

Temperaturo navadne in hitre grelne plošče moramo ročno uravnati. Avtomatska grelna plošča porabi le 50 % energije v primerjavi z navadno. Ima natančnejšo regulacijo (12 stopenj namesto 7) in zaželeno temperaturo vzdržuje s samodejnim vključevanjem in izključevanjem.

Če imamo štedilnik z uro za programiranje, nastavimo vklop v času, ko je tarifa cenejša.

Če smo pozabljivi, je dobro imeti signalno uro, ki nas opozori, kdaj poteče čas kuhanja ali pečenja.

Dobro je vedeti, da

- je najbolj ekonomično, da začnemo kuhati pri najvišji stopnji
- se mora dno posode dobro prilagati plošči in sme le največ 2 cm segati čez njen rob
- je segrevanje najhitrejše v posodah z neemajliranim dnom
- je treba dobro poznati in upoštevati navodila o uporabi in vzdrževanju električnih naprav, ki jih dobimo ob nakupu.

BOJLER

Za segrevanje vode v gospodinjstvih uporabljamo dva tipa bojlerjev — navadne in termoakumulacijske in pretočne.

Najpogostejši so v gospodinjstvih navadni bojlerji, ki so nekakšna skladišča tople vode in jih lahko vkapljamo v času cenejše tarife. V kopalnicah 50- do 80-litrskih, v kuhinjah pa večinoma 10-litrskih bojlerje (velikost prilagajamo številu družinskih članov). Poraba tople vode (60° C) je 12 do 30 litrov (nizka) ali 30 do 35 litrov (velika) na družinskega člana.

V uporabi so tudi pretočni bojlerji, ki dajo takoj toliko tople vode, kolikor je potrebujemo. Njihova prednost je v tem, da ni izgub energije, slabost pa, da imajo močne grelce, kar ne ustreza zmogljivostim električnega omrežja v stanovanjih. Varčevanje z uporabo v času nižje tarife pri njih ni mogoče.

Dobro je vedeti, da

- mora stati bojler čim bližje mestu porabe tople vode
- termostat nastavimo na največ 60° C
- največ prihranimo, če bojler vkapljamo le malo pred uporabo tople vode, po možnosti v času cenejše tarife
- s tuširanjem porabimo le tretjino toliko vode kot pri kohanju v kadi
- je treba kamen iz bojlerja vsaki 2 leti odstraniti.

Miroslav Paškvan, dipl. inž.

ZA BOLJŠI IZKORISTEK TOPLOTE

DIMNIKI

Dimnik za centralno ogrevanje ima nalogo, da odvajajo iz kurišča zgorele pline in da ustvarja potreben vlek — posledica je podtlak v kurišču, v katerem vteka zrak, potreben za zgozrevanje. Dimni plini imajo višjo temperaturo kot okolišnji zunanji zrak, zato so specifično lažji in se dvigajo.

Vlek je torej odvisen od višine dimnika in razlike specifičnih tež dimnih plinov in zunanjega zraka. Če je bolj hladno, bo vlek močnejši, prav tako, če so dimni plini bolj vroči.

Vlek mora premagati upore pri pretoku dimnih plinov. Zaradi trenja ob stene dimnika se lahko zgodi, da je koristen vlek premajhen. Koristen vlek:

$$H_k = H_s - H_d - H_R$$

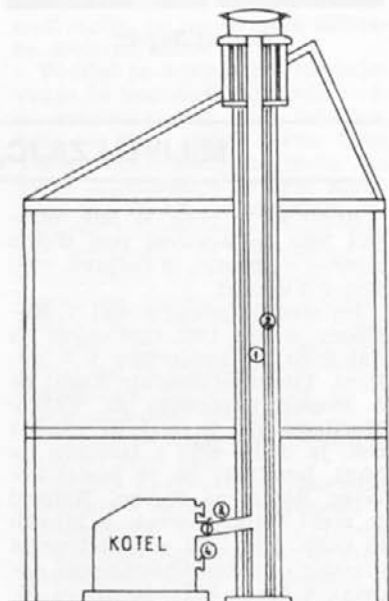
H_k — koristen vlek

$$H_s = h (\gamma_h - \gamma_t) \text{ — statični vlek}$$

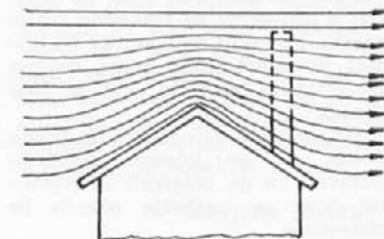
$$H_d = \frac{v^2}{2g} \gamma_t \text{ — dinamični vlek}$$

v — hitrost dimnih plinov

H_R — vsota uporov zaradi trenja

Povezava kotel — dimnik: 1 — presek dimnika, 2 — izolacija, 3 — dimni plini, 4 — dimna loputa

Sl. 1 — tok zraka nad streho

Statični vlek dimnika:

$$H_s = h (\gamma_h - \gamma_t)$$

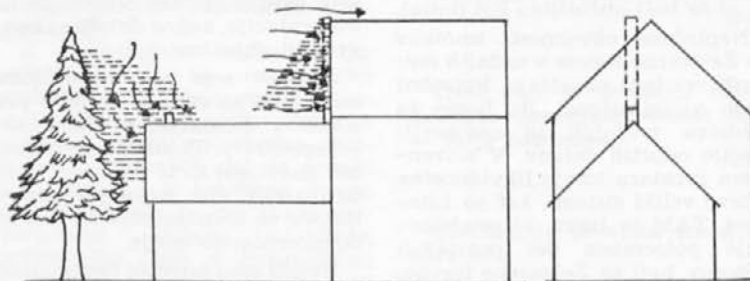
H_s — statični vlek

h — višina dimnika

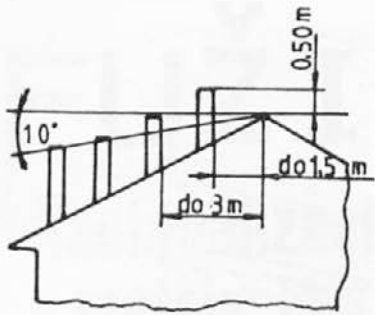
γ_h — specifična teža zunanjega zraka

γ_t — specifična teža dimnih plinov

Koristen vlek mora zagotoviti zadosten podtlak v kurišču. Dimni plini naj se v dimniku čim manj ohlajajo. Dimniki naj bodo po možnosti v notranjih zidovih stavbe, dimne tuljave naj grejejo druga drugo.

Sl. 2 — odprtina dimnika je v tlačnem območju

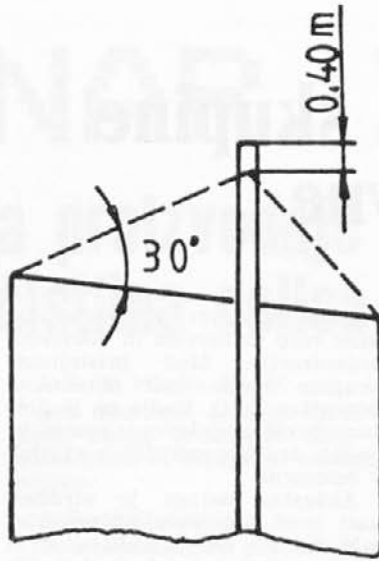
Sl. 3 — višina dimnika nad ravno streho

Če so tuljave v zunanjem zidu, morajo biti navzven izolirane.

Dimne tuljave naj dajejo čim manj upora, zato naj bodo znotraj gladke. Idealen presek je okrogel. Če so dimniki zidani iz opek, so kvadratnega ali pravokotnega preseka.

Znotraj niso ometani, ker bi omet odpadel in bi se hrapavost močno povečala. Stiki med opekami so skrbno izvedeni, da ne vdira v tuljavo zunanji zrak in da je ta čim bolj gladka. Tuljave naj bodo navpične. Če jih moramo odklanjati od vertikalne smeri, jih smemo nagniti maksimalno za 30°, in to vedno v isto smer. Opeke naj bodo vedno pravokotne na smer tuljave.

Modernejša izvedba so keramični elementi z okroglo cevjo. Vgradimo

Sl. 4 — višina dimnika nad poševno streho

jih v zid ali samostojno in tvorijo tuljavo. Stena take tuljave je bolj gladka, presek je okrogel (manjša površina za trenje plinov). Izkoristek je večji, ker je uporov manj — dimne pline lahko bolj ohladimo. Seveda pa jih ne ohlajamo pod 120° C, ker bi vodna para kondenzirala in kot spojina z žveplovim dioksidom H₂SO₄ poškodovala dimnik.

Dolžina stranic [cm]	Premer [cm]	Presek [cm ²]	Količina toplote [kcal/h] pri višini dimnika [m]					
			10 m	12 m	15 m	20 m	25 m	30 m
20 × 20	23	400	50 000	50 000	55 000	—	—	—
20 × 27	26	540	70 000	75 000	80 000	90 000	95 000	—
27 × 27	30	730	110 000	115 000	125 000	140 000	150 000	180 000
27 × 40	37	1080	165 000	180 000	190 000	210 000	240 000	250 000
40 × 40	45	1600	250 000	280 000	300 000	320 000	360 000	380 000
40 × 53	52	2120	—	400 000	420 000	470 000	500 000	550 000
53 × 53	60	2800	—	—	600 000	660 000	720 000	770 000
53 × 66	67	3500	—	—	800 000	870 000	950 000	1000 000
66 × 66	75	4400	—	—	—	1000 000	1200 000	1300 000
66 × 85	84	5600	—	—	—	—	1600 000	1700 000
72 × 92	92	6600	—	—	—	—	1900 000	2100 000
85 × 85	96	7200	—	—	—	—	2100 000	2300 000

Prerezi dimnika pri določeni višini in potrebni količini toplote

Kurišče naj bo po možnosti neposredno priključeno na dimno tuljavo. Kjer to ni mogoče, vodi od kotla do dimne tuljave dimni kanal. Njegov presek naj bo minimalno 40 × 60 cm, da lahko zleze vanj dimnikar. Kanal naj se dviguje proti dimni tuljavi, prehod vanjo naj bo zaokrožen. Kanal naj ima dovolj debele stene oziroma toplotno izolacijo, da se dimni plini preveč ne ohladijo.

Kjer dimnik predre streho, moramo zatesniti. Vлага, ki prodira v stavbo ob dimniku, prenaša s seboj usedline dimnih plinov, katran, ki se izloča potem na stenah dimnika v bivalnih prostorih. Poleg tega dimnik razpada.

Najbolje je, če predre dimnik streho na slemenu. Če to ni mogoče, mora segati nad »mrtvi prostor«, kjer nastane zaradi vetra nadtlak (slika 1).

Tak nadtlak bi sicer potisnil dimne pline po dimniku navzdol in zgorovanje bi bilo ovirano. Prav tako ne sme biti v »senci« višjih objektov (slika 2). Višina dimnika nad ravno (slika 3) ali nad poševno streho (slika 4) mora biti zadostna.

Dimnik zaključimo s primerno kapo. Enostavna betonska plošča daje najmanj upora pri izstopu plinov. Strah pred dežjem je odveč, saj se pri normalno uporabljenem dimniku ta vlaga takoj posuši. Vse mogoče začite in kape, pokrovčki itd. pri zidanih dimnikih močno ovirajo izstop plinov in so dovoljene le, če je dim-

nik dovolj visok in ima zato dovolj močan vlek.

Če je dimnik prenizek, si lahko v vetrovnih krajih pomagamo z različnimi nastavki. Kadar veter piha, sesa zrak iz dimne tuljave, kadar pa ne piha, je seveda vlek še manjši, saj se koristna višina dimnika zmanjša. Razni »petelini«, ki se obračajo z vetrom, so dobri, vendar le, če so negovani in se res lahko obračajo. Če jih zanemarimo, je slabše, kot če bi jih ne bilo.

Presek dimnika

Presek dimnika mora biti zadosten, da odvaja vse dimne pline s primerno hitrostjo. Približna enačba:

$$Ad = 0,03 \frac{Q}{h}$$

Ad (cm²) — presek dimnika
Q (kcal/h) — sproščena toplota v kurišču
h (m) — višina dimnika

Izmere dimnika lahko izberemo iz tabele.

Pri keramičnih dimnikih z okroglim presekom izberemo primerno velikost iz tabel v prospektih.

Če je vlek premajhen, si pomagamo z umetnim vlekom, ventilatorjem. Tudi pri nadtlakih oljnih gorilnikih je v kurišču nadtlak, ki dimne pline poriva v dimnik in je zato lahko presek dimnika manjši, ker je hitrost dimnih plinov večja.

Robert Jamšek

TEKMOVALNA KAKOVOST

Ena od naših zelo žgočih težav so občasne, toda drage zamenjave jekel v proizvodnih obratih. K temu stalno sodi tudi nesortiranje jeklenih odpadkov. S tem si po nepotrebnem povečujemo stroške, porabo energije (pretaljevanje), poslabšujemo kakovost jekla (nedopustne kemijske sestave zavoljo pomešanega talilnega vložka), odvrčamo kupce (izdelki se med toplotno obdelavo ali uporabo obnašajo slabše, kot jim obljublajo atesti, zagotovila, predpisi). Posledica je naš prispevek k padanju življenjskega standarda doma in v Sloveniji.

Kako zmanjšati te napake, ki so večinoma odraz pomanjkljive zavesti odgovornih delavcev? Gotovo, da z dvigom ustrezne zavesti o pomembnosti legiranih elementov v jeklih. To pa moremo izboljšati le tako, da bomo imeli znanje o legirni sestavi jekel usidrano v lastnih glavah, ne le v priročnikih.

Morda se preveč zanašamo na železarniški priročnik v srbohrvatskem jeziku NASI ČELICI. Zavedati se moramo, da človek čuti največjo odgovornost in misli v kritičnih situacijah zmerom v simbolih lastnega jezika, zato bi veljalo napisati za Slovence, ki jih je morda na ustreznih mestih, kjer prihaja do zamenjav jekel, več kot pol, priročnike ali primerna druga besedila v slovenščini.

1. Zakaj ne bi v železarniških glasilih začeli v poljudni obliki opisovati naša jekla (NASA JEK-LA) morda v okviru poglavja RAZVOJ KAKOVOSTI v Fužinarju. V poljudni obliki zato, da bo pritegnila pozornost s privlačnostjo, ne strogostjo, z zadosti stvilkami, zato da bo dvignila tehnično kulturo in zavest vseh,

ki se tako ali tako ukvarjamo z jekli.

2. Od vseh delavcev, ki imajo opravke z razvrščanjem jekel, posebej še od tistih, ki so na delovnih mestih, kjer je izvir zamenjave jekel, bi zahtevali udeležbo na tečaju o kemijski sestavi naših jekel.

Zavedajmo se, da je tovrstno znanje najmanj, kar moremo storiti v boju za svetovnega kupca. Na Švedskem ima v železarnah skoraj polovica zaposlenih letno tečaj o vseh bistvenih zahtevah kupcev jekel za izdelavo.

V tako imenovane dopolnilne tečaje o smernih kemijskih sestavah naj bi torej uvrstili vse tiste, ki morejo v jeklarni, valjarni in drugje povzročiti škodo z zamenjavo jekel.

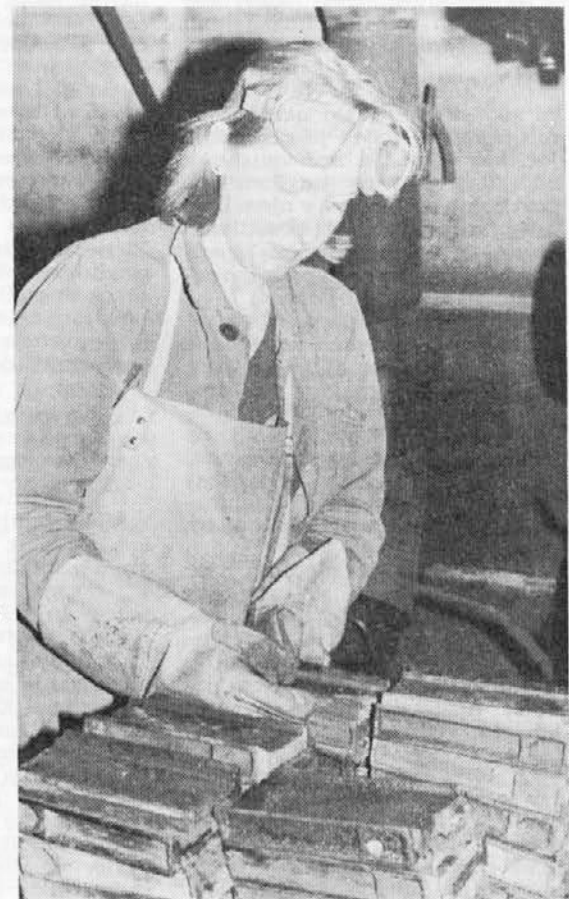
Tudi to bo omogočilo prodajo znanja dodatno k prodaji ročne-ga dela.

3. K takšni trezni usmerjenosti so seveda brezpogojno vabljeni vsi vodje metalurških obratov, ki bi naj po šolski izobrazbi in nato po svojem interesu obvladali ta del znanja o jeklih. Oni bodo lahko to znanje tudi delili sodelavcem ter jih spodbujali in usmerjali, nadzorovali.

4. K boljšemu razlikovanju jekel žal ni pripomogel novi način označevanja jekel v Železarni Ravne. Zato poskušajmo premisliti, ali ne bi bilo dobro za osnovo študija smernih kemijskih sestav vzeti stare železarniške (nemške) oznake in JUS oznake. Nemške oznake (in francoske, ki jih tudi imamo nekaj) so že kar zapisi smernih sestav — samo brati se jih moramo naučiti.

Začnimo! Toda ne na huruk in ne na vseh koncih hkrati.

Franc Uranc,
tozd RPT

Kos na kos

JAVNO MNENJE ŽELEZARNE RAVNE 1986

Samoupravne delovne skupine v Železarni Ravne

(povzetek)

SAMOUPRAVNA DELOVNA SKUPINA KOT OBLIKA INFORMIRANJA IN DELEGATSKA BAZA

Z razvojem samoupravljanja je postalo jasno, da je perspektiva le v njegovi neposrednosti. Tudi to je bila spodbuda ustanavljanja samoupravnih delovnih skupin.

Samoupravne funkcije skupine so: oblika združevanja dela in upravljanja na ravni opravljanja dela, oblika izgrajevanja samoupravljanja od spodaj, prva raven usklajevanja interesov in razreševanja sporov, delegatska baza, racionalizacija samoupravnega odločanja in kot delni zbor tudi temeljna informativna skupina.

Kaj je pokazala anketa?

Zaradi obilice različnih oblik in načinov informiranja ne preseneča, da se je za samoupravno delovno skupino kot najpomembnejšega informatorja odločila le desetina respondentov. Pričakovali bi lahko, da bodo skupine odigrale pomembnejšo informacijsko vlogo (tu mislim predvsem na seznanjanje z odgovori strokovnih služb oziroma vodstva tozda ali delovne skupnosti), saj je kar tri četrtine delavcev zadržalo, da se vedno oziroma pogosto udeležujejo sestankov. Nanje pa redkeje kot drugi prihajajo delavci iz proizvodnje in vzdrževanja — v predlanski raziskavi smo ugotovili, da delovne norme predstavljajo določeno oviro za samoupravno angažiranje.

Najpogostejše teme pogovorov v skupinah so: disciplina, osebni dohodki, problematika tozda, plan dela in problemi v skupini. Polovica anketirancev je razkrila, da so rešili le nekaj obravnavanih težav. (Podatek je zaskrbljivo, ker vemo, da zadovoljstvo z oddekom raste s številom odpravljenih problemov v njem.)

Na sestankih je bilo aktivnih okrog 40% anketirancev (nadpovprečno predvsem vodilni, vodstveni in strokovni delavci).

Delavci nimajo prevelikega zupanja v delegate delavskega sveta, saj jih kar 63% ocenjuje, da sploh ne ali pa le včasih prenašajo stališča skupin. Kljub temu pa so anketiranci ocenili, da najmočnejše delegatske vezi vzdržujejo delegati delavskega sveta tozda in delovne organizacije in komisij pri delavskem svetu.

Vrstni red oblik odločanja, kjer je možen največji vpliv in jih tudi največ uporabljajo, je naslednji: zbor delavcev, referendum, sestanek samoupravnih delovnih skupin, delavski svet tozda... Aspiracije se ne razlikujejo od uporabljenih poti odločanja.

Le 14% naših samoupravljalcev je prepričanih, da o nobenem predlogu, ki je dan v odločitve zboru delavcev ali samoupravnim organom, ni vnaprej odločeno. Tisti, ki mislijo, da je o vsem

že vnaprej odločeno, so na sestankih skupin manj participativni.

Passivnost je tudi posledica pritiskov — ljudje se bojijo posledic, če bi opozorili na nepravilnosti.

Posledica je t.i. pasivna rezistenca, ko se zaposleni ne strinjajo s sklepi samoupravnih organov ali vodstva tozdo oziroma delovne skupnosti, pa na to ne opozorijo javno. Odločilen vpliv na odločanje so v največji meri prisodili vodilnim in vodstvenim delavcem (41,5%), potem pa samoupravnim organom (15,5%) in zborom delavcev (13,5%). Značilno je tudi grupiranje odgovorov delavcev o trditvi, da imamo pri nas dva razreda: tiste, ki delajo, in tiste, ki odločajo. Tovrstno delitev najmanj priznavajo vodilni in vodstveni delavci. Hkrati so od vseh najbolj prepričani, da ne prihaja do razhajanja med njihovimi interesi in interesi delavcev. Po drugi strani pa smo v predlanski anketi ugotovili, da je največ konfliktov prav med nadrejenimi in podrejenimi!

V premislek ponujam razmišljanja Frana Adama: »V naših delovnih organizacijah obstaja asimetrična porazdelitev moči... za naše delovne organizacije je značilno, da dejanski nosilci moči (management) nimajo toliko moči, da bi premagali pasivno rezistenco (odpor), ki jo razvijejo tisti, ki imajo najmanj moči, ta pa je oblika negativne moči. Tisti, ki imajo najmanj moči, pa nimajo toliko moči, da bi spremenili vedenje tistih, ki imajo največ moči. Tako nastaja medsebojna blokada. Management ima več moči kot večina in kot samoupravni organi, toda njegova moč je nelegalna (ni potrjena z zakoni in samoupravnimi akti)... Ostali člani delovne organizacije, predvsem delavci in strokovnjaki, torej tisti, ki si ne morejo pridobiti moči, razvijejo različne oblike pasivne rezistence. To je negativna moč, ki je neproduktivna z narodnogospodarskega in podjetniškega vidika, saj blokira poslovnost in uspešnost ter povzroča zmanjševanje produktivnosti delovnih organizacij.«

SAMOUPRAVNA DELOVNA SKUPINA KOT POLITIČNA SKUPINA

V normativnih določilih je v razčlenjevanju delovne skupine kot politične tvorbe govor predvsem o sindikalni organizaciji. To je razumljivo, saj je najbolj množična DPO in zastopa »delavske« interese.

OO sindikata izdela predlog za oblikovanje samoupravnih delovnih skupin, ki ga potrdi delavski svet. Predlaga tudi vodjo, ki ga delavci potem izvolijo ali pa ne. Samoupravna delovna skupina je identična s sindikalno skupino, zato se lahko sestane tudi na pobudo sindikalne organizacije. Vsaka skupina ima sindikalnega poverjenika, ki je povezan z iz-

vršnim odborom in predstavlja most med članstvom in vodstvom organizacije. Med pristojnosti skupine spada tudi obravnava usmeritev DPO. Vodja pa je dolžan obveščati delavce o pomembnejših družbenopolitičnih akcijah v železarni.

Aktualna naloga je utrditev vezi med sindikalnimi poverjeniki in IO OO sindikata. Prvi korak v tej sezoni je kadrovski: v jeseni bomo na volitvah izbirali nove poverjenike. (Dosedanje delo delegatov v izvršnem odboru sindikata tozda je pozitivno ovrednotilo 36% anketirancev, delegatom v konferenci sindikata DO pa je enako oceno dalo 29%.)

Sindikalna organizacija si mora z metodo in vsebino dela prizadevati, da pridobi ugled pri članstvu. Le polovica anketirancev je bila mnenja, da je aktivna; pri vplivu na dogajanje v tozdu pa ji delavci praktično niso pripisali nobene vloge!

PREDVIDENE SPREMEMBE V MIKROORGANIZACIJI

Eden izmed sklopov projekta Razvoj mikroorganizacije v Železarni Ravne je koncept reintegracije organizacijskih funkcij. Glavni cilj je združitev delovnega in samoupravnega procesa. Poudarek je na večji delovni avtonomiji samoupravnih delovnih skupin.

Bistvene funkcije prihodnjih skupin bodo:

- organizacija delovnega procesa (zaradi ukinitve individualnih opisov del in nalog in uvedbe področnih opisov del organizacijskih enot bo skupina morala koordinirati delo)

- konkretizacija delovnega plana (skupina bo glede na dnevno zasedenost z delom in prisotnost delavcev sama odločala o uresničevanju tedenskih in mesečnih planov)

- gospodarjenje s stroški (v vsaki skupini bo vsaj eno stroškovno mesto)

- reševanje strokovnih problemov (gre za intenziviranje dela krožkov kvalitete)

- samokontrola in neposredna kontrola (zahtevata več strokovnega znanja)

- kolektivna odgovornost za rezultat dela (predvideva se ukinitve individualnih norm in prehod na skupinsko)

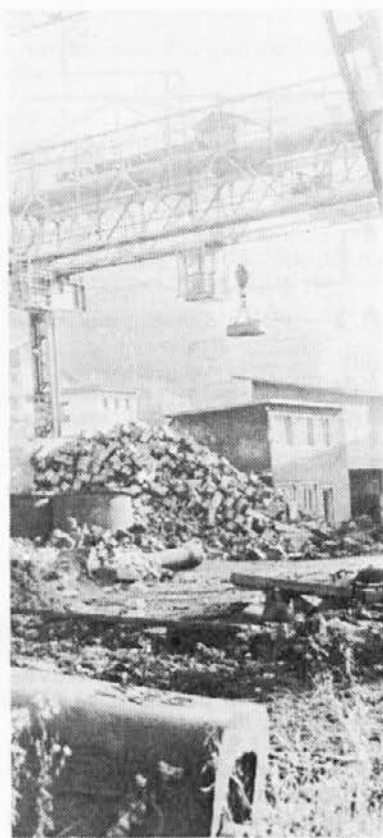
- odločanje o nekaterih vprašanjih s področja delovnih razmerij (skupina najbolje ve, ali in kakšni novi delavci so potrebni za delo, kako razporejati dopuste, delovni čas ipd)

- temeljna baza za samoupravno odločanje

- politična (sindikalna) skupina.

SKLEPNE MISLI

Samoupravne delovne skupine v Železarni Ravne lahko opazujemo vsaj skozi dva vidika: oblikovnega in vsebinskega.

Red na pripravi je pogoj za dober vložek

Medtem ko smo na področju oblikovanja skupin dosegli primerne rezultate, pa je možno vsebinske pristojnosti skupin razširiti.

Če izhajamo iz teze, da samoupravni sistem predvideva združevanje organizacijskih funkcij, potem to pomeni, da je treba izvajalce približati funkciji upravljanja in vodenja. Kako to doseči na nivoju samoupravne delovne skupine?

Neposredni samoupravljalci upravljajo na več načinov. Samoupravna skupina služi tu le kot informativna in razpravna grupa za oblike odločanja z osebnim izjavljanjem ter kot baza za delegate. Kljub nekaterim trditvam, da bi morali vodstvenim strukturam legalizirati moč in vpliv, ki ju imajo, pa prevladuje mnenje, da bi bila to nevarnost za obstoj družbene lastnine in samoupravljanja. Rešitev je v tem, da okrepimo samoupravljanje. Kako?

Rešitve so v:

- nenehnem izobraževanju (znanja iz stroke, o organiziranju delovnih procesov, upravljanju, o vodenju za vodstveni in vodilni kader)

- spremenjenem stilu vodenja (usmeritev v bolj demokratičen tip vodenja ali celo v tip individualne svobode)

- povečani odgovornosti, morali in etiki dela, odgovornosti za upravljalške odločitve

- materialnih posledicah za opravljeno delo in uspešnost upravljanja

- izboljšanjem informacijskem sistemu kot podlagi za odločitve

- povečevanju moči delavcev in odpravljanju pasivne rezistence (spreminjanju negativne moči v aktivno)

- razvijanju skupnih vrednosti in ciljev kolektiva.

Andreja Čibron

FUŽINAR ZA RAZVOJ

Racionalizacija proizvodnje - metalurška čistilna celica

Zahteve po racionalnejši proizvodnji, zmanjšanju invalidnosti v težkih obratih so narekivale potrebo po metalurški čistilni celici. V razvitem svetu takšnih sistemov niso razvijali, saj so to težko industrijo, umazano za okolje, odrinili iz svojega programa v nerazviti del sveta — razvijali so čisto preoblikovalno tehnologijo za uvožene čiste polproizvode. Skratka — ta del tehnologije je ostal nerešen. V Železarni Ravne je čistilnica ozko grlo v proizvodnji. Če povečamo pretok materiala skozi čistilnico, bi prihranili ogromno stroškov. Pomembno se mi zdi povedati, da je naš cilj racionalizacija proizvodnje, rešena z orodjem robotizacije in avtomatizacije, da naše delo ni robotizacija, ne avtomatizacija, ampak samo racionalizacija.

3. Torna rezalka TR 600

Ima adaptivno krmiljen odrez s tornjo ploščo $\varnothing 600$ mm. Služi za odrez livnih in napajalnih sistemov odlitkov.

4. Brusilni stroj

Določene odrezane površine je za nadaljnjo obdelavo odlitkov v obdelovalnih centrih treba obrusiti.

Komponente, kot so robot, kamera in manipulator, imajo svoj lastni računalnik. Računalnik in krmilnik za manipulator, odrezilko in brusilni stroj sta skonstruirana in proizvedena v tozdu ETS in služita istočasno kot nadrejeni računalnik za vse ostale računalnike, vgrajene v enotah stroja SAPO 100 in celice.

Osnovno načelo v racionalizaciji proizvodnje je, da se vedno stroj

čeno, da je celica zgrajena s samimi unikatnimi elementi. Še vedno jo sestavljajo standardni in delno standardni elementi in koncept modulare izgradnje.

V sklop celice spadajo fleksibilni manipulator odlitkov, transportni sistem odpadkov, čistilne komore, preprihvalne enote in razne priprave. Ali je robot kot fleksibilni manipulator ali ni; o tem bo odločila ekonomska odločitev, ki je pogojena z velikostjo serije odlitkov.

Kot prva dokončna enota stroja SAPO 100 je pomični manipulator POM 630, ki ima veliko možnosti za spremembo uporabe. Možnosti aplikacije so odprte, zgrajen pa je modularno.

Na specializiranem sejmu elektronike v Ljubljani je bilo veliko vprašanj, kaj je našega in kaj tujega.

Trdim, da je veliko našega, da so stroški uvoznih elementov cenovno majhni proti celotni vrednosti.

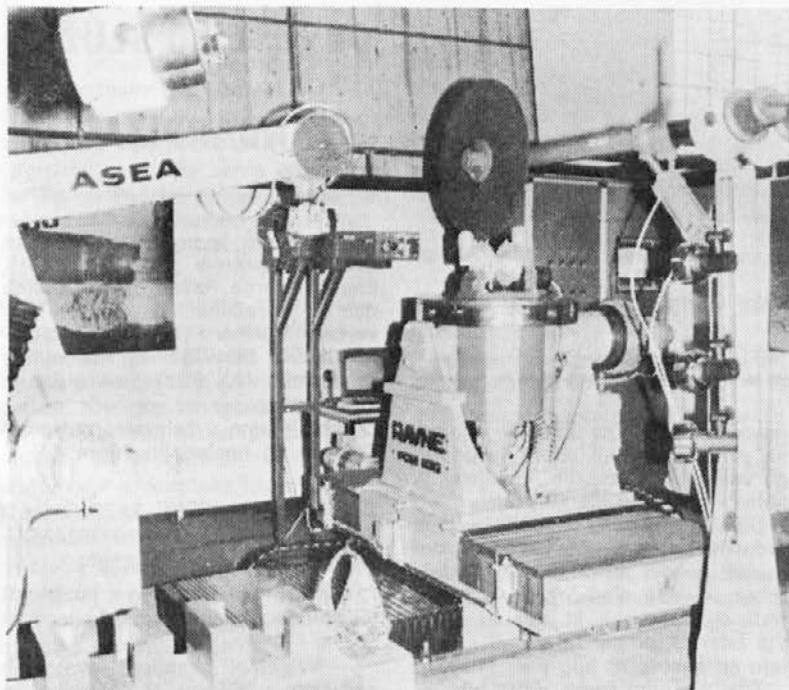
Največjo vrednost ima pravilno zasnovana ideja, kako rešiti določen tehnološki problem, in v končni fazi realizacija problema v živi proizvodnji. Samo to daje novo ustvarjeno vrednost. Prav to je naš lastni doprinos. V realizaciji naše naloge sta se pohvalno uveljavila tozda Orodjarna in Jeklovilarna. S skupnimi naporji železarne bomo kos tej nalogi in nadalje še novim nalogam.

Trdim, da se je na tem sejmu dvignil ugled Železarne Ravne, da nam je ta tehnološki napredek lahko v ponos in dobro reklamo ter bogata osnova za nadaljnji razvoj racionalizacije proizvodnje.

Pavli Rek

SEJEM BIL JE ŽIV

Paviljon Železarne Ravne je bil na JUROB '87 med najbolj obiskanimi

Metalurška čistilna celica sestoji iz doma razvitega stroja za adaptivno pozicioniranje in odrezovanje SAPO 1000 (pomični manipulator, video kamera, torna rezalka in brusilni stroj), fleksibilnega manipulatorja odlitkov (robot ASEA), čistilne komore ter preprihvalnih enot

V metalurški čistilni celici je doma razvit stroj SAPO 100 — stroj za adaptivno pozicioniranje in odrezovanje.

Enote tega stroja so:

1. Pomični manipulator POM 630

Ta izvaja manipulacijo odlitka v štirih zvezno krmiljenih oseh ter istočasno omogoča togo vpetje odlitka.

2. Video kamera VSP 256

Služi za dodatno pozicioniranje odlitka kot povratna zveza, ki eliminira livarsko toleranco odlitka v smislu odreza v želeni ravnini. Kamera omogoča popravo koordinat v dveh oseh, to je premik v osi x in rotacijo okrog osi z.

prilagaja tehnologiji. Iz tega sledi, da je smiselno izdelati krmilnik doma v železarni, saj le takrat narediš prav takšnega, kot ga rabiš. Pri standardnih komponentah obstaja možnost, da določeni detalj v tehnologiji ostane nerešen. Istočasno to delo daje usposobljen kader za servisiranje ostalih sistemov CNC v železarni. Vemo, da so s tem servisi cenejši, istočasno raste ugled v mednarodni delitvi dela, s tem pa naše strokovnjake vabijo na kvalitetnejše seminarje in jih obveščajo z novimi dosežki. S temi spoznanji je upravičena lastna izgradnja krmilnika in računalnika.

Na zelo podoben način bi lahko opisali konstruiranje s področja strojništva. Tudi tu veljajo prej omenjene zakonitosti. S tem pa ni re-

Nikoli mi ni prijetno nekaj minut čez šesto pri spodnjem vratarju sedati v službeni avtomobil. Nočna izmena tam čaka na avtobuse in gotovo, četudi neupravičeno, ji po glavi rojijo misli o komodnosti, ki si jo lahko nekateri privoščijo, in o nepotrebnem zapravljanju denarja.

Tisto sredo med 5. in 10. oktobrom nas je bilo za poln Merčev mercedes. S šternom sva bila namenjena samo na sejem Sodobna elektronika in robotizacija, Tone Pratnekar in Anton Bertalančič na sejo in nato tudi na sejem. Pisana, prijetna družba, in do Ljubljane ni bilo daleč.

Mesto se je okrog osme ure šele prav prebujalo. Vstopnic za sejem na Gospodarskem razstavišču še niso prodajali, zato je bil čas za kavo čez cesto. Nato pa, ker se robotike ni dalo razstaviti skupaj z drugo elektroniko na Gospodarskem razstavišču, pot pod noge, mimo Astre, pod okni vojašnice Ljuba Serčerja desno na Topniško, zdajšnja vojaško telovadnico, včasih vojaško konjušnico. Ni bilo težko najti, verjamem pa, da se tak, ki ni imel posebnega interesa videti tudi robotiko, ni rad mučil ne peš ne z avtom okrog vogalov. Da so robotiki odmerili takšen prostor, so mnogi organizatorjem zamerili, tudi naši razstavljalci. Po razstavem mestu so sklepali tudi na mesto robotike v današnjem času — v primerjavi z drugo elektroniko.

Razstavna dvorana je bila kot vsaka druga. »Boksi« so te vlekli od enega k drugemu, hitro, mimogrede si jih pogledal, iskaje domačega.

Ko je linija prvič zavila, si trčil na naše. Fantje, ah kaj fantje, gospodje, tako so bili urejeni (v primerjavi z zadnjimi dnevi pred odpremo celice na sejem, ko so garali noč in dan), so se pripravljali na nov delovni dan. Celica za simbolično verigo pa je že obratovala. Prijazen sprejem, potem pa se je začelo. Kaj hitro sem spoznala, da z intervjuji z našimi predstavniki ne bo nič. Niso imeli časa. Ljudje so

prihajali in odhajali, vmes spraševali, iskali prospekte. Glede na druge so se pri nas ustavljali za dolgo. Nič čudnega, imeli so kaj videti, saj je bila demonstracija nazorna: robot je zgrabil odlitek, ga nesel na mizo, ta si ga je s pomočjo fotocelice naravnala, rezilka pa je nakazala odrez; potem se je robot spet stegnil po odlitek na mizi in ga odložil na pult, se spet stegnil po novega, ga odnesel na mizo itd., dokler ni tako »odrezal« vseh štirih ulitkov, ki jih je imel na voljo. Potem je vse že »odrezane« z zadnjega pulta spet znosil na prednjega (da je lahko začel znova), potem pa — to je bil trik programerja Ivana Marchiottija — je segel po košari z bonboni in v elegantnem loku iz nje postregel gostom. Simpatičnost je zbuhal s tem. Dva bonbona sem vzela.

Vodstvo tozda RPT se iskreno zahvaljuje vsem, ki so sodelovali pri razvoju in izdelavi robotizirane metalurške celice, saj je le s takšnim požrtvovalnim delom bilo možno predstaviti tehnološko zahteven in nov proizvod na sejmu sodobne elektronike in robotike.

Obiski pa so bili kar naprej. Snelci (enemu sem ukradla luč za nekaj posnetkov), novinarji, med katerimi je bil posebno vztrajen neki novosadski, največ pa poslovneži. Fantje pa so stregli: z nominalno silo, dimenzijami delovne plošče, gibom translacijskega modula, nagibom vrtljivo — nagibnega modula, maso bremena, rotacijo, maksimalno hitrostjo giba itd. Razlagali so potrebo, iz katere je do izvajanja tega sodobnega projekta prišlo, in prednosti, ki jih uporaba fleksibilne

RAZVILI SO FLEKSIBILNO METALURŠKO ČISTILNO CELICO

Zgoraj: Darko Robar, dipl. inž., Marjan Obojnik, Ivan Štern, dipl. inž., vsi iz tozda ETS, dr. Anton Pratkanec, tozd RPT
Spodaj: Ivan Marchiotti, dipl. inž., tozd ETS, Pavli Rek, dipl. inž., in Borivoj Gumpot, inž., oba tozd RPT, ter Vlado Ramšak, inž., tozd ETS

celice prinaša. Sprejemnica je bila kar naprej zasedena. Prišel je gospod ing. Ernest Strunk z Dunaja, predstavnik trgovske organizacije Inges, in se zanimal za možnosti poslovnega sodelovanja. Sicer ne v tem smislu, da bi oni za nas izdelek prodajali, ampak bi nam oni prodajali svoje vgradne elemente.

»Takšna zanimanja nam zelo veliko pomenijo in so priznanje naši firmi. Brez skrbi, da oni ne bi dajali svojega imena za nekaj, kar bi jim kdaj znalo delati sramoto,« je po končanem razgovoru z g. Strunkom s prospekti Ingesa v rokah pokomentiral Pavli Rek.

Od domačih najbolj neznan mi je bil pred našim paviljonom Ivan Pungartnik, raziskovalec v službi za raziskavo trga tozda RPT. Ko sem se dokončno sprijaznila, da mi razvojna in izvajalska ekipa dopoldne ne bo mogla biti na voljo za izjave, sem poklepetala z njim. Tistega dne se je nadejal obiska iz tovarne Jelšingrad v Banja Luki, ki se je za nakup razstavljene celice že resno zanimala.

»Na tem sejmu ne gre toliko za sklepanje poslov, bolj za predstavitve. Več konkretnih dogovorov prinesejo specialni sejmi, kot je npr. sejem livarstva. Sicer pa smo tržišče za to celico že dokaj raziskali. Potrebe so, seveda ne v izvozu, saj razviti svet težko industrijo seli v manj razvitega, in tam jih bomo morali še intenzivneje iskati.«

Proti koncu mojega šihata, ko je fotoaparati škrtinil še zadnjič in sem si zapisala imena razstavljalcev robotike na JUROB (Iskra, Vozila Nova gorica, Kladivar, Litostroj — ZPS, SIP Šempeter, Prvomajska Labin, RIKO, Lisca Ines, Studio TSE Galeb, RO Zrak Sarajevo, Ivo Lola Ribar in Jožef Stefan), je bilo v dvorani že pošteno vroče. Na vrsti je bila pavza za restavracijsko mizo, tudi za prvo skupino fantov. Nabrati je bilo treba moči za popoldanske obiskovalce. »Sejmišče te tako zmuči, da zvečer samo popadam o

postelje, srečni, da jih sploh imamo, saj smo jih uspeli dobiti le privat, po vsemogočih zvezah. Ljubljana je polna,« sem zvedela že prej.

Doma sem bila zvečer najbolj grda mama na svetu, ker na sejem nisem peljala otrok, da bi videla robot, ki deli sladkarije. — Pa še tista dva bonbona, ki sem ju vzela, sta bila alkoholna. Tako tudi z darilom od robota ni bilo nič.

Zdaj si želim samo, da bi bila robotizirana celica »darilo« za vse nas, takšno, za našo pot v prihodnost.

Helena Merkač

ZAČETO JE NUJNO NADALJEVATI

Načrtovali smo, da se bomo s fleksibilno metalurško celico za čiščenje ulitkov predstavili že na lanskem sejmu elektronike. Žal se enoletni zamudi zaradi objektivnih (ni bilo možno dobiti uvoznih dovoljenj za nekatere elemente) in delno tudi subjektivnih vzrokov (ne najboljša koordinacija) ni dalo izogniti.

Na letošnjem sejmu Sodobna elektronika in robotika, ki je bil v Ljubljani od 5. do 9. oktobra, pa se je Železarna Ravne z izdelkom uspešno predstavila. Delovna zmagala, če-

prav samo etapna, saj je treba celico še usposobiti za proizvodnjo, je bila velika, tembolj zato, ker mnogi, med njimi tudi ljudje s fakultete, v njeno uresničitev niso verjeli.

Seveda pa si je pri predstavljanju novosti nesmiselno metati pesek v oči in se slepiti le z doseženim uspehom. Kajti, kot so poudarili snovalci in izvajalci projekta na okrogli mizi po končanem sejmu, je pot do dne, ko bo celica lahko začela delati v naši Jeklolivarni, še dolga. Toda bojijo se je ne. Natančno vejo,

kakšna mora biti, da bo pripeljala k cilju. Seveda na njej računajo na vsestransko pomoč železarne, novi elan, ki so ga dobili na predstavitvi, in prepričanje, da je izdelek vrhunski, tudi v evropskem in svetovnem merilu.

Res, da bo tudi drag, toda pod črto vseh dejavnikov, ki vplivajo na končno ceno, med katerimi je najpomembnejša invalidnost (koliko stane tovarno en invalid, ni nikjer izračunano), še vedno cenejši.

Metalurška čistilna celica je prva iz vrste fleksibilnih in robotiziranih celic Železarne Ravne. Kot je pokazal sejem, je v primerjavi z izdelki racionalizacije drugih jugoslovanskih proizvajalcev med najbolj aplikativnimi, najmanj šolskimi. To je dobro znamenje, prav tako dejstvo, da je fleksibilna (prilagodljiva). Togi sistemi so namreč preživeti.

Prav v tej smeri pa so naravnane tudi vse naloge racionalizacije v železarni v prihodnjem letu. Poleg dokončanja celice bosta primarni nalogi razvoj in proizvodnja deformacijskih linij (za združenje INTERROBOT) ter razvoj in proizvodnja komponent za robote in fleksibilne sisteme.

H. M.

OBVESTILO SLUŽBE ZA STANDARDIZACIJO

S pomočjo javne komunikacijske mreže za prenos podatkov JUPAK ima Železarna Ravne stalen on-line dostop v računalniški center Univerze v Mariboru (RCUM — INFORMACIJSKI SERVIS), t.j. na njihov računalnik VAX 8800. Servis deluje »non-stop«.

Tako imamo v železarni možnosti dostopa do naslednjih informacij:

1. BIBLIOGRAFSKE BAZE PODATKOV KNJIŽNIČNEGA INFORMACIJSKEGA SISTEMA, ki obsega:

— Vzemni katalog publikacij knjižničnega informacijskega sistema

— Vzemni katalog svetovnih serijskih publikacij. V postopku instalacije je vzajemna baza podatkov serijskih publikacij ISDS iz Pariza, ki obsega 80 % vseh svetovnih serijskih publikacij, to je 370.000 naslovov. Naslovom časopisov bodo dodane tudi lokacijske oznake. Baza bo vzpostavljena prve dni novembra

2. SPECIALIZIRANE BAZE PODATKOV SISTEMA ZNANSTVENO-TEHNIČNEGA INFORMIRANJA

Ta obsega:

— Specializirana baza podatkov »Biomedicina jugoslavica«
— Specializirana baza podatkov Centralne ekonomske knjižnice
— Specializirana baza podatkov za strojništvo
— Specializirana baza podatkov za tekstil

3. KOMUNIKACIJSKI SERVIS ZA TUJE BAZE PODATKOV

— DIALOG, Palo alto, Kalifornija, ZDA

- DIALOG (prek ITT mreže)
- DIALOG (prek TYMNET mreže)
- Western Library Network — knjižnični servis, Olympia, Washington, ZDA
- DATASTAR, Bern, Švica
- FRASCATI, Italija (prek ITA-PAC mreže)
- FRASCATI, Italija
- ECHO, Luxembourg
- CHEMICAL ABSTRACTS, STN Karlsruhe
- MIC, Švedska
- DIMDI, Duesseldorf, ZRN

4. ELEKTRONSKA POŠTA (MAIL)

Omogoča neposredna terminalska sporočila med uporabniki, ki so vezani na računalniško mrežo Univerze Maribor. (VEKS, UKM, VPS, Pedagoška fakulteta, Univerza Maribor...)

Obseg informacijskega servisa se bo še širil, o čemer vas bomo sproti obveščali.

Podatki o literaturi se iščejo s priimki avtorjev ali naslovov del ter s pomočjo ključnih besed (gesel oz. deskriptorjev).

V službi za standardizacijo smo z računalnikom PC-AT prek modema in JUPAK mreže povezani z RCUM. V okviru možnosti se privajamo za čim bolj smotrno uporabo informacij, ki so dostopne v informacijskem servisu.

VSEM, KI BI POTREBOVALI POIZVEDBE IZ OMENJENIH BAZ PODATKOV (kličite na telefon 5622 ali 5590), BOMO POSLALI RAČUNALNIŠKE IZPISE — SEZNAME STROKOVNE LITERATURE. NAVEDITE AVTORJA, KLJUČNE BESEDE (DESKRIPTORJE) OZIROMA OPIS PODROČJA, KI VAS ZANIMA. PO PREGLEDU IZPISA LAHKO V STROKOVNI KNJIŽNICI NAROČITE KOPIJO PRIMARNEGA DOKUMENTA (KNJIGA OZ. ČLANEK).

B. J.

INFORMATIKA

Kaj so lokalne računalniške mreže?

Osebnne računalnike ali PC-je, kakor jim pravimo v železarni, že kar dobro poznamo in uporabljamo. En računalnik pomeni eno delovno mesto. Vsak uporabnik ima možnost uporabljati podatke samo enega računalnika. Podatki iz računalnika na računalnik se prenašajo na disketah.

Glede na to, da več delavcev uporablja iste podatke in je odvisno od njih, takšno podvajanje in prenašanje z računalnika na računalnik lahko prinese nevarnosti glede natančnosti in časovne ustreznosti podatkov. Če gre za tekoče podatke oz. za podatke, ki se stalno spreminjajo, se je namreč težko dogovoriti, čigava datoteka je najbolj popolna, saj lahko vsak uporabnik spreminja svojo. Za popolno datoteko je treba zbrati vse spremembe in jih vnesti v osnovno verzijo, potem pa spet pripraviti kopije in jih instalirati na delovnih mestih.

Takšnih problemov uporabniki velikih računalnikov, na katere je priključenih več terminalov (delovnih mest), ne poznajo, saj vsi uporabljajo enotne podatke. Rešitev za tiste, ki si pri svojem delu pomagajo z osebnimi računalniki, pa so povezave med računalniki. Povezava pravimo lokalne računalniške mreže, LM ali LAN (Local Area Network).

Leto 1987 je prišlo v računalniško zgodovino kot leto, ko so lokalne računalniške mreže preplavile svet.

OSNOVNI POJMI O LM

LM je sistem med seboj povezanih osebnih računalnikov. Lokalna računalniška mreža je omejena na kraj, poslovno zgradbo ali celo en oddelek znotraj zgradbe in povezave mikroručalnikov v eni pisarni (LM v najožjem smislu). Krajevna omejenost LM je njihova bistvena značilnost.

LM je sestavljena iz električnih kablov in osebnih računalnikov (vozljišč). Vsako vozlišče LM je logično povezano s katerimkoli drugim vozliščem. Razdalja med vozlišči LM običajno ne presega enega kilometra.

LM sestavljajo trije neodvisni deli:

- osebni računalniki
- vmesniki za priključitev osebnih računalnikov v mrežo in
- električne povezave (koaksialni ali dvožilni kabli).

Posredovalnik je posebna naprava (računalnik), ki posreduje med delovno postajo in lokalno mrežo. Njegova funkcija je zapisovanje na disk, omejevanje dostopa posameznim uporabnikom do določenih podatkov, posredovanje iste datoteke istocasno več uporabnikom, koordiniranje dostopa več uporabnikov do enega tiskalnika.

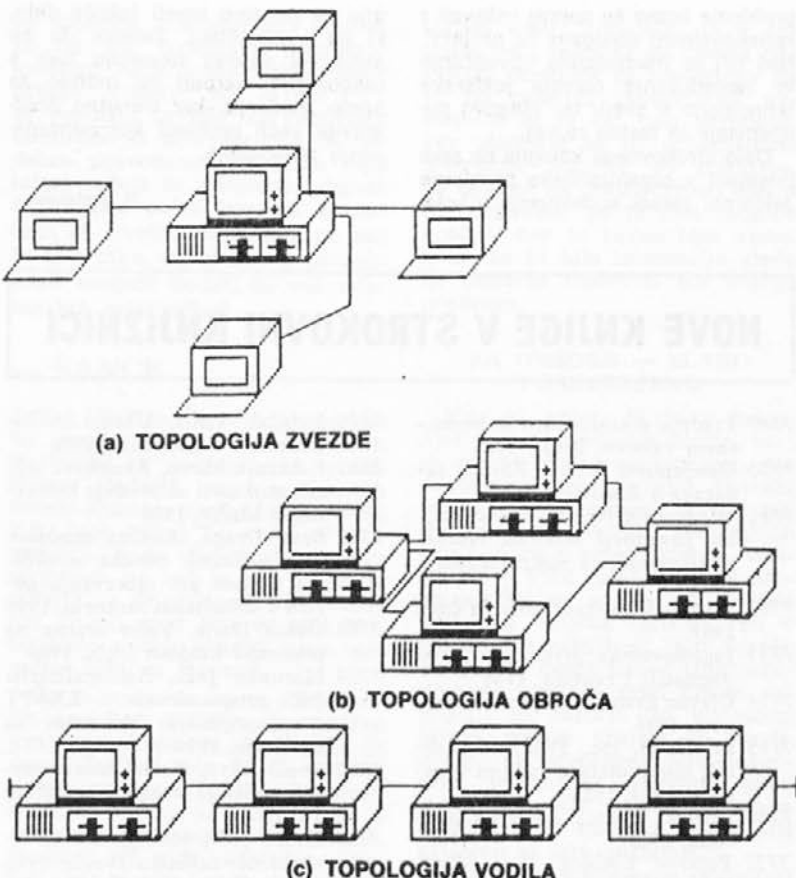
TOPOLOGIJA MREŽE

Če gledamo zasnovno sodobnih LM, običajno ločimo le dve topologiji. Pri LM v topologiji zvezde gre za različno število vozlišč (osebnih računalnikov), povezanih v nekaj, kar naj bi spominjalo na zvezdo. V centru zvezde, ki radialno združuje zunanja vozlišča, je krmilnik — računalnik. LM v taki topologiji običajno povezuje 8—20 vozlišč. Vso programsko opremo zvezde hrani krmilnik.

Druga popularna topologija LM je znana kot topologija vodila (bus). S to topologijo so vozlišča povezana okrog kabla, ki ga napeljujemo znotraj delovnih prostorov.

PROGRAMSKA OPREMA

Osebni računalnik, ki je povezan v mrežo, se glede na uporabnika nič ne spremeni. Na računalniku še

vedno teče operacijski sistem PC-DOS ali MS-DOS. Se vedno lahko uporabljate vse aplikativne programe, ki ste jih vajeni. Posebna programska oprema je vmeščena nekje med aplikativnimi programi in operacijskim sistemom. Njena funkcija pride do veljave šele takrat, ko hočete iz vaše aplikacije uporabiti posebne možnosti, ki se tičejo mreže. Posamezne podatke lahko pošljete v mrežo ali pa jih iz mreže sprejemate. S pomočjo programske opreme za lokalno mrežo pa lahko

npr. tudi pregledujemo sporočila, ki so prispela na zaslon našega računalnika.

Najbolj razširjena je programska oprema firme Microsoft MS-NET in IBM-ov NETBIOS.

B. J.

Vira:

- Zoran Štrbac: LAN, nova zvezda na računalniškem nebu. MM št. 5/87
- Ciril Kraševc: Kako z mrežami v praksi? MM št. 5/87

STROKOVNI KOLEGIJ ZA JEKLARSKO TEHNOLOGIJO

Malo proizvodnih tozdov se lahko pohvali s toliko strokovnega kadra z višjo ali visoko izobrazbo, kot ga ima naša Jeklarna. Če ta kader ni pravilno organiziran ali pa med sabo ni povezan ter informiran o delu sodelavcev in njihovih dosežkih, je to lahko za obrat slabše kot tam, kjer imajo dva ali tri »udarne« inženirje.

Da bi se strokovno povezali ter poskušali doseči čim boljši napredek jeklarske tehnologije, smo v Jeklarni ustanovili tim — STROKOVNI KOLEGIJ. Člani kolegija so delavci Jeklarne z višjo in visoko šolo, vodja raziskav za Jeklarno iz RPT — službe za metalurške raziskave in projektni inženir za področje jeklarne iz PII — oddelek za razvoj projektov.

Na kratkih sestankih vsakih štirinajst dni bi se medsebojno obveščali o novostih iz literature, službenih potovanjih in naših dosežkih

na področju jeklarske tehnologije. Občasno bi tudi organizirali strokovna predavanja za jeklarje. Predavali bi naši in zunanji predavatelji o tehnoloških novostih. Nadaljnja naloga kolegija je vključevanje novih kadrov v strokovno delo. Tu gre za naše študente, ki končajo univerzo, in delavce, ki si s študijem ob delu pridobijo strokovno znanje.

Delo članov strokovnega kolegija je poleg rednih, že ustaljenih nalog še reševanje manjših tehnoloških problemov. Te so že sedaj nekateri uspešno reševali, vendar so njihovi dosežki ostali v ozadju organizacijskih in proizvodnih problemov, pogosto niso bili evidentirani in prikazani sodelavcem.

Tudi sedaj si bomo sami izbrali problem, ga predstavili kolegiju in ga v dveh tednih poskušali rešiti. Rezultati bodo podani v obliki končne poročila. Večje tehnološke

probleme bomo še naprej reševali z raziskovalnimi nalogami in projekti. Naš cilj je medsebojno obveščanje in zasledovanje razvoja jeklarske tehnologije v svetu ter njegovo posnemanje in lasten razvoj.

Delo strokovnega kolegija ne sme posegati v organizacijske probleme Jeklarne, zaradi sodelovanja v kole-

giju pa ne sme trpeti tekoče delo, ki ga imajo člani. Želimo, da se strokovni delavci ukvarjajo tudi s tehnologijo, skrbeti pa morajo za njeno izvajanje, kar trenutno predstavlja večji problem kot nepoznavanje tehnologije.

S. Petovar

NOVE KNJIGE V STROKOVNI KNJIŽNICI

- 7749 Predpisi o sanitarnem in higienem varstvu, 2 del, 1985
- 7750 Damjanović Boško, Zbirka za dataka u BASIC, 1985
- 7751 Mladenović Nenad, Spasić Veljko, Jovanović Milorad, Numerički metodi za mikroročunare, 1986
- 7752 Priročnik za študij dela in časa, 1987
- 7753 Jugoslovenska privreda između stagnacije i razvoja, 1986
- 7754 Glavan Franc, Kadrovska dejavnost, 1986
- 7755 Briolla H. etc., Primjena osobnih komputera u radnim organizacijama, 1985
- 7756 Ferišak V. etc., Poslovna logistika, 1983
- 7757 Popović Ljubica, Vera Mirić, Gramatika engleskog jezika sa vježbama, 1986
- 7758 Brumnić Antun, Uvod u računarske komunikacije i mreže, 1985
- 7759 Rembold U., R. Dillman, Computer — Aided Design and Manufacturing, 1986
- 7760 Wingert B. etc., CAD im Maschinenbau, 1984
- 7761 Encarnacao J., CAD Handbuch, Auswahl und Einführung von CAD Systemen, 1984
- 7762 Kochan D., CAM Developments in Computer — Integrated Manufacturing, 1986
- 7763 Townsend Carol, Mastering dBase III plus. A Structured Approach, 1986
- 7764 Rodnay Zaks, Introduction to Pascal Including TURBO Pascal, 1986
- 7765 Jellinghuse Manfred, Was der Elektrostahlwerker von seiner Arbeit wissen muss, 1981
- 7766 Anwendung der Bruchmechanik auf Baustähle, 1983
- 7767 Mileusnić Nenad, Planiranje i priprema proizvodnje, 1980
- 7768 Mess und Prüftechnik in der Metallurgischen Industrie, 1983
- 7769 Norušić Marija J., SPSS Introductory Guide: Basic, Statistic, and Operations, 1982
- 7770 Baumann, Looschelders, Rechner unterstütztes projektieren und konstruieren, 1982
- 7771 Bamann H. G., Systematisches projektieren und konstruieren, 1982
- 7774 Ekologija, energija, varčevanje, 1987
- 7775 Schack Kurtreiner, Berechnung Wärmeaustauschern unter besonderer Berücksichtigung der erwertung von rechenautomaten, 1967
- 7776 Levine, Harvey, Project Management Using Microcomputers, 1986
- 7777 Vukobratović Miomir, Primjena dinamika manipulacionih robota, 1986
- 7778 Rodnay Zaks, Introduction to PASCAL, including TURBO PASCAL, 1986
- 7779 Stahleisen — Wörterbuch: Iron and Steel Dictionary, 1987
- 7780 Debelak Tanja, Ukrepi in instrumenti reguliranja, 1986
- 7781 Rebernik Miran, Raziskava tržišnih možnosti za prodajo hidravličnih kladiv, 1986
- 7782 Bevc Drago, Analiza modelov za simuliranje poteka sproščanja toplote pri zgorevanju goriva v dieselskem motorju, 1986
- 7783 Oblak Darja, Vpliv arzena na popustno krhkost jekla, 1986
- 7784 Hartman Jože, Racionalizacija NC programiranja z EXAPT 2 programskim sistemom za struženje, 1986
- 7785 Popić Silva, Vpliv sestave nodulatorja na reakcije v talini, 1986
- 7786 Kaker Jože, Modeliranje in simuliranje talilnika žvepla, 1986
- 7787 Senica Kristijan, Politika in organizacija marketinga v nabavi ZR, 1986
- 7789 Bratko Ivan, Prolog Programming for Artificial Intelligence Workingham, 1986
- 7790 Milkotin — Tomić, Ugovor o franchisingu, 1986
- 7791 Vukmir Branko etc., Izvođenje investicijskih radova, 1986
- 7792 Zabel Bojan, Uvod v gospodarsko pogodbeno pravo, 1987
- 7793 Trbojević Krunica, Jovanović Bojka, Engleski poslovni jezik, 1987
- 7794 Plockinger Ervin, Etterich Otto, Electric Furnace Steel Production, 1985
- 7795 NCC the national centre for information technology: Guide to computer aided engineering manufacturing and construction software, 1983
- 7796 Ivanović G., Stanivuković D., Pouzdanost tehničkih sistema, 1983
- 7797 Babuška J. O. C. Zienkiewicz, Accuracy estimates and adaptive refinements in finite element computations, 1986
- 7798 Turk Josip, Gojko Nikolić, Fluidika: Elementi, projektiranje, izvedba, 1975
- 7799 Beck James V., Inverse heat conduction III posed problems, 1985
- 7800 Gallagher, Finite element in fluids — vol. 6, 1985
- 7801 Nikolić Srećko, Efikasnost sagorevanja goriva u funkciji gorionika, 1975
- 7802 Rozgaj Stanko, Osnovni aparati za provodenje tehnoloških operacija, 1982
- 7803 Zrnić Vladimir, Pneumatika, 1986
- 7804 Radovanović Milan, Pogonske materije I. del, 1986
- 7805 Hoffman Davis, Fortran 77: A Structured, Disciplined Style, 1983
- 7806 Radiomater (vezan za leto 1986), 1986
- 7807 Ishikawa Kaoru, Kako celovito obvladati kakovost: japanska pot, 1987
- 7808 Teichholz Eric, CAD/CAM Handbook, 1985
- 7809 Lipshutz Seymour, Data structures: Theory and problems of including 457 solved problems, 1986
- 7810 Wigander etc., Structured analysis and design of information, 1986
- 7811 Toppen L. David, Forth an applications approach, 1985
- 7812 Simon Alan R., How to be a successful computer consultant, 1985
- 7813 Fortier J. Paul, Design and analysis of distributed realtime systems, 1985
- 7814 Tremblay Paul Jean, An introduction to data structures with applications, 1985
- 7815 Fairley Richard, Software engineering concepts, 1985
- 7816 Spraul Robert F. etc., Device independant graphics with examples from IBM
- 7817 Simpson Henry, Design of user friendly programs for small computers, 1985
- 7818 Ceri Stefano, G. Pellogati, Distributed databases principles and systems, 1986
- 7819 Barković Dražen etc., Odlučivanje v marketingu, 1986
- 7820 Zachau Henning, Einsatz von Industrierobotern, 1986
- 7821 Predić Biljana, Osvajanje proizvodnje novih proizvoda kao element razvojne politike i strateškog plan. u OZD, 1986
- 7822 Kotrljajni ležaji, tehnički katalog, 1986
- 7823 Software engineering handbook, 1986
- 7824 Turk Ivan, Pojmovnik poslovne informatike, 1987
- 7825 Vezjak Danilo, Mednarodno trženje I, 1986
- 7826 DIN Taschenbuch 69, Metallische, Guswerkstoffe, Gütevorschriften, Allgmeintoleranzen, Prüfverfahren, 1986
- 7827 DIN Taschenbuch, Stahlhochbau, 1986
- 7828 DIN Taschenbuch, Stahl und Eisen Massnormen, 1986
- 7829 D. Stajić, D. Jovanović, Održavanje i opravka kućnih računara, 1987
- 7830 Todorović B., Klimatizacija prostora određene namene, 1980
- 7831 Lavrić A., Pascal, osnove programiranja, 1986
- 7832 Vlašić Z., Pascal, priručnik s riješenim primjerima, 1985
- 7833 Stojković Vojislav etc., Programski jezik Pascal (druga izd.), 1986
- 7834 Jermanj Boje, Greje naj sonce: Arhitektura, sistemi, tehnika, 1986
- 7835 Simons G. L., What is Software Engineering?, 1987
- 7836 Ferenčić Ante, Kraljeta Vedran, Pribavljanje tehnologije, 1987
- 7837 Antončić Vojko etc., Tokovi zaposlovanja, 1984
- 7838 DIN Führer durch die Baunormung, 1986
- 7839 Safar Peter, Kardiopulmonalno cerebralna reanimacija, 1984
- 7840 Wilson J. A., K. Milton, Basic electronics: Theory and practice, 1977
- 7841 Krsmanović Vera, Kotrljajni ležaji, 1985
- 7842 Werther William B., K. Davis, Personnel management and human resources, 1985
- 7843 Millman Halkias, Electronic fundamentals and applications for Engineers and Scientists, 1982
- 7844 Ed by Deutsch David J., Microcomputer Programs for Chemical, 1984
- 7845 Minoux M., Mathematical Programming: Theory and algorithms, 1986
- 7846 Zorkoczy Peter, Informacijska tehnologija, 1987
- 7847 Termotehničar, 1986
- 7848 Ekonomika poslovanja, Zapiski predavanj, 1986
- 7849 Željeznov Miljutin, Osnove teorije elektromagnetnega polja, 1986
- 7850 Roeper Richard, Kratkostični tokovi v trifaznih omrežjih, 1987
- 7851 Orel Bogoljub, Energetski pretvorniki, hidravlika, vodne turbine, 1986
- 7852 Ogorelec Anton, Osnove logičnih automatov za elektroenergetske postroje, 1986
- 7853 Trontel Janez, Meritve v elektroniki, 1986
- 7854 Mihalić Rafko, Priročnik za uporabo PC računalnikov, 1987
- 7855 Štros Bračko Marina, English for computer science students, 1987
- 7856 Štros Bračko Marina, English computer science students, 1987
- 7857 Cajhen Rafael, Regulacije v elektrotehnici, 1984
- 7858 Cajhen Rafael, Sodobni električni krmilni sistemi, 1987
- 7859 Čebulj Albert, Optimiranje sistemskih postrojev, 1980
- 7860 Mihelič Miran, Temeljni organizacijske teorije in uporaba organizacijskih načel v proizvodni funkciji, 1987
- 7861 Matko Drago, Diskretni regulacijski sistemi, 1986
- 7862 Tanaskoski Dragan etc., Commodore za sva vremena, 1986
- 7863 Schatt Werner, Pulvermetallurgie: Sinter- und Verbundwerkstoffe, 1984
- 7864 Helmerich / Schwindt, CAD — Grundlagen, 1986
- 7865 Werkstoffermüdung, 1985
- 7866 Uhlig Wolfgang, Schaden Analyse, 1986
- 7867 Weiler W., Härteprüfung on Metallen und Kunststoffen, 1985
- 7868 Cottin Dieter, Ermann Puls, Angewandte betriebs — festigkeit, 1985
- 7869 Žagar Mario, UNIX — kako ga koristiti?, 1987
- 7870 Drošković D. etc., Sagorevanje, 1986

VABILO

VABIMO VAS K SODELOVANJU PRI OBLIKOVANJU RUBRIKE FUŽINAR ZA RAZVOJ.

SEZNANITE NAS O NAČRTIH, NOVOSTIH IN IZKUSNJAH Z VAŠEGA PODROČJA DELA PA TUDI O DOSEŽKIH V SVETU.

VKLJUČITE SE V SKUPNA PRIZADEVANJA ŽELEZARNE ZA RAZVOJ IN KAKOVOST!

UREDNIŠTVO FUŽINARJA

IZ NAŠIH KRAJEV

HOLMEC

V krajevni skupnosti Holmec se trudijo, da bi odpravili najbolj pereče in dolgotrajne probleme, ki jih tarejo. Kot je povedala tajnica KS Mira Gerdej, je nekaterim zelo težko priti do konca, laže in hitreje se pojavljajo novi.

VODA, VODA

Mnogi krajanji, predvsem pa otroci v šoli, najbolj občutijo slabo preskrbljenost s pitno vodo. V precejšnjem delu kraja dobre vode primanjkuje, stari vodovod, ki dovaja vodo šoli, pa je že zdavnaj dotrajan in je že čudo, da po njem voda sploh še priteka, kakršna pač že je. Ker ni čista, šola nima uporabnega dovoljenja. Do konca letošnjega leta ga bo morda le dobila — odvisno od tega, če bo Sisu za komunalno in cestno gospodarstvo ob pomoči krajanov uspelo napeljati vodo od Rudnika (tam jo že imajo) do vodohrama na Kuštrovem vrhu, od koder naj bi v najkrajšem času speljali tudi sekundarne vode do porabnikov. Pridobitve bodo najbolj veseli tisti krajanji, ki že od nekdaj trpijo zaradi pomanjkanja vode, enako pa tisti, ki tod gradijo in si morajo zdat vodo na gradbišče voziti s cisternami.

NEDOKONČANA CESTA

Če bo torej vodovod letos zgrajen, bodo Holmčani laže odpuščali Sisu za KCG, ker še vedno ni in še kdove kako dolgo ne bo dokončana cesta Draksler—Oberov križ, ker zanjo ni denarja. Je pa velika škoda, ker se nedokončano cestišče hitreje uničuje, kot če bi bili urejeni odtoki in jaški. Nedokončane ceste pa tudi nihče ne vzdržuje, saj je cestno podjetje take ne prevzame.

SMETNA JAMA ŠE — COŠ NIČ VEČ

Teže gre Holmčanom v račun, da se kljub mnogim obljubam tako dolgo ne morejo rešiti divje smetne jame, celodnevno šolo, na katero so se v desetih letih navadili, jo sprejeli za svojo in ugotovili, da je za njihove otroke, ki nimajo možnosti predšolske vzgoje v vrtcu, obšolske dejavnosti pa so popoldne in zvečer zaradi oddaljenosti otrok tudi nemogoče, kar nujno potrebna — vendar so jo lahko ukiniteli po eni sami ugotovitvi, da OIS nima (več) dovolj denarja zanjo. Starši in krajanji, ki so glede COŠ sklepali drugače, pri tem niso imeli nobene besede. Tako kot tudi ne pred leti, ko so jo zavržali, pa so jim jo vsilili.

NA PODEŽELJU SO TELEFONI NUJNI

Holmec je tipična podeželska krajevna skupnost brez večjega strnjenelega naselja. Kabelska televizija bi bila zaradi velike razdalje med hišami za kraj predraga, zato akcije zanjo niti začeli niso. Vodstvo KS pa si prizadeva, da bi razširili telefonsko

mrežo. Telefoni so na osamljenih, predvsem pozimi teže dostopnih domovih, bolj potrebni kot v strnjenejših naseljih. Željo krajanov, da bi dobili telefone, podpi-

JAVORNIK — ŠANCE

NASELJE KOT GRADBIŠČE

V naselju Javornik je toliko neurejenih stvari, da dobi obiskovalec kaj hitro občutek, da zanj nihče ne skrbi, stanovalci pa se tako ali tako še po več kot desetih letih počutijo, kot da živijo sredi gradbišča. To Javornik v resnici še vedno je, čeprav je bila gradnja — začasno — že končana. Sredi zaokroženega naselja gradijo dodatne bloke, dogradili so trgovino z bifejem, nadgrajujejo pa tudi šolo, ki je v osmih letih menda tako »ostarela«, da bi lahko (po cenitvah posebne komisije) čez zimo pokopala pod sabo vseh svojih tisočero učencev in učiteljev — če je gradbeniki ne bi vzeli v roke. Pod novo streho bo množica učečih (se) ljudi, upajmo, varna več let kot brez nje.

BREZ PROMETNEGA REŽIMA

Sicer pa ti in drugi krajanji tudi zunaj, pod milim nebom, niso posebno varni, saj naselje še vedno nima urejenega prometnega režima. Večina cestišč je delno zaparkiranih, avtomobili vozijo povsod v obe smeri ter okoli in okoli blokov. Občinska prometna komisija še po več mesecih ni utegnila odgovoriti na prošnjo sveta krajevne skupnosti, naj pomaga ustvariti prometni red v naselju.

Seveda pa bo imel vsak, kdor se bo tega lotil, težko delo vse

ra Gozdno gospodarstvo Ravne, ki bo pri napeljavi pomagalo kmetom, drugi bodo iskali pomoč drugje. Vodstvo KS je pri PTT že naročilo projekt za razširitev telefonskega omrežja. Če bo izdelan pravočasno, se bodo dela lahko začela že prihodnjo v igred. Prevaljska pošta ima na razpolago 50 števil, napeljava pa naj bi bila taka, da bi bilo v prihodnosti mogoče dodati še več telefonskih priključkov.

tuljski cesti. Zemljišče je v zasebni lasti, lastnika ga nočeta odstopiti, postopek za razlastitev pa je po zadnjih ugotovitvah nesmiseln in bi bil tudi nemogoč, ker območje še ni urbanistično obdelano. Analize so pokazale, da postaje na predvidenem mestu (pri trgovini) ne bi bilo mogoče graditi, ker je ravno tam vodni izvir, in bi bila investicija glede na denarne možnosti KS mnogo predraga.

ZA OTROKE — SLABO POSKRBLJENO

Kdo bi rekel, da je v kraju, kjer je veliko mladih družin, vsaj za otroke dobro poskrbljeno. Na Javorniku, žal, ni tako. Otroški vrtec je zgrajen samo do pol (ali do tretjine). Veliko javorniških otrok mora v vrtec drugam, veliko jih v VVZ sploh ne dobi prostora. Za te so še toliko bolj potrebna otroška igrišča. Teh v naselju še nikoli ni bilo dovolj, vendar so enega izmed treh zaradi nove gradnje pred časom zgradili in razdrli (še uporabna igrala mirno gnijejo v travi), drugo, na severnem delu Javornika, je majhno, osrednje, blizu šole, pa je bilo vse leto v takem stanju, da ni bilo niti varno niti prijetno za igro najmlajših.

Čeprav so s krajevne skupnosti poslali naročilnico za ureditev igrišča komunalnemu podjetju že spomladi, so v peskovnik pripeljali pesek le nekaj dni pred koncem počitnic, gugalnice pritrtili na stojala 23. oktobra, lesena igrala pa bodo bržkone zimo prestala še nepopravljena.

Po letošnjih izkušnjah sodeč si bodo morali v prihodnje na javorniški krajevni skupnosti vzeti poseben čas za to, da bodo ugotovili, kdaj je najprimerneje poslati izvajalcu naročilnico za ureditev tega ali onega, da bodo imeli ljudje kar največ od tega. Kajti na Javorniku je tako, da zima rada veliko vzame. Pa ljudje sami — tudi.

Mojca Potočnik

NESOJENA AVTOBUSNA POSTAJA

Kaže, da krajanji Šanc in Javornika tudi še ne bodo kmalu dobili avtobusne postaje ob Ho-

Zadnja postaja

INOVACIJE

V AVUGSTU IN SEPTEMBRU 1987

TOZD JEKLARNA

Ivanu Lepeju in Jožetu Habru je bilo dodeljeno drugo in tretje nadomestilo v vrednosti 459.605 din za izboljšavo tesnjenja na VF pečeh. V drugem in tretjem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 10.456.440 din. Pri delitvi nadomestila sta udeležena Lepej s 60 in Haber s 40 odstotki.

Jožetu Kacu, Petru Periču, Antonu Konečniku in Alojzu Janežiču je bilo dodeljeno prvo nadomestilo v vrednosti 695.104 din za uvedbo briganja žilindrih korit. V prvem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 19.308.440 din. Pri delitvi nadomestila sta udeleženi Janežič in Perič s 30, ter Kac in Konečnik z 20 odstotki.

Marjanu Vrtiču, Bernardu Krapežu, Zdravku Lesjaku, Stanislavu Kompanu, Borisu Kotniku, Jožetu Kotniku in Milovanu Božičku je bilo dodeljeno prvo nadomestilo v vrednosti 1.674.833 din za izvedbo oblaganja colskih cevi za pihanje s kisikom z opako SR-O. V prvem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 71.091.417 din. Nadomestilo si avtorji delijo na enaka dela.

TOZD VALJARNA

Maksu Frajdlju, Francu Hartmanu in Avgustu Potočniku je bilo dodeljeno drugo in tretje nadomestilo v vrednosti 1.065.514 din za prerazporeditev kalibrov na 4. ogrodju. V drugem in tretjem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 24.045.850 din. Pri delitvi nadomestila so udeleženi Frajdl s 50, ter Hartman in Potočnik s 25 odstotki.

Stanku Gorenšku in Petru Steharniku III je bilo dodeljeno drugo in tretje nadomestilo v vrednosti 1.751.224 din za izboljšavo vpenjalnih čeljusti na centromaskinih. V drugem in tretjem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 19.458.048 din. Nadomestilo si avtorja delita na enaka dela.

Stanku Triglavu, Viljemu Irmanu in Francu Gostenčniku IV je bilo dodeljeno prvo in drugo pavšalno nadomestilo v vrednosti 188.170 din za spremembo obzidave dimnih kanalov na III globinski peči. Nadomestilo je bilo izplačano v višini 80% poprečnega OD v železarni in si ga avtorji delijo na enake dele.

Dragu Golobu je bilo dodeljeno tretje pavšalno nadomestilo v vrednosti 141.128 din za vgradnjo pnevmatičnega cilindra na 60 t žarilni peči. Nadomestilo je bilo izplačano v višini 60% poprečnega OD v železarni.

Stanku Triglavu, Seadu Karadi, Francu Lončarju, Viljemu Irmanu, Francu Gostenčniku IV in Albinu Rečniku je bilo dodeljeno tretje nadomestilo v vrednosti 1.368.157 din za izboljšavo toplotne izolacije stranskih sten in obzidave obokov nad gorilniki. V tretjem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 14.171.260 din. Nadomestilo si avtorji delijo na enake dele.

Stanku Triglavu, Seadu Karadi, Alojzu Skaliču, Alojzu Rozmanu, Janezu Kovaču in Marjanu Blažiču je bilo dodeljeno prvo nadomestilo v vrednosti 2.643.794 din za spremembo formata ingotov za kvaliteto PK 2 in PK 3 iz V 13 na V 20. V prvem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 261.085.560 din. Nadomestilo si avtorji delijo na enake dele.

Ivanu Brezniku je bilo dodeljeno tretje in četrto — zadnje nadomestilo v vrednosti 223.943 din za predelavo drogov na srednji prog. V četrtem in petem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 4.976.519 dinarjev.

Jožetu Plohu je bilo dodeljeno tretje in četrto — zadnje nadomestilo v vrednosti 464.764 din za predelavo mehanizma za obračanje ingotov. V četrtem in petem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 5.164.044 din.

Francu Gostenčniku IV, Viljemu Irmanu, Seadu Karadi, Francu Hartmanu in Albinu Rečniku je bilo dodeljeno drugo nadomestilo v vrednosti 1.911.701 din in tretje nadomestilo v vrednosti 2.196.045 din za predelavo ob-

zidave dna ogrevnih peči OFAG. V drugem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 82.806.723 din, v tretjem letu pa za 118.197.146 din. Pri delitvi nadomestila so udeleženi Gostenčnik, Irman, Karada in Hartman z 22, ter Rečnik z 12 odstotki.

TOZD JEKLOLIVARNA

Darku Zvikartu je bilo dodeljeno drugo in tretje nadomestilo v vrednosti 161.742 din za predelavo krmiljenjaka taktnega konvejerja. V drugem in tretjem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 3.594.260 din.

Lovru Mačiču in Antonu Ažniku je bilo dodeljeno drugo in tretje nadomestilo v vrednosti 133.800 din za spremembo spoja transportnega traka na magnetni odvzemalci pri stresalki v pripravi peska. V drugem in tretjem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 2.973.335 din. Nadomestilo si avtorja delita na enaka dela.

Ivanu Naraločniku in Jožetu Skledarju je bilo dodeljeno prvo in drugo nadomestilo v vrednosti 487.636 din za spremembo odrezavanja nalitkov pri kvaliteti SBL. V prvem in drugem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 10.836.362 din. Nadomestilo si avtorja delita na enaka dela.

Ivanu Hajnžetu in Jakobu Ivartniku je bilo dodeljeno drugo in tretje nadomestilo v vrednosti 80.236 din za izboljšavo na peskalnem stroju. V drugem in tretjem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 1.785.038 din. Nadomestilo si avtorja delita na enaka dela.

Pavlu Goltniku je bilo dodeljeno enkratno pavšalno nadomestilo v vrednosti 101.730 din za predelavo pogona valjev. Po sklepu komisije za gospodarjenje je bilo nadomestilo izplačano v višini 100% poprečnega OD v železarni.

TOZD KOVAČNICA

Stefanu Pečniku I, Kristijanu Knezu, Albinu Čebularju in Jožetu Kovaču je bilo dodeljeno drugo in tretje nadomestilo v vrednosti 1.865.387 din za izboljšavo na zalagalnih valjcih. V drugem in tretjem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 4.783.044 din. Nadomestilo si avtorji delijo na enake dele.

Stefanu Pečniku I, Kristijanu Knezu, Albinu Čebularju je bilo dodeljeno tretje nadomestilo v vrednosti 430.474 din za izboljšavo mazanja na rezalki. V tretjem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 4.783.044 din. Nadomestilo si avtorji delijo na enake dele.

Francu Gostenčniku IV, Viljemu Irmanu, Albinu Rečniku in Srečku Hudrapu je bilo dodeljeno drugo in tretje nadomestilo v vrednosti 1.987.141 din za izboljšavo ogrevnih peči. V drugem in tretjem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 122.712.007 din. Pri delitvi nadomestila so udeleženi Irman in Gostenčnik s 30, Rečnik in Hudrap pa z 20 odstotki.

TOZD KALILNICA

Cvetu Barbiču, Francu Videtiču in Francu Turjaku je bilo dodeljeno drugo in tretje nadomestilo v vrednosti 1.876.158 din za izboljšavo obešal. V drugem in tretjem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 97.822.923 din. Pri delitvi nadomestila so udeleženi Barbič s 50, Videtič in Turjak pa s 25 odstotki.

Stanku Krenkerju je bilo dodeljeno prvo nadomestilo v vrednosti 219.734 din za izboljšavo delovnega procesa ravnjanja TORKA osov. V prvem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 2.441.485 din.

TOZD STROJI IN DELI

Dragu Klemencu, Francu Repniku in Dragu Kokalj je bilo dodeljeno drugo nadomestilo v vrednosti 1.583.292 din za zamenjavo brusne plošče na brusilnem stroju za zunanje brušenje. V drugem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za

55.785.946 din. Pri delitvi nadomestila so udeleženi Klemenc s 50, Repnik in Kokalj pa s 25 odstotki.

Mihi Hovniku in Francu Jeseničniku je bilo dodeljeno drugo nadomestilo v vrednosti 132.651 din za izdelavo priprave za posnemanje gum. V drugem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 2.947.800 din. Pri delitvi nadomestila sta udeležena Hovnik z 80 ter Jeseničnik z 20 odstotki.

Francu Hartmanu, Seadu Karadi, Alojzu Skaliču in Ivanu Kramerju je bilo dodeljeno drugo nadomestilo v vrednosti 223.024 din za spremembo vložka za izdelavo nožev za lupljenje debel. V drugem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 11.039.972 din. Pri delitvi nadomestila so udeleženi Hartman s 30, Skalič in Karada s 25, ter Kramer z 20 odstotki.

Hubertu Stermcu je bilo dodeljeno tretje in četrto — zadnje nadomestilo v vrednosti 269.967 din za izdelavo zrakovoda na stiskalnicah DE in DEE. V četrtem in petem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 5.807.616 din.

Antonu Repotočniku in Jožetu Skorjancu je bilo dodeljeno drugo in tretje nadomestilo v vrednosti 243.594 din za izdelavo dovodnice zraka za zavore FA za stiskalnice s počasnim hodom. V drugem in tretjem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 2.706.595 din. Nadomestilo si avtorja delita na enaka dela.

Andreju Erjavcu in Ivanu Razdevški je bilo dodeljeno drugo in tretje nadomestilo v vrednosti 200.971 din za izdelavo priprave, s katero sta izboljšala postopek dela na globinskem

IPSEN. V prvem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 8.885.187 din. Pri delitvi nadomestila sta udeležena Apšner s 60, ter Klančnik s 40 odstotki.

Maksu Pušniku je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo v vrednosti 141.128 din za prihranek kalilnega olja z odtočno cevjo. Nadomestilo je bilo izplačano v višini 60% poprečnega OD v železarni.

Dragu Brložniku, Miranu Gostenčniku, Stanku Račniku, Milanu Krevhu, Francu Juvanu in Dragu Lesničarju je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo v vrednosti 1.325.475 din za predelavo strežne plošče na numeričnih krmiljenjih na rezkalnih strojih NC 470. Pri delitvi nadomestila so udeleženi Brložnik s 30, Račnik z 20, Krevh in Juvan s 15, ter Gostenčnik in Lesničar s 7 odstotki.

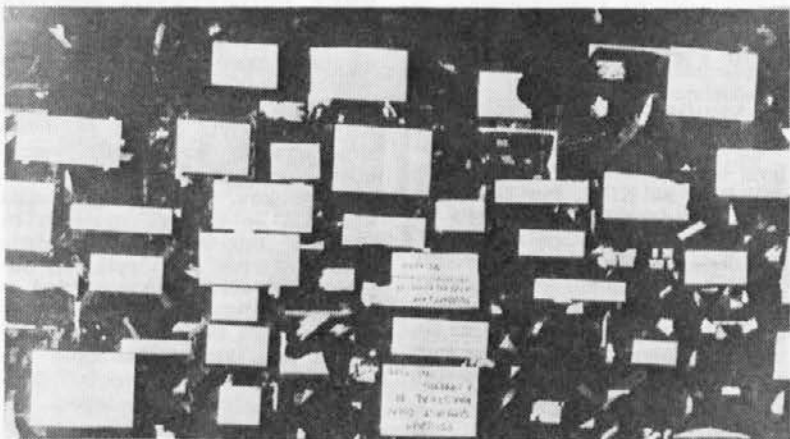
TOZD PNEVMATIČNI STROJI

Jožetu Kordežu je bilo dodeljeno drugo in tretje nadomestilo v vrednosti 96.716 din za spremembo tehnologije vrtnaja spojnih cevk. V drugem in tretjem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 2.149.240 din.

Jožetu Kordežu je bilo dodeljeno tretje in četrto — zadnje nadomestilo v vrednosti 135.082 din za spremembo tehnologije pri izdelavi vsadnih puš. V četrtem in petem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 1.500.910 din.

Marjanu Lečniku in Felksu Smolarju je bilo dodeljeno tretje nadomestilo v vrednosti 208.930 din za spre-

FOTOKRITIKA

Oglasna deska pri jedilnici ob Meži išče aranžerja

vrtnanju. V drugem in tretjem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 8.932.044 din. Nadomestilo si avtorja delita na enaka dela.

Ivanu Jamniku je bilo dodeljeno drugo nadomestilo v vrednosti 166.795 din za izvedbo spremembe tehnologije obdelave nožev. V drugem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 3.706.560 din.

Mihi Hovniku in Janezu Tomažiču je bilo dodeljeno drugo nadomestilo v vrednosti 526.980 din za racionalizacijo vrtnanja in povrtavanja členkov. V drugem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 11.710.657 din. Nadomestilo si avtorja delita na enaka dela.

Mihi Hovniku in Felksu Špesu je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo v vrednosti 90.044 din za izdelavo pnevmatične podpore. Nadomestilo je bilo izplačano v višini 40% poprečnega OD v železarni in si ga avtorja delita na enaka dela.

TOZD INDUSTRIJSKI NOZI

Francu Apšnerju in Dragu Klančniku je bilo dodeljeno prvo nadomestilo v vrednosti 320.674 din za predelavo pritrditve valjčnice za transportiranje vložka v predgreveno in popustno peč

membo izdelave puše VK-30. V tretjem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 4.642.896 din. Nadomestilo si avtorja delita na enaka dela.

TOZD TRO

Albinu Dretniku je bilo dodeljeno drugo in tretje nadomestilo v vrednosti 155.024 din za izdelavo vpenjalne glave za brušenje oboda na zvončastih nožih za tanjšanje usnja. V drugem in tretjem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 1.722.488 din.

Stanku Jehartu je bilo dodeljeno drugo in tretje nadomestilo v vrednosti 71.387 din za izboljšavo tehnologije rezkanja utorov na skobelnih glavah. V drugem in tretjem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 793.185 din.

TOZD TEŽKI STROJNI DELI

Dušanu Lukančiču, Štefanu Kamniku, Radu Reberniku in Veri Baran je bilo dodeljeno prvo nadomestilo v vrednosti 143.415 din za izdelavo rezkarja z vložki in TK ploščicami. V prvem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 3.178.055 din. Nadomestilo si avtorji delijo na enake dele.

Služba za inovacije

IZZIVI

Naš življenjski prostor

• BIVANJE • PRIDOBIVANJE ZNANJA • DELO •

Varujmo okolje

V prejšnjih številkah Fužinarja smo vas seznanili z neskladji v razvoju osnovnega šolstva in poseljenosti, z ekološkimi problemi in ugotovitvami in še čem. Poskušali smo vam povedati, da to niso samo problemi današnjega časa in ne le skupine ljudi, ampak da zadevajo tudi vas in vaše otroke. Ravno tega se nekateri nočete ali ne zavedate.

Pravijo, da je molk najslabša kritika. Napačno bi bilo misliti, da taka kritika ničesar ne pove. Med drugim »lahko« pomeni tudi ravnodušnost in brezbriznost do dogajanj (ampak samo do tistih, ki trenutno ne pomenijo finančnega ali katerega drugega udarca za posameznika oziroma do tistih dogajanj, ki bi jih lahko označili z besedami »ker danes še ne boli«).

Pa vendar vsi ne razmišljajo tako. Prav pri vprašanih varstva okolja so se nekateri zbudili. Da, mladi so to — vaši otroci, ki jih ob šolskih, zaposlitvenih in drugih vprašanih skrbi tudi prihodnost. Kakšna bo in tudi, ali sploh bo! Za vprašanje preživetja gre, pa ne zaradi denarja, kakor bi lahko kdo pomislil. Gre za preživetje zaradi prizadetosti in odmiranja narave. To pa je tudi posledica zavesti prevelike večine ljudi, ki imajo občutek, da svet in življenje obstajata le za časa njihovega obstoja.

Mlade torej skrbi za prihodnost, zato so izdali 1. številko glasila »!?!« z ekološko vsebino.

KAJ PA VAS, KI JIM TO BODOČNOST PRIPRAVLJATE?

NAŠA PRIHODNOST JE OGROŽENA

Da, res je ogrožena. Morali bi se bati, da se ves svet ne spremeni v pepel, pa se ne.

Ko gledam gozd, se mi zdi, da prosí, naj ga pustimo živeti. Tudi v ljudeh je strup. Otroci se nimajo več kje igrati, ker je narava uničena in v svet je vkovan beton.

Nihče več se ne zmeni za prihodnost, ne, sedanost jim je vse.

Tudi po rekah se pretaka strup in v njih uničuje življenje. Reke pa... kot da hočejo zbežati, tečejo in tečejo in se trudijo, da bi prodrle v nov svet, svet življenja, toda ne morejo — in postanejo ujetnice strupa.

Tudi v hrani je strup. Skratka, nič več ni naravno, vse je zastrupljeno. Morali bi misliti na naslednje rodove, kako bodo živeli v povsem umetnem okolju.

IN KO SE BO SVET TAKO DALEČ ZAVRTEL, BO VSE UTIHNILLO IN UTIHNILLO BO TUDI SRCE NARAVE IN ČLOVEKA.

Mirjam Vasle, 7. r.

POSKRBIMO
ZA NARAVO —
NE OBREMENJUJMO JE
Z ODPADKI

Danes se ljudje ne zanimajo več za naravo in gozdove. Mar jim je, če se iglice dreves suše in odpadajo.

Jaz pa ne mislim tako.

Pomagajte mi z vašimi odgovori in mi povejte, kako mislite vi!

VI IN VAŠI STARŠI!

Pomagajmo naravi, da spet pokáže svoje čare.

POMAGAJMO JI MI, OTROCI!

Čistimo okolico in ne mečimo stran papirja, steklenic, skratku vsega, kar nas žuli v roki.

Tudi ozračje ni čisto, kakor si mislimo. Drži, da imamo bolj čisto okolje kot Mežica in Žerjav, ampak zrak ni čist, verjemite!

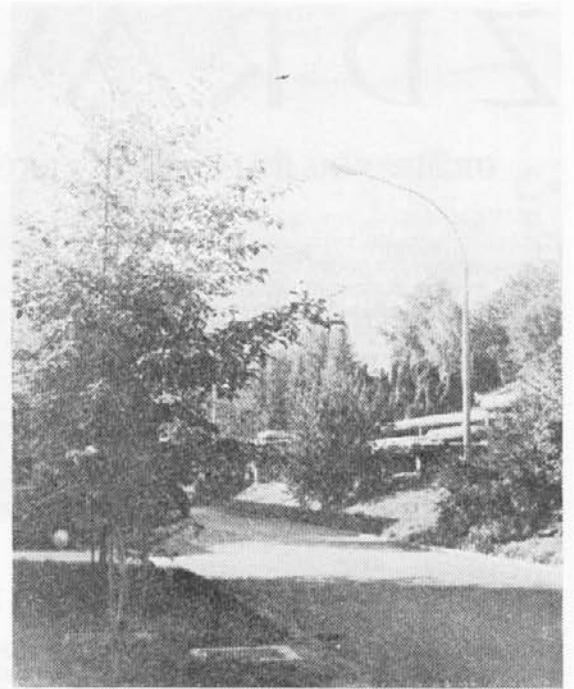
Večkrat se vprašamo, kam s papirčkom! Denite ga v žep ali pa v bližnji koš za smeti. Če naredimo to, bomo ohranili naravo, kakršna je, v nasprotnem primeru pa ne bo več srečnega življenja na zemlji, kjer živimo in bomo še živeli.

Andreja Štruel

Zivim v dolini težke industrije. Industrije, ki žrtvuje naše zelene gozdove za svoje izdelke.

Barbara Šegel

Fabriška jesen

SMETI, SMETI, SMETI

»Kjer osel leži, tam dlako pušči.«

Da je to res, lahko ugotovimo po številnih smetiščih. Samo v občini Ravne (ta ima okrog 27.000 prebivalcev) je »divjih« odlagališč odpadkov (torej tistih, ki so na neprimernem kraju, neprimerno urejena in so lahko nevarna za pitno vodo itn.) okrog 1000 (tisoč!) — torej na vsakih 27 prebivalcev eno odlagališče ali:

eno odlagališče tudi na vaš razred!

Bo dovolj podatek, da je bilo 90 odst. analiziranih vzorcev »pitne vode«, vzeti iz vodnih zajetij kmetij na hriboviti Strojni, zaradi prevelikega števila bakterij neprimernih za pitje — zdravju škodljivih?

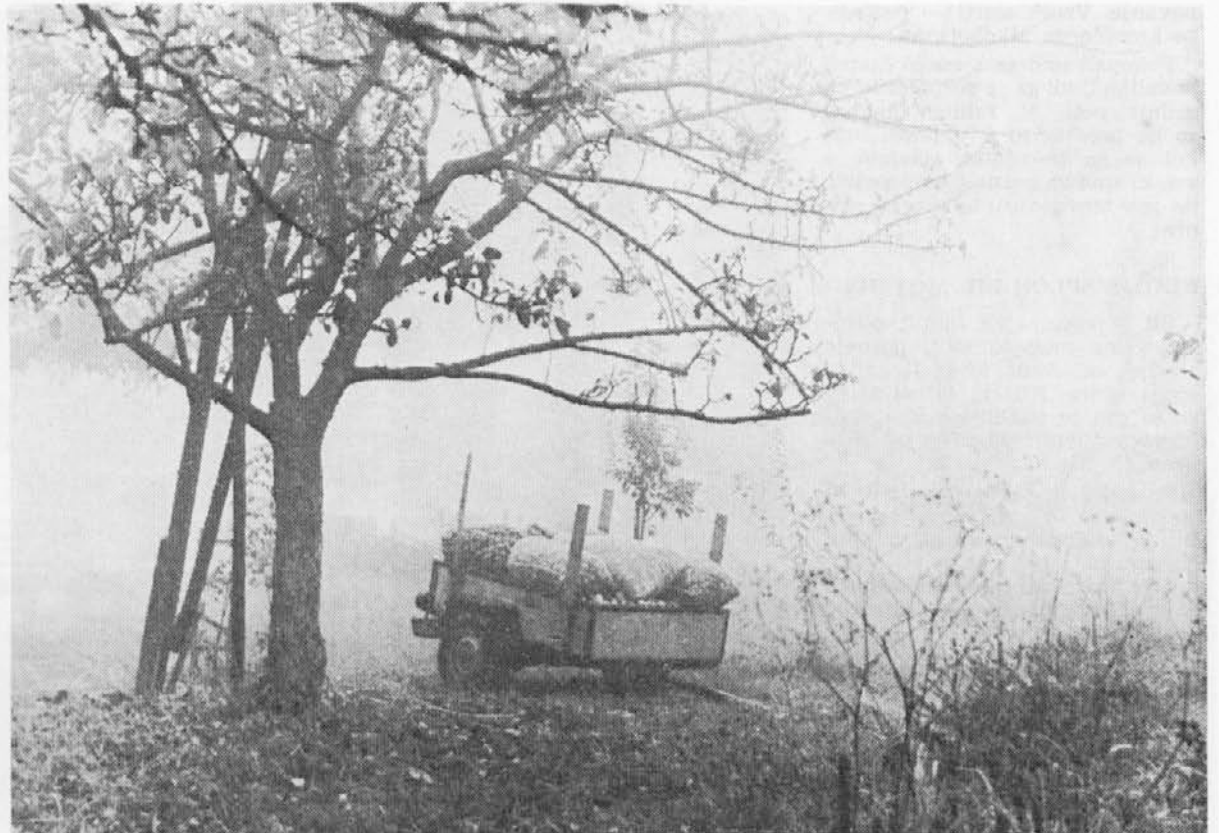
Prebivalci, ki nimajo urejenega odvoza smeti (4000) nam »vgrajujejo« v podobo naše doline (...moja dežela) letno skoraj 1000 ton gospodinjstkih, kmetijskih in gradbenih odpadkov. Te odpadke bi lahko naložili na 200 tovrnjakov, ki odvažajo smeti.

Vsi odpadki resda niso strupeni, a kaj, ko na smetiščih, ob potokih ali celo nad izviri pitne vode lahko najdeš stara olja, barve, akumulatorje in še druge zanimivosti iz velike »družine« sodobnihstrupov.

Tudi naši gozdovi skrivajo marsikaj:

stare štedilnike vseh vrst in znamk pa pralne stroje in hladilnike, »rezervne« dele avtomobilov in kolesa. Pod vsem tem pa je morda kje kak izvir vode.

IN ČLOVEK NAJ BI BIL RAZUMNO BITJE?!

Jesensko obilje

Z D R A V J E

OB MESECU BOJA PROTI ALKOHOLIZMU

NOVEMBER... Jesenski mesec. Hladen, meglen in vetroven. Pravzaprav pust. Ko skozi gosto kopreno prodre sonce, lep in prijeten, sicer dolgočasen. Ni toplote, ni še snega...

Prav v tem mesecu naj bi stekle akcije boja proti alkoholizmu, prizadevanja v prid zmanjšanja tega zla, zla družin, delovnih organizacij, zla celotne družbe.

Pa ne bomo pisali o akcijah, niti o zlu, ki ga alkohol povzroča. Radi bi le opozorili nanj, ob tem

MLADOST V ALKOHOLIKOVI DRUŽINI

Bralcu v premislek posredujemo zapis žene, ki je odraščala v družini alkoholika.

OCETA NI VEČ

Bilo je hladno novembrsko jutro. Veter je neusmiljeno zavijal in dež je v debelih kapljah udarjal ob šipe velikega okna. S sodelavko sva pili svoje jutranje pozivilo in se pritoževali nad zopernim delavnikom, ko nama delo nikakor ni šlo od rok. Sredi te puščobe se je vreščče oglašil telefon — zame. Iz daljave sem slišala znan glas domače poštnice: »Nina, si ti? Boš prišla domov?« Sledila je grobna tišina, ki je nobena od naju ni upala pretrgati. Misli so se ustavile, glas mi je zamrl. »Atija ni več!«, je zadonel čez čas iz slušalke in škrtnilo.

Komaj 49 let mu je bilo. Omahnil je sredi življenja, sredi svojih najlepših let, ko bi šele začel živeti, živeti zase... Otroci smo bili že pri kruhu, izplačani so bili tudi zadnji dolgovi za lastno stanovanje. Vzrok smrti — posledice kroničnega alkoholizma.

Pokopali smo ga z vsemi častmi in veliko ljudi ga je pospremilo na zadnji poti. V žalnem govoru so ga predstavili v najlepši luči, kot se za pokojnika spodobi, a vsi, ki smo ga poznali, smo vedeli, da je v tem govoru le kanček resnice.

KDO JE SPLOH BIL MOJ OČE?

Bil je razposajen fantič, odraščajoč na mali kmetiji, pozneje živahen mladenič, ki ga je zajela vojna vihra. Niti 17 let ni imel, ko so mu že nadeli nemško uniformo, od leta 1943 pa je bil partizan.

Po vojni je bil mož skrbne in dobre žene in oče trem otrokom. Bil je tudi delomrznež, grobijan in pretepač, dobro je znal lagati, rad je imel ženske, a nadvse rad je veseljačil in popival. Slednje ga je tudi pokopalo.

Bore malo spominov je ostalo iz zgodnjih otroških let. Očeta se spominjam kot delavca v kamnolomu, ki se je ves prašen vračal z dela, z usnjeno torbo čez ramo in z modro kanglico v roki. Spominjam se gozda, kjer smo nabirali borovnice in kostanj in večjega potočka, kjer smo se poleti hladili. Spominjam se tudi nedelj-

pa dodali, da morajo vsa prizadevanja zoper te nadloge teči skozi vse leto, sproti in dovolj zgodaj. Človeku, ki je skrenil s poti, moramo pomagati poiskati pot nazaj k družini, k sodelavcem, k sočloveku, dokler ni prepozno.

Z alkoholikom je hudo, tem slabše, čim globlje je zabredel. Ob njem trpi vsa ožja in širša okolica, najbolj pa seveda svojci. In če so tu še otroci, je škoda toliko večja, pogosto nepopravljiva.

skih popoldnevov, ko smo s sestrami pohitele za očetom v vaško gostilno. Če je bil dobre volje, smo iztržile kokto ali celo napolitanke.

Sicer je bil oče grob človek, ki ni znal pobožati, popestovati ali kako drugače izraziti nežnost. Spominjam se ga kot strogega, ukazovalnega človeka, ki dirigira, sam pa se umakne v senco. Mati pred nami ni nikoli kazala nejevolje, če očeta ni bilo pravčasno domov, pa tudi preprirov ni načenjala pred nami, če ji ni bilo kaj po volji ali če je vinjen robantil po hiši. Ker drugače nismo bili vajeni živeti, sem dolgo mislila, da tako pač mora biti. Oče je glavar družine, naša družina pa živi čisto normalno življenje.

Sele dosti pozneje sem spoznala, da oče le ne dela prav, da je med očetom in nami nekaj, kar nas razdružuje, nekaj, kar mu je dražje od žene in otrok in brez česar on ne more več živeti — ALKOHOL.

PEKEL

A takrat je bilo že pozno. Oče je bil že tako globoko v »steklenici«, da se niti svojih dejanj ni več zavedal in pri nas je bil že pravi pekel.

S strahom smo se otroci vračali iz šole, ne vedoč, kaj nas doma čaka, s strahom smo zvečer legli v posteljo in upali, da ostanemo v njej do jutra. Dnevi preprirov, psovanj in pretepanj so bili na dnevnem redu kot zajtrk in kosilo na mizi. Bili so tudi dnevi, ko je v steno poletelo vse, kar mu je prišlo pod roke in bile so tudi dolge, predolge noči, ki smo jih »prespale« kar v svinjaku.

Kot srednješolko me je velikokrat mikalo, da bi povabila sošolke na svoj dom, kajti po svoje sem bila ponosna nanj, na dom v mali vasi, na vrt pred hišo, na travnike in bližnji gozd. Imela sem veliko tistega, česar sošolke, mestna dekleta, niso imele, a imela sem tudi nekaj, česar sošolke niso smele vedeti — očeta pijanca. Sramovala sem se ga!

Takrat je bil oče že invalidsko upokojen. Opiljal se je že trikrat na dan in ravno tolikokrat svojo omamo prespal. Telesno je bil tako izčrpan, da z nami ni mogel več obračunavati s pestmi, njegova »psiha« pa je itak bila že dolgo na psu. Vedno pogosteje so se oglašale tudi organske okvare. Jetra so le še s težavo opravljala minimalno funkcijo, javljale so se zlatenice, v trebuhu se mu je začela nabirati voda. Pojavili so so božjasti podobni napadi, vrstile so se alkoholne blodnje.

Ko sem ga zadnjič videla, smo pospravljali vrtno pridelke. Stal je ob ograji, ves šibak in bled. Trebuh, kot ogromen sod, mu je štrlel iz povrhnika in zdelo se je, da ga bo vsak čas prevrnil na tla. Stal je tam in nas z motnimi očmi opazoval. Bil je trezen. Hotel nam je pomagati, a niti motike ni mogel več dvigniti.

Takrat sem zaslužila, da ga kmalu izgubimo. In res! Ze po desetih dneh je izkrmavel iz varic požiralnika.

OLAJŠANJE

Ob njegovi smrti sem občutila žalost, a hkrati tudi olajšanje in ne vem, kaj bi lahko postavila na prvo mesto. Res, izgubili smo moža in očeta, a izgubili smo tudi tirana, ki nas je dolga leta teroriziral, ki nam je odžiral boljši kruh, ki nam je odvzel tisto, kar smo v zgodnjem otroštvu še imeli — srečo in mir v toplem, čeprav skromnem domu. Nas hčere je oropal poznega otroštva, svojo dobro in skrbno ženo človeka vrednega življenja. V domačem kraju in okolici nas je osramotil in za vedno zaznamoval. Nikoli ne bom pozabila otrok sovaščanov, ki so večkrat s prstom kazali za nami, češ, to so njegovi otroci, otroci pijanca, pretepača in vaškega nergača. Še danes se dogaja, da se me ljudje v rojstnem kraju spominjajo le tako, da kdo obudi spomin nanj: »Od tistega Frančka je, ki ga je pijača pobrala.«

Brez očeta smo že trinajst let. Vse smo že odrasle žene in imamo dobre može. Imamo tudi otroke, ki živijo v miru in sreči, ki je bila nam v njihovih letih že tuja. Imamo tudi skrbno in dobro babico, ki je šele po moževi smrti spoznala, kaj je pravzaprav življenje. Radi prihajamo k njej in vedno smo lepo sprejeti. Ko odhajamo, njene tople oči vabijo: »Pridite kmalu!«

Bog ve, ali bi jo sploh še imeli, če bi očetu smrt še naprej prizanašala...?!

Referat za zdravstveno vzgojo

Tihožitje

KULTURA

USPEH RAVENSKE FOLKLORE V TRENTU

Od 18. do 20. septembra 1987 je v italijanskem mestu Trentu potekal 3. festival folklorne alpskih dežel, ki se ga je udeležila tudi folklorna skupina KUD Prežihov Voranc z Raven. V tekmovalnem programu sta sodelovali dve kategoriji. V prvo so spadale izvirne skupine (tja je bil vključen npr. novomeški Kres) in reproduktivne, kamor je bila vključena ravenska skupina.

Prvi večer, ko so se predstavljale izvirne skupine, je bilo jasno, da tu ne gre za kakšno posebno originalnost. Namreč dobesedno izvirne bi lahko bile le tiste skupine, ki bi prišle naravnost z njive ali polja in zaplesale pod lipo, ne pa na odru pred občinstvom. Med temi je po »izvirnosti« precej izstopala francoska skupina Le Joyeux de Cornillon iz Marthoda, daleč najboljši pa je bil naš Kres, le izvirnost je bila vprašljiva.

Drugi večer pa je nastopila naša skupina z odlično postavitvijo steljeraje; gre za plesno zabavo po delu v gozdu: tekmovanje za »pušeljce«, nato visoki bolcar, malender, cvajšrit, mazurka in šuštarpolka. Posebej je navdušil drugi del, ko fantje zavrtijo »kolo« in tekmujejo v spretnostnih igrah, nakar sta na vrsti še dve plesni igri z nadštevilnim plesalcem — opipani raj in lisičji raj. Fantje in dekleta so bili odlični, muzika (Vrabič, Pisar in Jevšnikar) pa ognjevit in je v navdušeni ritem pritegnila občinstvo.

V nedeljo dopoldne, tretji dan, je bila povorka. V srednjeveškem (tudi renesančnem) središču mesta se je zbralo več kot dvajset folklornih skupin, ki so z mimohodom prikazale pisanost svojih oblačil in vmes zaplesale svoje najznačilnejše plesne.

In popoldne? Nestrpnost pričakanje rezultatov. Zgodilo se je tako, kot nam je že prejšnji večer namignil Bruno Ravnikar, ki je bil predsednik komisije; namreč,

da izvirnih skupin ni. Na veliko žalost pa tudi jezo ostalih sta tako obe prvi mesti pripadli Jugoslaviji — Kresu in Ravnam. Francosko skupino so nagradili kot edino izvirno. Seveda je vprašanje, zakaj sta bili obe slovenski skupini daleč pred drugimi. Pri nas že več kot deset let teče organizirano delo s folklornimi skupinami. Za ravensko skupino lahko rečemo, da je njena največja gonilna sila Peter Mihelač, saj je že pred več kot desetimi leti na Ravne povabil različne strokovnjake. Dr. Marija Makarovič je izdelala osnutke za noše, Mihelač pa je po Beli krajini iskal platno, ga peljal barvat, poiskal šiviljo... In v primerjavi z drugimi so naše noše daleč najbolj avtentične, komisija se je sicer obregnila ob čevlje, češ da so prenebeljski za k delovnim nošam, kakšnih ostrejših pripomb pa ni imela. Žal so naše delovne noše že izrabljene, sprane, na mnogih mestih se trgajo. — Ples je priredil Mirko

Ravenska folklor

Ramovš, danes pa skupino vodi Peter Sumnik.

Tako se je naša skupina vrnila še z enim priznanjem in nagrado, posebno priznanje pa si zaslužila muzikant Jaka Pisar in šofer Blaž Ferk, saj sta skupino spremljala že na Poljsko, na Ohrid, v Zagreb, čeprav sta se medtem zamenjali že dve generaciji plesalcev.

Silva Sešel

ki Kondor. Koga je imela v mislih?

8. Trema navadno povzroči, da se izgubi še tisto znanje, ki ga šolar sicer obvlada. Ko je učitelj spraševal, kdo je avtor pesniške zbirke: Prva jesen, Časopisni stih. Pod kužnim znamenjem, je učenec zardel, nekaj zajecjal in umolknil. Ga poznate?

Rešitve:

1. vrstnik Fale fiksne vrtal : Fran Levstik
2. Trošan kánec: Anton Aškerc
3. Niko Zidar-Rac: Izidor Cankar
4. sokolsko večer: Srečko Kosovel
5. Ero Slatinšek koristna šele stare šolnike : Tone Seliškar
6. heroj KUD — Levstik Anka : Karel Destovnik-Kajuh
7. zelo čivkajoč: Lojze Kovačič
8. trema znanje: Janez Menart

Miran Kodrin

BESEDNE IGRE

Literarne premetanke

V prejšnji številki so bile predstavljene premetanke v stavkih (... S k r o m n a j e s e n — 9 4 1 2 5 632 17 311 10 Janko Messner). Danes se lahko poskusite z novimi.

1. Ko je bil Jožetov vrstnik Peter iz Fale študent slovenščine na Pedagoški akademiji v Mariboru, se ni mogel stresti fiksne ideje, da bo sestavil novi premetanki. Vrtal je po imenu in priimku slovenskega realističnega pesnika, pisatelja, jezikoslovca in kritika, ki so ga nasprotniki ozmerjali s psovko. »Pogine naj pes!«. Katerega znamenitega slovenca je Petek skrnil v dvojni premetanki?

2. Da je Trošan psevdonim Ivana Cankarja, je treba kánec znanja. Se nekaj je, da s prečrkovanjem dobimo slovenskega realističnega pesnika, avtorja zbirke Balade in romance.

3. V Vodnikovem hramu v Ljubljani so se srečali umetniki: pesnik Niko Grafenauer, pisatelj Pavle Zidar in igralec Radko Polič-Rac. Med drugim so kramljali o piscu prvega modernega romana na Slovenskem (S poti) in zapisovalcu pogovorov s slovenskimi umetniki, zbranimi v knjigi Obiski.

4. Telovadno sokolsko društvo iz Mežice je jeseni 1926. pripravilo kulturno-zabaven večer. Ožja družba se je pogovarjala o pesniku, ki je tistega leta umrl v Sežani.

5. Ero Slatinšek je pripravil večer rudarskih pesmi. Recitatorje je prepričal, da je pesniška zbirka Trbovlje koristna šele, ko jo prebereš. Recital je navdušil vse poslušalce, posebej pa stare šolnike. Kateri pesnik socialnega realizma se skriva v teh premetankah?

AKVARELI IN PASTELI JANKA SUŠNIKA

V Likovnem salonu na Ravnah je od 23. do 31. oktobra 1987 razstavljal 25 akvarelov in pastelov domačin, doktor znanosti, dr. Janko Sušnik. Iz besedila na vabilu za razstavo povzemamo:

»Slikarstvo mu je bila gimnazijska ljubezen, nato desetletja odrinjeno ob težkem pokucu in zopet odkrito v slikarski koloniji. Ob kratkih slikarskih dopustih upodablja celoletna slikarska snovanja. Ob doživljih bridkosti boleznih išče ravnovesje v lepoti ženskega telesa, razmišljanja pa skuša upodobiti v simbolnih kompozicijah. Slike so večkrat bolj zgodbe in problemski sklopi kot čustveni izbruhi.«

(Vir: vabilo na razstavo)

Jesenska grafika

REKREACIJA IN ŠPORT

NOGOMET

Jesenski del prvenstva območne slovenske nogometne lige — vzhod je bil končan 8. novembra. Nogometna Fužinarja, ki so uvrščeni podobno kot v preteklem prvenstvu pri dnu prvenstvene lestvice, čaka v nadaljevanju težak boj za obstanek v ligi. Predvsem se bodo morali prek zime igralsko okrepiti, kajti v jeseni se je vse prevečkrat dogajalo, da je trener Ivi Kokalj komajda sestavil moštvo. Sicer pa, ko so Ravenčani v 6. kolu zabeležili svojo drugo zmago proti Proletarcu, smo se nadejali boljših iger. Fantje so resda zaigrali dobro v koroškem derbiju z Ojstrico v Dravogradu in iztržili točko, toda teden dni pozneje so si znova privoščili spodrsljaj na domačem terenu, ko jih je premagala ekipa Pohorja iz Ruš.

Rezultati od 6. do 9. kola: Fužinar—Proletarec 3 : 1, Kovinar—Fužinar 3 : 0, Ojstrica—Fužinar 1 : 1 in Fužinar—Pohorje 1 : 2. V zadnjih dveh kolih so nogometna Fužinarja igrali v Slovenji Gradcu in doma proti Pekram.

Tudi mladinci Fužinarja so v podobnem položaju kot njihovi starejši vrstniki. V devetih kolih območne lige — vzhod so iztržili le dva neodločena izida, in to na gostovanju v Lendavi in doma proti Proletarcu iz Zagorja. Vsa ostala srečanja so izgubili z visokimi rezultati, in sicer v Murski Soboti z Muro 0 : 3, v Slovenski Bistrici z Osankarico z 1 : 6 in na Ravnah s Pohorjem z 1 : 4. Zadnji dve koli jesenskega dela prvenstva so odigrali z Rudarjem v Velenju in s Steklarjem doma.

ROKOMET

Fužinarjevi rokometišči so zavoljo ugodnega žreba v jesenskem delu prvenstva II. republiške lige, ko so se z direktnimi tekmi pomerili na domačem igrišču, upravičeno načrtovali same zmage. Zadano nalogo so tudi v celoti izpolnili, saj so v sedmih srečanjih tudi prav tolikokrat zmagali. Zlasti pomembna sta bila derbija na Ravnah proti Ormožu (v tej tekmi so igralci Fužinarja z odlično igro v drugem polčasu zmagali kar z 10 goli razlike) ter proti Braniku iz Maribora, kjer so Ravenčani zmagali tesno v zadnjih sekundah igre.

Rezultati od 4. do 7. kola: Radgona—Fužinar 18 : 30, Fužinar—Ormož 27 : 17, Sempeter—Fužinar 19 : 21 in Fužinar—Branik 20 : 19. V zadnjih dveh kolih so ravenški rokometišči najprej gostili ekipo Velike Nedelje, nato pa igrali še v Celju z Aerom.

Dekleta Fužinarja imajo lepe možnosti, da se ponovno uvrstijo v enotno republiško ligo. Jesenski del prvenstva v II. republiški ligi so Ravenčanke končale na prvem mestu. V 8. kolih so varovanke trenerja Zabukovca kar sedemkrat zmagale, sila pomemben pa je tudi neodločen izid z Dravo v Ptujju, proti ekipi torej, ki tudi računa na visoko uvrstitev.

Rezultati od 5. do 8. kola: Fužinar—Velenje 22 : 17, Fužinar—Brežice 27 : 16, Drava—Fužinar 16 : 16 in Fužinar—Radgona 21 : 16. V zadnjem, 9. kolu so rokometiške Fužinarja gostovale v Zagorju.

ODBOJKA

Odbojkarice Fužinarja so uvodno srečanje v okviru II. zvezne

lige izgubile. Na domačem parketu jih je premagala ekipa Kaštele s 3 : 2, kar pa ne predstavlja večjega presenečenja, saj je ravenska ekipa tačas močno pomlajena. Prenehale so igrati Anita Goltnik, Silva Popič in Simona Steharnik, to pa se je v igri proti visokim in izkušenim gostjam še kako poznalo, saj je znatno šepala prav igra v napadu. Trener Damjan Pogorevcnik, ki je prevzel vadbo deklet od bivšega trenerja Urnauta, bi bil gotovo nadvse zadovoljen z uvrstitvijo svojih varovank v sredino lestvice. Uspeha z minulega prvenstva, ko so bile odbojkarice Fužinarja druge, pa gotovo ne bo mogoče ponoviti.

Vadbo odbojkarjev Fužinarja, ki letos nastopajo v I. rep. ligi, je prevzel ponovno Adolf Urnaut. Med igralci pravzaprav ni prišlo do večjih sprememb. Ekipo je zapustil le Bojan Mlakar, ki je prestopil k mariborskemu Stavbarju/MTT, Fužinarjevo vrsto pa so okrepili Mežičan Skudnik, Pačnik, ki je prišel iz JLA, mladi Matjaž Urnaut ter izkušeni Marjan Ban, ki je znova priskočil v pomoč.

Prvenstvo v republiških ligah se je pričelo 10. oktobra, odbojkarji Fužinarja pa so v prvih treh kolih dvakrat zmagali in bili poraženi v Ljubljani z republiškim prvakom Narodnim domom. Rezultati: Brezovica—Fužinar 0 : 3, Narodni dom—Fužinar 3 : 0 in Fužinar—Granit 3 : 0. Iz koroške regije nastopata v enotni republiški ligi še ekipa Mislinje (moški in ženske), v obeh drugih republiških ligah pa imamo Korošci kar 7 ekip, in to odbojkarje Mežice, Vuzenice, Strojnске Reke in Franja Malgaja ter odbojkarice Partizana Prevalje, Mežice in druga ekipa Fužinarja.

KEGLJANJE

Kegljači Fužinarja, ki so v minuli sezoni tekmovali v prvi republiški ligi in iz lige izpadli, so se prek kvalifikacij uspeli znova uvrstiti v najkakovostnejši republiški razred. Na dvodnevni kvalifikaciji, ki so bile 24. in 25. oktobra v Novi Gorici in Mariboru, so se Ravenčani uvrstili na odlično 3. mesto. Poleg Fužinarja so se v ligo uvrstili še Sloven in SCT Ljubljana ter Donit Medvode, medtem ko to ni uspelo kegljačem Hmezada iz Žalca in Rudarja iz Trbovelj. V šesterki Fužinarja so nastopili: Paradiž, Belaj, Mlakar, Borovnik, Golob in Podojstršek.

V oktobru so bila na razporedu republiška prvenstva v kegljanju za posameznike in dvojice, na katerih so nastopili tudi tekmovalci Fužinarja. V Novi Gorici in v Ajdovščini sta na prvenstvu dvojic nastopila Ferdo Paradiž in Ivan Borovnik, ki pa se nista uspela prebiti med najboljše. Več uspeha je imel prvak koroške regije med posamezniki Ivo Mlakar, ki se je na republiškem prvenstvu v Litiji in Domžalah uvrstil med najboljših 24 finalistov in bil nato na zaključnem tekmovanju v Celju — 20. Z dobrimi nastopi na republiškem prvenstvu v Ljubljani se je izkazala tudi kegljavka Fužinarja Erika

Igra

Lesnik. Najprej je bila uvrščena na 11. mesto, v finalu v Kranju pa je visoko uvrstitev malce pokvarila in na koncu osvojila še vedno dobro 19. mesto.

NAMIZNI TENIS

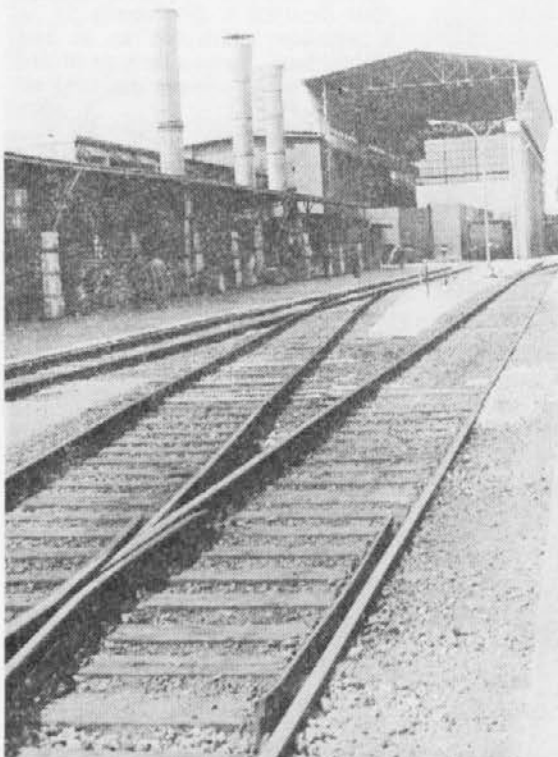
Zaradi odhoda Darka Jamška in Emila Sirovine k vojakom so se pri NTK Fužinar odločili, da z moško ekipo ne nastopajo več v močni konkurenci medrepubliške lige — zahod. Mladi temu tekmovanju ne bi bili kos, zato so v klubu menili, da je bolje, če nastopajo v republiški konkurenci. V okviru I. B republiške lige — vzhod, kjer sedaj tekmuje mlada ravenska ekipa, so že odigrali dve koli. Najprej so igralci Fužinarja, ki nastopajo v postavi Bezjak, Godec, Tušek, Lesjak in Rožič, doživeli dva poraza na gostovanju. Ekipa Sevnice jih je premagala 8 : 1, Krško pa 5 : 4, v drugem kolu so Ravenčani dvakrat zmagali doma in sicer proti Petoviji iz Ptuja 6 : 3 in proti Poljčanam 8 : 1.

Mladi Fužinarjev igralec Bogdan Tušek se je na kvalifikacijskem pozivnem turnirju za pionirje v Odrancih 10. oktobra odlično uvrstil. V svoji skupini je bil četrti in si tako pridobil pravico nastopa v finalu med najboljšimi pionirji Slovenije. Na turnirju je nastopilo 40 igralcev iz cele Slovenije, na visoka mesta pa so se uvrstili tudi igralci Radelj Kus, Ledinek in Brodnjak.

Republiški pozivni turnir za mladinke v namiznem tenisu je bil 3. oktobra na Jesenicah. Na njem je nastopila tudi igralca Fužinarja Andreja Placet in se uvrstila v II. skupini na 4. mesto.

PLAVANJE

Skupina mladih fužinarjevih plavalcev in plavalk se je 24. in 25. oktobra udeležila mitinga v Zalaegerzegu na Madžarskem. Med okoli 70 tekmovalci so z dobrim plavanjem opozorili nase tudi Ravenčani Željko Radilović, Rok Dolinšek, Helena Korinšek, Miha Hribernik in Eva Breznikar. Zlasti slednja dva nadarjena plavalca Fužinarja sta dosegala odlične uvrstitve, čeprav sta nastopala med starejšimi letniki. Eva Breznikar je celo izboljšala dva državna rekorda za pionirje B. V disciplini 100 m prsno je plavala 1:27,1 in bila uvrščena na 4. mesto, na 200 m prsno pa je dosegla čas 3:01,2 in bila tretja med dve leti starejšimi vrstnicami.

Razpotje

SMUČARSKI SKOKI

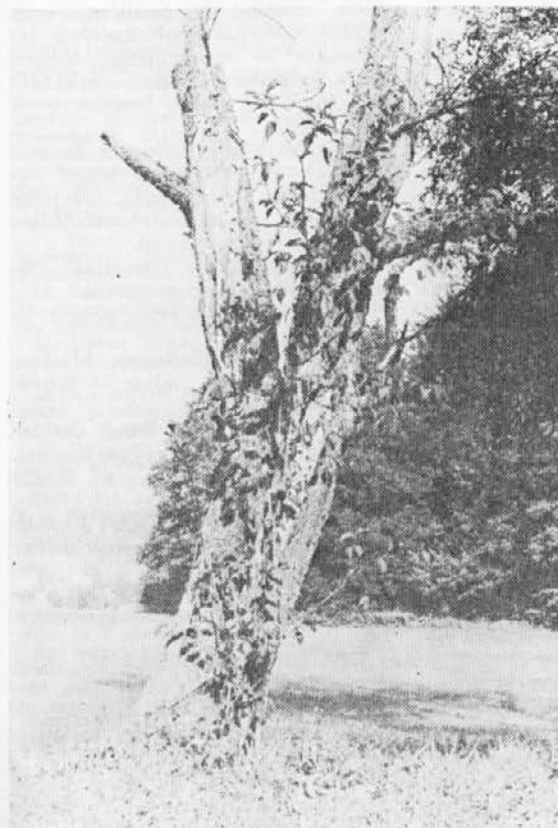
V Mislinji so 10. oktobra pripravili skakalno tekmo ob otvoritvi nove 30-metrške plastične skakalnice. Nastopilo je 50 skakalcev iz 8 klubov, med njimi tudi iz Fužinarja. Med mlajšimi pionirji, tekmovanje je štel tudi za prvenstvo koroško-štajerske regije, je bil A. Zagernik 10., isto mesto pa je osvojil tudi njegov klubski tovariš Švab med starejšimi pionirji.

Tudi tekme v Zbelovem pri Slov. Konjicah, kjer so svojemu namenu predali dve skakalnici iz umetne snovi, so se udeležili mladi skakalci Fužinarja. Zlasti lep uspeh je dosegel Andrej Zagernik, ki je zmagal med pionirji B. Krivograd je bil v tej kategoriji 5., Polanc pa 13. Med

Andrej Kos iz Raven, Lucija Bahč iz Mežice, Tomaž Kadiš Ravne, Anica Peršak Mežica, Marjan Počivalnik ter Natalija Forjan, oba Ravne. Med mladinci sta bila najhitrejša Ravenčana Primož Pušnik in Robi Ošep, med člani pa Vehbi Tahiri iz KAK Ravne. Najboljši so nastopili kasneje na krosu za pokale Dela v Titovem Velenju. Med mladimi atleti iz ravenske občine so se najbolj izkazali: Dani Ošep, ki je bil med člani odličen 4., na 20. mesto se je uvrstil Tomaž Robač, 27. pa je bil Tahiri. Ekipno so bili Ravenčani v tej kategoriji četrti. Odlično je tekel tudi Primož Pušnik med mlajšimi mladinci, bil je prav tako 4., posebej pa sta se izkazali pionirki Anita Mežnar, ki je bila 4., in Kozlarjeva, ki je osvojila 5. me-

V sadovnjaku

Veteran

najmlajšimi — pionirji C sta bila Ravenčana Aleš Stočko 4. in Damjan Voda 9. Med pionirji A je bil Videršnik 4.

ATLETIKA

Občinskega jesenskega krosa na Ravnah se je udeležilo prek 300 tekmovalcev in tekmovalk, največ iz osnovnih in srednjih šol. V pionirskih kategorijah so zmagali: Denis Videršnik iz Raven, Karolina Kozlar iz Črne,

sto v kategoriji mlajših pionirk A. Ekipno sta bili tekmovalki Raven uvrščeni na 2. mesto.

TENIS

V počastitev krajevnega praznika je teniški klub Ravne organiziral odprti turnir, na katerem je nastopilo 30 tekmovalcev. Zmagovalec turnirja je postal član domačega kluba Rajko Hovnik, ki je v finalu odpravil Andreja Stefanoviča. Na tretje me-

sto se je uvrstil Slovenjgradčan Miran Mlakar po zmagi 6:4 in 6:2 proti Miranu Stefanoviču.

Ivo Mlakar

MEDNARODNI KARATE TURNIR IN SEMINAR

4. 10. 1987 je bil v Rušah mednarodni turnir, na katerem je nastopilo 69 tekmovalcev in tekmovalk. Izveden je bil v katah individualno za moške in ženske, v športnih borbah absolutne kategorije ter v borbah in katah ekipno za moške. Vsi tekmovalci so prikazali zelo dobro tehniko v katah, boji so bili na visoki ravni, saj ni bilo nobene poškodbe.

Od naših članov se je izvršno odrezal Roman Breznik — 2. DAN, ki je v KATA-TEHNIKI zasedel 4. mesto, še bolj pa v športnih borbah, kjer je zasedel 2. mesto in za sabo pustil vrsto mojstrov iz Jugoslavije in tujine.

Od 2. do 4. 10. 1987 je bil v Rušah izveden seminar pod vodstvom Japonca, profesorja karateja Rikute Koga — 6. DAN.

Hkrati je potekalo tudi polaganje izpitov za pasove od rjavega do 3. st. črnega pasu. Skupno je bilo 10 ur treninga s predavanji.

Udeležili so se ga: R. Breznik, Ivan in Milan Mravljak in Miha Cigler.

Vse udeležence je presenetila inštruktorjeva skromnost, spoštljivost, enostavnost in lahkotnost, s katero je predaval in demonstriral karate veččino ter način, s katerim je prikazal japonsko veččino in tradicijo v stilu velikega in modrega človeka z visoko razvito moralno.

R. B.

ZAHVALA

Vsem skupaj se zahvaljujeva za izvedbo spomina na najinega sina z 2. spominskim tekom **BO-RISA KERŠBAUMERJA**.

Prav lepa hvala tudi vsem organizatorjem teka, Železarni Ravne, tozdu ETS, ter vsem nastopajočim.

Oče in mati

Za dobro voljo**Skrbna žena**

»Sem slišal, da je tvoja žena zelo skrbna.«

»Zelo. Včeraj sem se ob štirih zjutraj vrnil domov, pa me je še vedno z metlo čakala pri vratih.«

Strah

»Bojim se umreti.«

»Zakaj?«

»Ker nisem vaju.«

Neugnan

»Marko, če boš še tepel sestrico, potem pri kosilu ne boš dobil torte.«

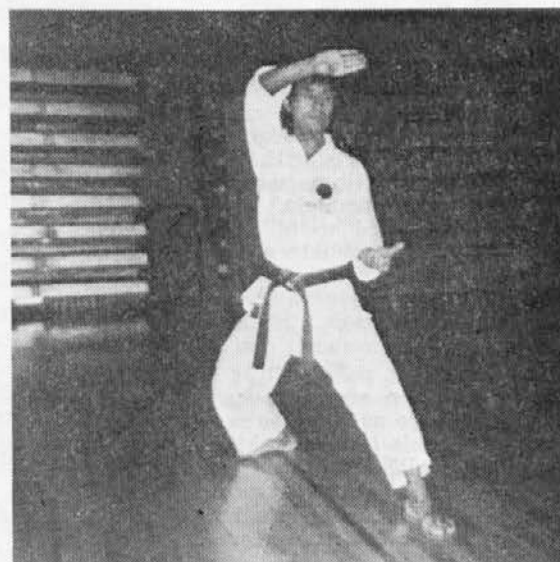
»Prav, jo bom pa tepel po kosilu.«

Za zdravje

»Zakaj piješ vino iz skodelice?«

»Ker mi vsak kozarec vina škoduje.«

Profesor karateja
Rikuta Koga,
6. DAN

IVAN MOZGAN 1951—1987

Dragi Ivan!

Tiho in sklonjenih glav smo tvoji sodelavci opravljali svoj prvi »šiht« brez tebe, dragi Ivan, obenem smo se odločili, da bomo v največji možni meri pomagali tvojim najdražjim, ki jih je ta huda nesreča najbolj prizadela.

Šele dva meseca sta minila, ko je Mozganova družina izgubila prav tako nepričakovano očeta Tonija in ko se še ta rana ni zacelila, je kruta usoda vsekala v to družino še hujšo rano, saj je izgubila mama sina, žena moža, sinova Aleš in Sašo pa ljubljenega atija.

Pokojni Ivan se je rodil 5. marca 1951. leta v Falentijevi bajti v Podklancu. Že tri leta pozneje so se Mozganovi preselili v novo hišo nad Klančnikom, ki sta jo skrbna starša zgradila s trdim delom in odrekanjem.

Osnovno šolo je obiskoval v Črnečah in Dravogradu, nato se je odločil za poklic kovinarja, ki ga je uresničil kot štipendist Monterja na šolskem centru na Ravnah leta 1969. Po končani šoli se je zaposlil na Monterju kot strojni ključavničar prav v tistem času, ko je Monter preživljal najtežjo krizo v času svojega obstoja. Morda je prav zaradi tega postal eden tistih delavcev, ki nikoli ni klonil pred ovirami in težavami, ampak se je s trdno voljo lotil slehernega problema, ki mu ga je nalagala službena ali človeška dolžnost.

Ker je ugotovil, da bo rabil za boljše delo tudi več znanja, se je vpisal v strojno tehnično šolo in jo leta 1981 uspešno končal.

Kot izkušen delavec in dober strokovnjak je moral prevzemati na Monterju različne odgovorne naloge, od vodje oddelka, referenta za kooperacijo do samostojnega referenta prodaje, kar je prevzel šele pred tremi meseci. Vsako delo je opravljal z največjo voljo in odgovornostjo, kot da je slutil, da se bo njegova življenjska pot iztekla tako hitro in da mora zaradi tega storiti čim več.

Pokojni Ivan pa ni bil le dober delavec in strokovnjak. Ob svojem delu je našel čas še za delo v DPO kraja in občine, kjer je opravljal različne dolžnosti. Med drugim je bil nekaj let predsednik OO ZSMS Črneče in ustanovitelj OO mladine za Dobravo in Podklanc. Dve leti pa je bil pred-

sednik občinske mladinske organizacije v Dravogradu. Več let je aktivno delal v samoupravnih organih KS in tozda Monter ter v ostalih političnih organizacijah.

Leta 1973 se je poročil z ženo Marijo, s katero sta prišla v to srečno družino dva sinova, ki se danes poslednjič poslavljata od svojega dragega atija.

Ko se danes, dragi Ivan, poslednjič poslavljamo od tebe nam je pri srcu hudo. Pogrešali te bomo povsod, pogrešali bomo tvoj plemeniti lik delavca in človeka, pogrešali te bodo tvoji najožji sodelavci iz komercialne in poslovni partnerji, ki si z njimi veliko sodeloval. Najbolj pa te bodo pogrešali tvoji najdražji, ljubeča mama Angela, žena Marija, sinova Aleš in Sašo, sestra Slavica in vsi, ki smo te imeli radi.

Dragi Ivan, ob tvojem poslednjem slovesu ti v imenu delavcev Monterja hvala za vse, kar si storil v svojih 17 letih dela za naš lepši danes in jutri. V imenu tvojih najožjih se ti zahvaljujem za vse, kar si na svoji kratki življenjski poti storil za njih. V imenu KS Črneče in DPO hvala za tvoj prispevek družbi in času, v katerem si živel.

V imenu družine pokojnega Ivana Mozgana iskrena hvala vsem, ki ste jim pomagali v najtežjih trenutkih zadnjega slovesa in ga v tako velikem številu spremlili na zadnji poti. Družini pokojnega Ivana, vsem sorodnikom, prijateljem in znancem izrekam v imenu KS Črneče, sodelavcev Monterja in v svojem imenu iskreno sožalje.

Franc Vreš

Kadrovska gibanja

od 21. 9. do 20. 10. 1987

Od 21. 9. do 20. 10. 1987 se je število zaposlenih povečalo še za 8 delavcev oziroma nas je ta dan bilo v železarni zaposlenih 6999 delavcev.

DELOVNO RAZMERJE SO SKLENILI

JEKLARNA — Merkužič Jože, talilec — pripravnik iz šole; Kadič Bahrudin, ključavničar — iz JLA; Goluska Dragutin, livar — iz druge DO; Hribernik Marko, Ameršek Iztok, NK delavca, Lesničar Matjaž, avtomehaničar — vsi iz tozda Jeklolarne.

JEKLIVARNA — Špes Silvester, strojni livar — iz JLA.

VALJARNA — Tratnik Danilo, Valenti Vinko, valjavca, Rejavac Gorazd, brusilec — vsi iz JLA; Struga Branko, gimnazijski maturant, Gorenšek Tomaž, strojni tehnik — prva zaposlitev; Brekalo Ilija, rudar, Mankan Anton, Kotnik Marjan, Stojanović Milorad, NK delavci — vsi iz tozda Jeklolarne; Kišmetović Šefika, Cepec Terezija, čistilki — iz delovne skupnosti KSZ; Svetina Silvo — iz tozda Armature; Spasojevič Nikola, NK delavec — iz tozda Jeklolarne.

KOVAČNICA — Gostenčnik Srečko, kovač — iz JLA.

TSD — Orešnik Edi, strojni tehnik — iz JLA; Dirntiš Matjaž, strojni tehnik-pripravnik — iz druge DO.

ORODJARNA — Vaserfal Rosana, strugarka — pripravnica iz šole; Fras Konrad, dipl. inž. strojništva — iz tozda RPT.

STROJI IN DELI — Gošar Dimitrij, oblikovalec kovin — pripravnik iz šole; Hribšek Darko, žarilec — iz druge DO.

INDUSTRIJSKI NOŽI — Smonkar Danilo, mehanik obd. strojev — iz JLA.

PNEVMATIČNI STROJI — Lovko Jernej, mizar — iz tozda Jeklolarne.

VZMETARNA — Todorović Velibor, Peruš Rudi, NK delavca — iz JLA; Perić Božo, voznik mot. vozila — iz tozda Jeklolarne.

ENERGIJA — Ostojčić Milan, varilec — iz JLA; Mesner Maks, monter ogrevnih naprav — iz tozda Jeklolarne.

ETS — Pesjak Sašo, električar-elektronik — pripravnik iz šole; Muš Boris, električar-elektronik — iz tozda Jeklolarne.

SGV — Bezjak Samo, strojni tehnik — pripravnik iz šole; Rogelšek Roman, ključavničar — iz JLA; Močivnik Rozka, NK delavka — iz druge DO; Vrhovnik Vido, ključavničar — iz tozda Jeklolarne.

PII — Zalesnik Kristijan, dipl. inž. metalurgije — iz druge DO.

RPT — Čas Matej, strojni tehnik — iz JLA; Iglar-Lenassi Simona, inž. metalurgije — pripravnica iz šole.

DRUŽBENI STANDARD — Savič Blanka, kmet. tehnik — prva zaposlitev.

KONTROLA KAKOVOSTI — Svečko Katarina, NK delavka — iz delovne skupnosti KSZ, Mlakar Miran, gimnazijski maturant — iz tozda Jeklolarne.

GOSPODARJENJE — Lampret Rado, ekonomist — pripravnik — iz druge DO.

PFS — Rajzer Rudolf, dipl. ekonomist — iz tozda Komerciala.

KOVINARSTVO — Ugovšek Marko, obdelovalec kovin, Podbrežnik Rajko, strugar — pripravnik iz šole.

ARMATURE — Kašman Janez, strugar — iz JLA.

MONTER — Žakelj Milan, pleskar.

DELOVNO RAZMERJE JE PRENEHALO

JEKLARNA — Skrvlovnik Alojz, topilec — invalidsko upokojen; Šantl Franc, priprava za litje — sporazumno; Spasojevič Nikola, priprava za litje — v TOZD Valjarna.

JEKLIVARNA — Krupič Alija, pomočnik žarilca — dana odpoved; Beriša Ajriz, brusilec — izključen; Mlakar Miran, gimn. maturant — v TOZD KK; Ameršek Iztok, ročni brusilec, Hribernik Marko, delavec na torni žagi, Lesničar Matjaž, polnilnik bunkerjev — v TOZD Jeklarna; Mankan Anton, Brekalo Ilija, Stojanović Milorad, vsi brusilci na rafami, Kotnik Marjan, sest. in sušilec jeder — v TOZD Valjarna; Perić Božo, elektro varilec — v TOZD Vzmetarna; Lovko Jernej, livar — v TOZD Pnevmatični stroji; Vrhovnik Vido, modelni ključavničar — v TOZD SGV; Rikanović Radivoje, izsekovalec — sporazumno; Mesner Maks, izdelovalec mask — v TOZD Energija; Muš Boris, brusilec — v TOZD ETS.

VALJARNA — Ošlovnik Danica, čistilka — sporazumno; Jehart Peter, ravnalec, Balant Jože, prevzemnik vročih gredic, Golubović Milan, brusilec — vsi izključeni.

KOVAČNICA — Namestnik Danilo, brusilec — sporazumno.

TSD — Brežnjak Ivan, strugar — sporazumno.

SGV — Andrić Stjepo, ključavničar, Pori Franjo, mizar — sporazumno.

RPT — Križovnik Karel, skoblar — invalidsko upokojen; Fras Konrad, glavni konstruktor — v TOZD Orodjarna.

KOMERCIALA — Rajzer Rudolf, vodja prodaje meh. obd. — v delovno skupnost PFS.

KONTROLA KAKOVOSTI — Izak Jaroslav, laborant — sporazumno.

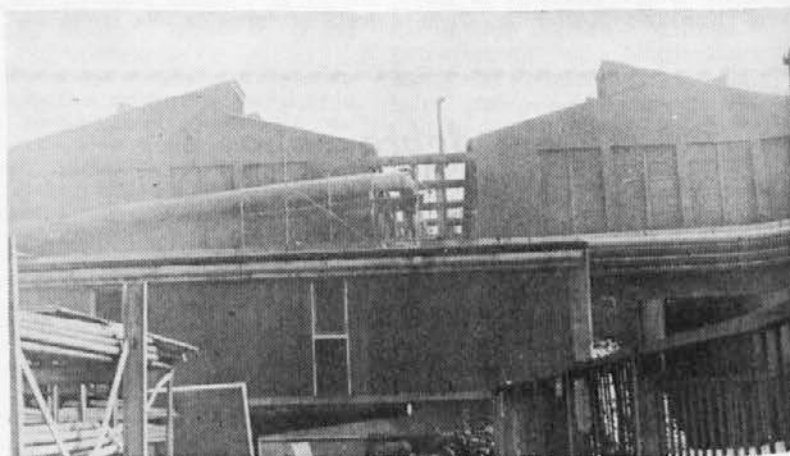
DRUŽBENI STANDARD — Klemenc Blanka, Kovačević Snežana, kuharica, Borštner Marjan, blagajnik — potek delovnega razmerja za določen čas.

KSZ — Kišmetović Šefika, Cepec Terezija, čistilki — v TOZD Valjarna, Svečko Katarina, kurirka — v TOZD KK.

ARMATURE — Goršek Dušan, vodja tehnologov, Nabernik Branko, Krnetič Dragan, strugarja — dana odpoved; Svetina Silvo, vrtalec — v TOZD Valjarna.

KOVINARSTVO — Majcen Danijel, strugar — dana odpoved; Prodnik Stanislav, kalilec — samovoljno. **MONTER** — Mozgan Ivan, samostojni prod. referent — umrl.

Kadrovska služba

Čistilnica

Kršitve delovnih obveznosti

Skupna disciplinska komisija je v mesecih junij, julij, avgust in september obravnavala naslednje kršitve delovnih obveznosti:

- TOZD JEKLARNA**
1. Stanišič Dušan, ponovčar, ni uporabljal zaščitnih sredstev in se ponešrečil, javni opomin.
 2. Kreuh Alojz, 1. pomočnik topilca, poskušal vnesti alkohol, javni opomin.
 3. Ilič Vladimir, zidar livnih plošč, neopravičeno izostal z dela 1 dan, prenehanje delovnega razmerja s pogodno odložitvijo za 1 leto (povratnik).
 4. Košak Stefan, skladiščnik, neopravičeno je izostal z dela 1 dan, javni opomin.
 5. Petar Zvonko, pripravljalec za litje, samovoljno prenehal hoditi na delo, prenehanje delovnega razmerja.
 6. Stubičar Jakob, 2. pomočnik topilca, neopravičeno je izostal z dela 1 dan, javni opomin.
 7. Skorjanec Branimir, pripravljalec za litje, neopravičeno je izostal z dela 1 dan, javni opomin.
 8. Todorovič Milan, livni žerjavovodja, neopravičeno je izostal z dela 1 dan, javni opomin.
 9. Topalovič Safet, zidar livnih plošč, neopravičeno izostal z dela 7 dni, preklic pogodno odloženega ukrepa prenehanje delovnega razmerja.
 10. Mehmetović Saban, zidar livnih plošč, neopravičeno izostal z dela 1 dan, prenehanje delovnega razmerja s pogodno odložitvijo za 3 mesece (povratnik).
 11. Pepshi Ali, zidar livnih plošč, neopravičeno izostal z dela 2 meseca, prenehanje delovnega razmerja.
 12. Knez Peter, pripravljalec za litje, samovoljno prenehal hoditi na delo, prenehanje delovnega razmerja.
 13. Staher Franc, žerjavovodja, neopravičeno izostal z dela 1 dan, javni opomin.
 14. Kovačević Milenko, zidar livnih plošč, predčasno zapustil delo prek ograje, javni opomin.
 15. Radovanovič Risto, skladiščni delavec, prišel vinjen na delo, prenehanje delovnega razmerja s pogodno odložitvijo za 1 leto (povratnik).
 16. Skorjanec Zdravko, pripravljalec za litje, neopravičeno izostal z dela 15 dni, prenehanje delovnega razmerja.
 17. Lukič Vojslav, ponovčar, ni opravil svojega dela, prenehanje delovnega razmerja s pogodno odložitvijo za 3 mesece.
 18. Nuraj Halil, skrbnik materialov, poskušal odtujiti lopato in jekleno vrvo, prenehanje delovnega razmerja s pogodno odložitvijo za dobo 3 mesecev.
 19. Berdnik Rado, pomočnik operaterja, poskušal odtujiti lopato in jekleno vrvo, prenehanje delovnega razmerja s pogodno odložitvijo za 3 mesece.
 20. Novak Franjo, pripravljalec za litje, neopravičeno izostal z dela 1 dan, prenehanje delovnega razmerja s pogodno odložitvijo za 3 mesece (povratnik).
 21. Vukovič Franc, pripravljalec za litje, neopravičeno izostal z dela 3 dni, prenehanje delovnega razmerja s pogodno odložitvijo za 6 mesecev.
 22. Vrhnjak Jože, žerjavovodja, neopravičeno izostal z dela 1 dan, javni opomin.
 23. Roškar Stanko, zidar livnih plošč, neopravičeno izostal z dela 1 dan, javni opomin.
 24. Petrovič Jovan, pripravljalec za litje, neopravičeno je izostal z dela 1 dan, javni opomin.
 25. Visković Avguštin, žerjavovodja, ni opravil naročenega dela, javni opomin.
 26. Jelušič Ilija, strojnik, ni uporabljal zaščitnih sredstev in se je poškodoval, javni opomin.
 27. Vasič Mirosljub, topilec, neopravičeno izostal z dela 1 dan, javni opomin.
 28. Repotočnik Ivan, strojnik, neopravičeno izostal z dela 1 dan, javni opomin.
 29. Pečovnik Ivan, zidar livnih plošč, prišel vinjen na delo in bil z dela odstranjen, prenehanje delovnega razmerja s pogodno odložitvijo za 3 mesece.
 30. Pajkanovič Jovan, zidar plošč, neopravičeno je izostal z dela 1 dan, javni opomin.
 31. Trstenjak Peter, 2. pomočnik topilca, neopravičeno je izostal z dela 1 dan, javni opomin.
 32. Tenko Stefek, pripravljalec za litje, predčasno je zapustil delo, javni opomin.
 33. Hribernik Avgust, 1. pomočnik topilca, neopravičeno izostal z dela 1 dan, prenehanje delovnega razmerja s pogodno odložitvijo za 3 mesece (povratnik).

34. Perič Boško, zidar plošč, prišel vinjen na delo in bil odstranjen z dela, prenehanje delovnega razmerja s pogodno odložitvijo za 3 mesece (povratnik).
35. Staher Franc, žerjavovodja, neopravičeno izostal z dela 3 dni, prenehanje delovnega razmerja s pogodno odložitvijo za 1 leto.

TOZD JEKLOLIVARNA

1. Bohinec Franc, brusilec, neopravičeno je izostal z dela 3 dni, prenehanje delovnega razmerja s pogodno odložitvijo za 6 mesecev; pavšalna odškodnina 18.246 din, plačal.
2. Strojnik Ivan, elektrovarilec, prinesel na delo alkohol in ga tudi užil, prenehanje delovnega razmerja s pogodno odložitvijo za 6 mesecev.
3. Obreza Viktor, žerjavovodja, neopravičeno je izostal z dela 1 dan, javni opomin.
4. Cigler Stanko, brusilec, prišel vinjen na delo in bil z dela odstranjen, prenehanje delovnega razmerja s pogodno odložitvijo za 6 mesecev.
5. Ikanovič Enes, avtoigni rezač, neopravičeno je izostal z dela 1 dan, javni opomin.
6. Miklavc Silvo, izpraznjevalec, neopravičeno izostal z dela 9 dni, prenehanje delovnega razmerja.
7. Kumer Kristjan, skladiščnik modelov, neopravičeno je izostal z dela 2 dni, prenehanje delovnega razmerja s pogodno odložitvijo za 6 mesecev, pavšalna odškodnina 10.244 din, plačal.
8. Soldo Josip, brusilec, neopravičeno izostal z dela 3 dni, javni opomin, pavšalna odškodnina 12.833,00 din, plačal.
9. Sinani Kemajl, ročni brusilec, neopravičeno izostal z dela 18 dni, prenehanje delovnega razmerja.
10. Plemen Jože, kalupar, odtujil elektromotor, prenehanje delovnega razmerja s pogodno odložitvijo za 3 mesece, suspenz je utemeljen.
11. Paradiž Peter, žarilec, na delu spal, neopravičeno izostal z dela 1 dan, prenehanje delovnega razmerja s pogodno odložitvijo za 6 mesecev.
12. Krupič Alija, žarilec, na delu spal, neopravičeno izostal z dela 2 dni, prenehanje delovnega razmerja s pogodno odložitvijo za 6 mesecev.
13. Popič Marjan II., livar, zaradi malomarnosti je zamenjal material, javni opomin.
14. Repotočnik Branko, livar, odtujil elektromotor, prenehanje delovnega razmerja s pogodno odložitvijo za 3 mesece, suspenz je utemeljen.
15. Robin Marija, skladiščnica, neopravičeno izostala z dela 1 dan, prenehanje delovnega razmerja s pogodno odložitvijo za 6 mesecev (povratnica).
16. Stefič Slavko, izpraznjevalec, neopravičeno izostal z dela 4 dni, prenehanje delovnega razmerja s pogodno odložitvijo za 1 leto.
17. Pokrznik Jože, pripravljalec vložka, neopravičeno izostal z dela 1 dan, javni opomin.
18. Čurič Vinko, izpraznjevalec litne, neopravičeno izostal z dela 1 dan, prenehanje delovnega razmerja s pogodno odložitvijo za 1 leto (povratnik).
19. Vrhovnik Vido, ključavničar, neopravičeno izostal z dela 1 dan, javni opomin.
20. Skenderovič Husein, brusilec, neopravičeno izostal z dela 3 dni, prenehanje delovnega razmerja s pogodno odložitvijo za 6 mesecev, pavšalna odškodnina 18.670 din, plačal.
21. Stronnik Vili, čistilec garderobe, odtujil čistila, javni opomin, suspenz utemeljen.
22. Stojanovič Milorad, ročni brusilec, neopravičeno izostal z dela 1 dan, javni opomin, pavšalna odškodnina 8.650 din, plačal.
23. Struc Jože, rezalec, neopravičeno izostal z dela 1 dan, javni opomin.
24. Radovanovič Jovo, transportni delavec, neopravičeno izostal z dela 1 dan, prenehanje delovnega razmerja s pogodno odložitvijo za 6 mesecev, pavšalna odškodnina 8.061 din, plačal.
25. Napotnik Martin, rezalec, neopravičeno izostal z dela 1 dan, javni opomin.

TOZD VALJARNA

1. Rožič Ivan III., garderober, neopravičeno izostal z dela 1 dan, javni opomin.
2. Hudin Ivan, brusilec, neopravičeno izostal z dela 1 dan, prenehanje delovnega razmerja s pogodno odložitvijo za 6 mesecev (povratnik).
3. Čekon Anton, pripravnik, neopravičeno izostal z dela 1 dan, javni opomin.

4. Lesjak Avgust, garderober, neopravičeno izostal z dela 2 dni, malomaren pri delu, prenehanje delovnega razmerja s pogodno odložitvijo za 3 mesece.
5. Viderman Albert, brusilec, neopravičeno izostal z dela 1 dan, javni opomin.
6. Vrhnjak Dušan, brusilec, neopravičeno izostal z dela 1 dan, javni opomin.
7. Pečnik Stefan, zalagalec ogrevne peči, neopravičeno izostal z dela 1 dan, javni opomin.
8. Golubovič Milan, brusilec, samovoljno prenehal hoditi na delo, prenehanje delovnega razmerja.
9. Jehart Peter, ravnalec na ravnalnem stroju, samovoljno prenehal hoditi na delo, prenehanje delovnega razmerja.
10. Geršak Roman, pomožni valjavec, predčasno zapustil delo prek ograje, javni opomin.
11. Pečnik Stefan, zalagalec ofag peči, prišel vinjen na delo in udaril sodelavca, prenehanje delovnega razmerja s pogodno odložitvijo za 1 leto, suspenz je utemeljen.

TOZD TSD

1. Hartman Marjan, voznik viličarja, malomarno opravljal delo in vozil kljub prepovedi na viličarju sodelavca, javni opomin.
2. Mori Danilo, ključavničar, poskušal odtujiti kolot prokrom žice, prenehanje delovnega razmerja s pogodno odložitvijo za 6 mesecev.

TOZD KOVAČNICA

1. Kananovič Husein, brusilec, neopravičeno izostal z dela 6 dni, prenehanje delovnega razmerja.
2. Smode Janez, pomočnik kovača, neopravičeno izostal z dela 1 dan, javni opomin.
3. Vukovič Stanko, brusilec, neopravičeno izostal z dela 1 dan, javni opomin.
4. Strmšek Franc, brusilec, neopravičeno izostal z dela 2 dni, prenehanje delovnega razmerja s pogodno odložitvijo za dobo 6 mesecev (povratnik).
5. Kotnik Vlado, pomočnik kovača, neopravičeno izostal z dela 1 dan, javni opomin.
6. Javornik Ivan II., brusilec, neopravičeno izostal z dela 1 dan, javni opomin.
7. Melenšek Branko, krčilec, neopravičeno izostal z dela, prenehanje delovnega razmerja s pogodno odložitvijo za 3 mesece.

8. Strmčnik Albin, adjuster, neopravičeno izostal z dela 1 dan, javni opomin.
9. Miroslavjevič Dušan, brusilec, neopravičeno izostal z dela 2 dni, prenehanje delovnega razmerja s pogodno odložitvijo za 3 mesece.
10. Jelen Rudolf, voznik manipulatorja, neopravičeno izostal z dela 1 dan, prenehanje delovnega razmerja s pogodno odložitvijo za 3 mesece (povratnik).
11. Pipan Drago, kladivovodja, neopravičeno izostal z dela 1 dan, javni opomin.
12. Cvek Matjaž, pomočnik plamenške čistila, neopravičeno izostal z dela 1 dan, javni opomin.
13. Sumah Matej, kladivovodja, neprimerno se je vedel do delavca VNS, javni opomin, suspenz je utemeljen.
14. Koren Danilo, čistilec polizdelkov, neopravičeno izostal z dela 3 dni, prenehanje delovnega razmerja, s pogodno odložitvijo za 6 mesecev.
15. Jakob Bernard, kladivovodja, neopravičeno izostal z dela 1 dan, javni opomin.

TOZD JEKLOVLEK

1. Kučeč Bojan, adjustažni delavec, predčasno zapuštal delo, nedostojno obnašanje do sodelavcev, javni opomin.
2. Plemen Stefan, navijalec, neopravičeno izostal z dela 2 dni, prenehanje delovnega razmerja (povratnik).
3. Godec Anton II., vlačilec, neopravičeno izostal z dela 4 dni, prenehanje delovnega razmerja s pogodno odložitvijo za 1 leto.
4. Tomažič Jože, navijalec, neopravičeno izostal z dela 1 dan, javni opomin.
5. Golob Mirko, žarilec-navijalec, neopravičeno izostal z dela 3 dni, prenehanje delovnega razmerja s pogodno odložitvijo za dobo 6 mesecev.

TOZD KALILNICA

1. Bizjak Marjan, ključavničar, neopravičeno izostal z dela 1 dan, prenehanje delovnega razmerja s pogodno odložitvijo za 1 leto (povratnik).
2. Lužnik Milan, II. kalilec, neopravičeno izostal z dela 1 dan, javni opomin, pavšalna odškodnina 6.902 din, sodna izterjava.

Za pravno službo
Sonja Slemnik

ZAHVALE

Ob nenadni, prezgodnji smrti našega dragega moža in atka

Ivana Mozgana

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste mu izkazali zadnjo čast in ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Hvala govornikom Vrešu, Preložniku in Pušniku, moškemu pevske-mu zboru, godbi iz Šentjanža in g. župniku za obred. Posebna hvala Železarni Ravne, tozdu Monter, Gorenju Fecru, Splošni bolnici — kirurški oddelek Slovenj Gradec, lovcem in Klemen-cu ter vsem, ki ste mu darovali cvetje, nam izrazili sožalje in nam pomagali v težkih trenutkih. Hvala vsem, ki ste ga cenili in ga boste ohranili v lepem spom-inu.

Zena Marija,
sinova Sašo in Aleš

Iz srca se zahvaljujemo vsem, ki ste z nami delili žalost in nam bili v oporo v težkih urah, ko je iznenada umrl naš

dragi mož in oče
Novica Stanisavič

Prisrčna hvala vsem sorodnikom, sosedom — posebej tov. Štefki Hovnik, prijateljem in znancem, ki ste ga s cvetjem pospremili na njegovi zadnji poti; hvala dr. Osojnikovi, tovarišu Florjančiču za poslovilne besede in Pihalnemu orkestru ravnenskih železarjev.

Zalujoči:
žena Božena in otroci

Hvala vsem, ki ste sočustvovali ob boleči izgubi našega dragega

Pavla Žazeta

Se posebej hvala sorodnikom, sosedom in sodelavcem Delovne skupnosti KSZ za vsestransko pomoč v najtežjih trenutkih. Hvala g. župniku za opravljeni obred, hvala ravnenski pihalni godbi.

Vsi njegovi

Izdaja delavske svet Zele-zarne Ravne kot mesečnik v nakladi 6500 izvodov. Ure-ja uredniški odbor: Milan Božinovski, Alojz Janežič, Silvo Jaš, Marjan Kolar, Brane Zerdoner.

Uredništvo: glavni in odgo-vorni urednik Marjan Kolar, novinarki Helena Merkač in Mojca Potočnik, taj-nica Jelka Jamšek.
Tel.: 861 131, int. 6304 in 6753

Tiska: CPG Večer, Maribor.

Glasilo je po 7. točki 1. odst. člena zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu (Uradni list SFRJ, št. 33/72), in mnenju sekreta-riata za informacije SRS št. 421-1/72 prosto plačila prometnega davka.

Fotografije za to številko so pri-sevali: H. Merkač, M. Potočnik, kadrovska služba in arhiv Infor-mativnega fužinarja.

PET MINUT ZA LEPOSLOVJE

Jože Snoj

Fuga v križu

(odlomek)

Slovenska paša, križana gora naša!

Kje, kot na Slovenskem, si še bogatejša cvetja in zelí, latja in silja, kje sočnejša in sončnejša, lepša in boljša, v obilju, ki razigrava srce, bolj nevesela?

Hódi, Stvarnik prastari, na zadnjega stvarjenja dan, z nemškega severa sem dol, hódi in séje. V firtihu pod pasom nosi semenje, nazaj nagnjen na dolgo stopa, z eno roko zadržuje bisago, z drugo skopo zamahuje okrog sebe, malo ali nič ne gleda v pustih ravninah pod noge.

Erika, Erika, tolče zdolgočasen v korak tisto znano esesovsko in sam vres vsenaokrog mu res kot spolzka ribja zdrst za božji prst mi-gota pred očmi. Tuhta, kam vse še mora skočit, kaj vse postorit, in špara

... pústo obhódit in stepto zasejat, v góre se stegnit pečevje obflancat, v mórje noge namočít, božji švic naokrog razšpricat...

in špara in skopari. Naenkrate pa — stor frdaman bavarski ti tak! se spotakne in kakor je dolg in širok in — seveda — Bog, telébi čez Alpe. In že vse, kar v firtihu s seboj troga, leti, fréi in se kotali od ledenikov do morja...

O ti hudič preklet, zdaj bo pa vse na kup! prekolne neprevidni božji starček pravkar tako bogato obdarjeno Slovenijo in nauči Slovence tako nedolžno po božje preklinjat, Boga v kletvi pred Hudičem v zaščito jemati in prav po nepotrebnem Hudobo izzivat, božje brezšteviline rožice trgati in mu jih v nezasluzeni slabi vesti in slepi pokorščini nazaj nosit, za njimi in za Njim po gorah letat in mu jih z vrhov in cerkvenih turncev ponujati, vse — razen te tlačanske paše — na tem hudičevem svetu zamujati, na žalost in na veselje pit in pet, godrnjati in garat, molčati in vasovat, naglas vriskati in molče pritiskati, se uslužno sklanjati in pobirati, naokrog — če kdo ne gleda — ozirati, vkup vlačiti in sproti raztresati in se zanašati na nebesa

... in tam, kjer mu je klobuk padel z glave, leži zdaj Bled, in tam, kjer je izgubil sandal, je zdaj Balaton, in tam, kjer je zagrebel s prsti, je zdaj Trieste, in tam, kamor je — bog pomagaj — iztočil svoj beljak, je zdaj Villach, in tam, kjer je obležala prazna bisaga, leži zdaj bela Ljubljana...

ČEZ POHORJE

Vame puhti toplota. Preveva mi ude in žile. Preveva možgane. In prste na nogi. Toplota odeje in juhe in toplega gnezda. In ob tem, ko me zalivajo valovi vseodrešujoče toplote, se sprašujem: »Je res, je res vse za mano?« In kakšno izkušnjo sem odnesla iz tega?

Na pohodu smo. Broim po jesenskem listju, suhem in šuščečem. O čem razmišljam? O sebi, o otrocih, ki vdano capljajo za mano ali pa se igrivo podijo med smrekami in potem upehano spet iščejo mojo roko.

Kdo bo meni dal oporo? Pogled mi bega k negibnim in mogočnim pohorskim lepoticam, k stoletnim smrekam. In v njihovo strogost in resnost so se vrinile skrivenčene in razvejane bukve in rdečerjava barva, kot bi razvedrila ozračje. In naklonjenost me obide do nežne jerebike, ki ponuja plodove pticam, kot da tudi ona išče opore. Je mar osamljena in kliče ptice, čeprav le za kratek dotik?

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se sodelavcem SKR najlepše zahvaljujem za darilo in izkazano pozornost. Vsem želim še mnogo uspeha pri nadaljnjem delu.

Jože Kordež

Lutich 87

Drugi dan pohoda. Z vetrom in dežjem smo v družbi. Mehka trava pohorskih ravnin, ki posrka vsako kapljo dežja sproti. Tako blaži naše bolečine. Z bukev, ki so v dežju še bolj žareče, kaplja dež in veter se včasih poigra in ga nasuje pravo ploho. Umivam si obraz v dežju in v spoznanju, da se nekdo igra z nami.

Sedaj pod odejo je spet vse lepo in prav. In vendar ne bi vedela, da je vse prav, brez listja pod nogami, šuščečega od suhote in bukev, ki so vrinile svojo bar-

vo in nagajivost med stroge smreke in tudi ne brez jerebike, ki se razdaja pticam in tudi nikoli ne bi bila tako blizu ljudem, ne živim ne mrtvim, če se ne bi oddaljila od njih.

Sedaj je vse dobro in od veselja me prevzame spanec. V sanjah ležim med travami, ki mi božajo lice in šepetam stihe Lermontova: Da bi sladek glas mi o ljubezni neprestano pel svoj mili spev, da bi večno zelen hrast nad mano sklanjal se košat in mi šumel.

M. Cigler

Smeli je zdrav

Varni časi

»Kako lepo je bilo na cesti takrat, ko so še vozile kočije.«
»Zakaj?«
»Ker so bili konji trezni.«

Dotrajano

Mehanik lastniku avtomobila:
»Olje je še dobro, avto pa bi bilo treba minirati.«

Vsak po svoje

Prijatelj prijatelju:
»Posodi mi deset tisoč dinarjev.«
»Jih nimam tukaj.«
»Pa doma?«
»Hvala, so vsi zdravi.«

Jasno

»Joj, kako je to drevesce zrastle od lanskega leta.«
»Jasno, saj ni imelo drugega dela.«

Kot doma

Tone pride k sosеду na obisk. Sosed brž:
»Počuti se kot doma.«
Tone: »Ampak jaz se doma zelo slabo počutim.«

Normalno

Zena se jezi na moža: »Zakaj sploh živiš?«
Mož mirno: »Da bi živ dočakal smrt.«

Otožnost